

RP 119/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skiljeförfarande och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om skiljeförfarande, som ersätter den gällande lagen om skiljeförfarande. Den föreslagna nya lagen om skiljeförfarande grundar sig på FN:s kommission för internationell handelsrätts modellag om skiljeförfarande vid internationella kommersiella tvister. Det föreslås att terminologin i lagen ändras så att den blir könsneutral: termen skiljeman ändras till medlem i skiljenämnd, och dessutom ersätts den finska termen välimiesmenettely (skiljeförfarande) med termen välitysmenettely och termen välimiesoikeus (skiljenämnd) med välitysoikeus. Syftet med propositionen är att revidera lagen med beaktande av ändringsbehoven till följd av den internationella utvecklingen inom skiljeförfaranden och digitaliseringen samt att främja det finländska skiljeförfarandets konkurrenskraft.

I propositionen föreslås det att den gällande lagens krav på att skiljeavtal ska avfattas skriftligen slopas. I fortsättningen ska man alltså kunna avtala formfritt om lösning av tvister genom skiljeförfarande.

Skiljenämndens beslut att avslå en parts yrkande om att en medlem i skiljenämnden ska förklaras jävig ska kunna föras till domstol medan skiljeförfarandet ännu pågår.

I lagen föreslås en bestämmelse om en internationellt etablerad princip, enligt vilken skiljenämnden har behörighet att fatta beslut om sin egen behörighet att avgöra en tvist. Frågan om behörigheten ska kunna hänskjutas till domstol, om skiljenämnden i sitt beslut under skiljeförfarandet har ansett att den är behörig att avgöra tvisten eller om skiljenämnden i sitt beslut under skiljeförfarandet eller i skiljedomen har ansett att den saknar behörighet att avgöra tvisten.

I lagen föreslås en bestämmelse enligt vilken skiljenämnden parallellt med domstolen har behörighet att meddela beslut om säkringsåtgärder. Domstolen ska på ansökan av en part kunna stadfästa en säkringsåtgärd som skiljenämnden meddelat i Finland så att den blir verkställbar, om det inte finns någon lagstadgad grund att förvägra verkställighet av säkringsåtgärden.

Skiljenämnden ska kunna bestämma att muntlig förhandling eller hörande ska ordnas via fjärranslutning. Med samtycke av parterna ska skiljedomen kunna meddelas i elektronisk form och undertecknas elektroniskt.

Uppdelningen i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar slopas. I lagen ska det inte längre ingå bestämmelser om skiljedomars ogiltighet. I fortsättningen ska det vara möjligt att väcka talan om upphävande av en skiljedom, men inte att som i enlighet med den gällande lagen väcka talan om en skiljedoms ogiltighet utan tidsfrist. Tiden för väckande av talan om upphävande av en skiljedom förkortas till 60 dagar från delfäendet av skiljedomen.

Skiljedomar som meddelats i Finland och i främmande stater ska i fortsättningen i regel omfattas av samma grunder för hinder för verkställigheten. Verkställighet av en skiljedom som meddelats i Finland ska i regel ändå inte kunna förvägras, om en talan om upphävande av skiljedomen har

förkastats genom ett lagakraftvunnet avgörande eller om skiljedomen inte har klandrats inom den utsatta tiden.

Det föreslås att domstolsbehandlingen av ärenden som gäller skiljeförfarande koncentreras till Helsingfors hovrätt och Västra Nylands tingsrätt. Helsingfors hovrätt ska behandla ärenden som gäller upphävande eller verkställighet av en skiljedom, jäv för en medlem i skiljenämnden, skiljenämndens behörighet eller verkställighet av säkringsåtgärder som skiljenämnden meddelat. Västra Nylands tingsrätt ska bland annat behandla ärenden som gäller tillsättande av skiljenämnden eller arvoden till skiljenämnden.

Till följd av att det stiftats en ny lag görs det tekniska ändringar i 32 andra lagar.

Lagarna avses träda i kraft våren 2027 omkring ett halvt år efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	6
1 Bakgrund och beredning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget	7
2.1 Lagstiftning	7
2.2 Praxis	8
2.3 EU-rätten och internationella förpliktelser	9
2.4 Bedömning av nuläget	10
3 Målsättning	13
4 Förslagen och deras konsekvenser	14
4.1 De viktigaste förslagen	14
4.1.1 Lagens uppbyggnad och skrivsätt.....	14
4.1.2 Skiljeavtal	14
4.1.3 Skiljenämndens sammansättning.....	14
4.1.4 Skiljenämndens behörighet.....	15
4.1.5 Behandling i skiljeförfarande	15
4.1.6 Skiljedom	16
4.1.7 Upphävande av en skiljedom.....	16
4.1.8 Erkännande och verkställighet av skiljedomar	16
4.1.9 Koncentrering av ärenden om skiljeförfarande som behandlas i domstol.....	16
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	17
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	17
4.2.2 Övriga samhällsliga konsekvenser	18
5 Alternativa handlingsvägar.....	20
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	20
5.2 Utländsk lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	22
5.2.1 Inledning.....	22
5.2.2 Skiljeavtalets formkrav.....	22
5.2.3 Avgörande av jäv hos medlem i skiljenämnden	22
5.2.4 Hänskjutande av skiljenämndens beslut om behörigheten till domstol för prövning	23
5.2.5 Säkringsåtgärder	23
5.2.6 Upphävande av en skiljedom.....	24
6 Remissvar	24
6.1 Sammandrag av remissvaren	24
6.2 Yttrande från rådet för bedömning av lagstiftningen	25
7 Specialmotivering.....	26
7.1 Lag om skiljeförfarande.....	26
7.2 Lagen om ändring av 2 kap. 2 och 19 § i utsökningsbalken.....	60
7.3 7.33 Anknytande lagar.....	60
8 Ikraftträdande	60
9 Förhållande till andra propositioner	60
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	61

LAGFÖRSLAG.....	64
1. Lag om skiljeförfarande.....	65
2. Lag om ändring av 2 kap. 2 och 19 § i utsökningsbalken.....	80
3. Lag om ändring av 7 kap. 6 § i rättegångsbalken.....	81
4. Lag om ändring av 9 kap. i domstolslagen.....	82
5. Lag om ändring av 11 § i lagen om rättegång i arbetsdomstolen.....	83
6. Lag om ändring av 20 § i lagen om internationell rättslig hjälp och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område.....	84
7. Lag om ändring av 37 § i lagen om borgen och tredjemanspant.....	85
8. Lag om ändring av 7 § i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet.....	86
9. Lag om ändring av 7 § i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats.....	87
10. Lag om ändring av 7 kap. 3 § i lagen om bostadsköp.....	88
11. Lag om ändring av 84 § i jordlegolagen.....	89
12. Lag om ändring av aktiebolagslagen.....	90
13. Lag om ändring av lagen om andelslag.....	96
14. Lag om ändring av lagen om bostadsaktiebolag.....	99
15. Lag om ändring av 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen.....	101
16. Lag om ändring av 30 kap. i strafflagen.....	102
17. Lag om ändring av 8 kap. 7 § i vattenlagen.....	104
18. Lag om ändring av 74 och 87 f § i sparbankslagen.....	105
19. Lag om ändring av 18 § i statstjänstemannalagen.....	106
20. Lag om ändring av 29 § i lagen om Skatteförvaltningen.....	107
21. Lag om ändring av 12 och 16 § i lagen om förfarandet för att lösa internationella skattetvister.....	108
22. Lag om ändring av 15 a och 21 § i lagen om överlåtelseskatt.....	109
23. Lag om ändring av 8 § i lagen om Tullens organisation.....	110
24. Lag om ändring av 50 c och 54 § i upphovsrättslagen.....	111
25. Lag om ändring av 44 § i lagen om vägbefordringsavtal.....	113
26. Lag om ändring av sjölagen.....	114
27. Lag om ändring av 6 § i lagen om Meteorologiska institutet.....	117
28. Lag om ändring av handelskammarlagen.....	118
29. Lag om ändring av 11 a § i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar.....	119
30. Lag om ändring av 16 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder.....	120
31. Lag om ändring av 9 b § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	121
32. Lag om ändring av 14 kap. 12 § och 16 kap. 4 § i lagen om försäkringsföreningar.....	122
33. Lag om ändring av 17 kap. 2 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor.....	123
BILAGOR.....	124
PARALLELLTEXTER.....	124
2. Lag om ändring av 2 kap. 2 och 19 § i utsökningsbalken.....	124
3. Lag om ändring av 7 kap. 6 § i rättegångsbalken.....	126
4. Lag om ändring av 9 kap. i domstolslagen.....	127
5. Lag om ändring av 11 § i lagen om rättegång i arbetsdomstolen.....	129

6. Lag om ändring av 20 § i lagen om internationell rättslig hjälp och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område.....	130
7. Lag om ändring av 37 § i lagen om borgen och tredjemanspant.....	131
8. Lag om ändring av 7 § i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet	132
9. Lag om ändring av 7 § i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats	133
10. Lag om ändring av 7 kap. 3 § i lagen om bostadsköp	134
11. Lag om ändring av 84 § i jordlegolagen	135
12. Lag om ändring av aktiebolagslagen	136
13. Lag om ändring av lagen om andelslag	145
14. Lag om ändring av lagen om bostadsaktiebolag.....	150
15. Lag om ändring av 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen.....	153
16. Lag om ändring av 30 kap. i strafflagen	154
17. Lag om ändring av 8 kap. 7 § i vattenlagen.....	156
18. Lag om ändring av 74 och 87 f § i sparbankslagen	157
19. Lag om ändring av 18 § i statstjänstemannalagen	159
20. Lag om ändring av 29 § i lagen om Skatteförvaltningen.....	160
21. Lag om ändring av 12 och 16 § i lagen om förfarandet för att lösa internationella skattetvister	161
22. Lag om ändring av 15 a och 21 § i lagen om överlåtelseskatt.....	163
23. Lag om ändring av 8 § i lagen om Tullens organisation	164
24. Lag om ändring av 50 c och 54 § i upphovsrättslagen	165
25. Lag om ändring av 44 § i lagen om vägbefordringsavtal	168
26. Lag om ändring av sjölagen.....	169
27. Lag om ändring av 6 § i lagen om Meteorologiska institutet	172
28. Lag om ändring av handelskammarlagen	173
29. Lag om ändring av 11 a § i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar	175
30. Lag om ändring av 16 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder.....	176
31. Lag om ändring av 9 b § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	177
32. Lag om ändring av 14 kap. 12 § och 16 kap. 4 § i lagen om försäkringsföreningar	178
33. Lag om ändring av 17 kap. 2 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor...	180

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska behovet av att revidera lagen om skiljeförfarande utredas och behövliga lagändringar beredas för att främja det finländska skiljeförfarandets konkurrenskraft. Lagen om skiljeförfarande genomgår en teknisk modernisering så att den motsvarar bästa internationella praxis.

Sedan den gällande lagen om skiljeförfarande (967/1992) stiftades har endast små ändringar gjorts i den, vilka huvudsakligen har föranletts av revidering av annan lagstiftning. Lagen bör revideras med hänsyn till den utveckling som skett i samhället och näringslivet efter lagens ikraftträdande samt internationaliseringen av den kommersiella tvistlösningen.

Lagen om skiljeförfarande motsvarar i huvudsak en modellag om det internationella kommersiella tvistlösningsförfarandet som FN:s kommission för internationell handelsrätt UNCITRAL antog 1985. Modellagen reviderades 2006 för att ta hänsyn till den internationella utvecklingen, speciellt i fråga om formkraven på skiljeavtal och de säkringsåtgärder som skiljemännen meddelar.

1.2 Beredning

Vid justitieministeriet har det utarbetats en bedömningspromemoria om en revidering av lagen om skiljeförfarande (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2024:16). I promemorian bedöms behovet av att revidera lagen om skiljeförfarande med beaktande av den internationella utvecklingen på området sedan lagen stiftades. Vissa praktiska behov av att uppdatera lagstiftningen har också kommit fram.

Under remissbehandlingen förhöll sig remissinstanserna positiva till en revidering av lagen om skiljeförfarande. Remissinstanserna förhåller sig positiva eller neutrala till att lagen i och med reformen åtminstone ska närma sig UNCITRAL:s modellag.

Justitieministeriet tillsatte den 13 november 2024 en arbetsgrupp med uppgift att bereda en revidering av lagen om skiljeförfarande. Justitieministeriet tillsatte samtidigt en uppföljningsgrupp med uppgift att följa och utvärdera arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppens betänkande publicerades den 18 december 2025 (Den nya lagen om skiljeförfarande, Arbetsgruppens betänkande, Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2025:59).

Arbetsgruppens betänkande var på remiss mellan den 18 december 2025 och den 6 februari 2026. Justitieministeriet bad 60 instanser yttra sig om betänkandet, bl.a. laglighetsövervakare, domstolar och intresseorganisationer. Ett sammandrag av remissvaren har utarbetats (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2026:32).

Rådet för bedömning av lagstiftningen lämnade sitt yttrande om utkastet till proposition den 28 maj 2026.

De yttranden som inkom och övriga beredningsdokument som gäller propositionen finns till påseende i den offentliga tjänsten på adressen <https://oikeusministerio.fi/sv/projekt-och->

[lagberedning](#) med identifieringskod OM108:00/2023. Beredningen av proposition har fortsatt vid justitieministeriet utifrån arbetsgruppens betänkande och remissvaren om den.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning

Lagen om skiljeförfarande trädde i kraft 1993. Bakgrunden till lagen var att den tidigare lagen om skiljeförfarande från 1928 inte längre motsvarade de krav som samhället ställer på skiljeförfarandet. I lagen har därefter gjorts endast små ändringar, som huvudsakligen har föranletts av revidering av annan lagstiftning.

Nedan beskrivs det huvudsakliga innehållet i de bestämmelser som är väsentligast med tanke på detta förslag.

I 2 och 3 § i lagen finns bestämmelser om skiljedomsrätt och om formkraven på skiljeavtal. En privaträttslig tvistefråga om vilken förlikning är tillåten får genom ett avtal mellan parterna lämnas till slutligt avgörande av skiljemän. Ett skiljeavtal kan gälla både tvister som redan uppstått och tvister som i framtiden uppkommer av ett i avtalet angivet rättsförhållande, om inte något annat stadgas i lag. Skiljeavtalet ska avfattas skriftligen.

Enligt 5 § i lagen får talan i en fråga som ska avgöras av skiljemän inte tas upp till prövning av en domstol, om motparten gör invändning därom innan han svarar i huvudsaken. En domstol eller någon annan myndighet kan oberoende av skiljeavtalet ändå meddela sådana interimistiska förordnanden och förbud som myndigheten enligt lag är behörig att meddela.

Enligt 9 § ska en skiljeman i sitt uppdrag vara opartisk och oavhängig. I lagens 10 § föreskrivs det om jäv för skiljemän. En skiljeman ska på yrkande av en part förklaras jävig om han hade varit jävig att behandla saken som domare. Vidare ska en skiljeman förklaras jävig på grund av någon annan sådan omständighet som är ägnad att ge befogad anledning att betvivla skiljemännens opartiskhet eller oavhängighet.

I 11 § i lagen finns bestämmelser om hur ett yrkande om jäv ska behandlas. Parterna kan komma överens om i vilken ordning ett yrkande om att en skiljeman ska förklaras jävig ska prövas. Om en skiljeman inte frånträder sitt uppdrag eller den andra parten inte godkänner yrkandet, ska skiljemännen avgöra frågan om jäv. En fråga om jäv får hänskjutas till domstol för prövning endast i samband med ett yrkande om att skiljedomen ska upphävas.

Skiljemännen ska enligt 22 § bereda parterna erforderlig möjlighet att föra sin talan. I 22 § föreskrivs det att om inte något annat följer av bestämmelserna i lag ska vid behandlingen av saken iaktas vad parterna har kommit överens om med avseende på förfarandet. Om en sådan överenskommelse saknas har skiljemännen rätt att med beaktande av kraven på opartiskhet och snabbhet besluta om förfarandet.

I 31 § föreskrivs det att skiljemännen ska grunda sin dom på lag. Om parterna har kommit överens om att en viss stats lag ska tillämpas när tvisten avgörs, ska skiljemännen grunda sin dom på denna lag. Skiljemännen får dock grunda sin dom på vad de anser skäligt (ex aequo et bono) om parterna så har överenskommit.

Bestämmelser om skiljedomens form och delgivning finns i 36 och 37 § i lagen. En skiljedom ska avfattas skriftligen och undertecknas av samtliga skiljemän. Ett på behörigt sätt

undertecknat exemplar av skiljedomen ska ges varje part vid skiljemännens sammanträde eller tillställas dem på något annat bevisligt sätt.

I 38 och 39 § i lagen finns bestämmelser om rättelse av skiljedom och om tilläggsdom. En part får enligt lagen be skiljenämnden rätta ett uppenbart räkne- eller skrivfel eller något annat därmed jämförbart fel. Om inte parterna har kommit överens om något annat får en part också be skiljemännen meddela en tilläggsdom angående en fråga som skiljemännen inte har uttalat sig om i sin dom.

Bestämmelser om skiljedomens ogiltighet finns i 40 § i lagen. En skiljedom är enligt lagen ogiltig om den gäller en fråga som enligt lag inte får avgöras genom skiljeförfarande, om den strider mot grunderna för Finlands rättsordning, om skiljedomen är så oklar eller ofullständig att av den inte framgår hur i saken har dömts eller om skiljedomen inte har avfattats skriftligen eller undertecknats av skiljemännen.

En skiljedom kan enligt 41 § upphävas på talan av en part bl.a. om skiljemännen har överskridit sin befogenhet, om en skiljeman varit jävig eller om skiljemännen inte berett parterna erforderlig möjlighet att föra sin talan. En part ska väcka talan om upphävande av en skiljedom inom tre månader från delfäendet av domen.

I lagens 46–49 § föreskrivs det om kostnaderna för skiljeförfarandet. Om inte något annat har överenskommit är parterna enligt lag solidariskt skyldiga att betala ersättning till skiljemännen för deras arbete och kostnader. Ersättningen ska vara skälig. Skiljemännen har rätt att av parterna kräva förskott på ersättningen eller säkerhet för den. Om inte parterna har kommit överens om något annat kan skiljemännen ålägga en part att helt eller delvis ersätta motpartens kostnader för skiljeförfarandet med iakttagande i tillämpliga delar av vad i rättegångsbalken föreskrivs om ersättning för rättegångskostnader.

Bestämmelser om behörig domstol finns i 50 §. Talan om ogiltigförklarande eller upphävande av en skiljedom ska prövas vid tingsrätten på den ort där skiljedomen har meddelats. Ärenden som gäller utseende av skiljemän samt talan som gäller skiljeavtalets giltighet, bestånd och tillämplighet prövas vid tingsrätten på den ort där någon av parterna har hemvist eller, om ingen av parterna har hemvist i Finland, vid Helsingfors tingsrätt. Parterna kan komma överens om att ett sådant ärende prövas vid någon annan tingsrätt.

Bestämmelser om skiljeförfarande i främmande stat samt om erkännande och verkställande av utländska skiljedomar finns i 51–55 § i lagen. Talan i en fråga som ska avgöras genom skiljeförfarande i en främmande stat får inte upptas till prövning om motparten gör invändning därom innan han svarar i huvudsaken, såvida inte skiljeavtalet är ogiltigt enligt den lag som ska tillämpas på det. En skiljedom som har meddelats i en främmande stat gäller i Finland, om den inte strider mot grunderna för Finlands rättsordning och om inte en part lägger fram en utredning över lagstadgade hinder för domens erkännande. En skiljedom som gäller i Finland ska på begäran verkställas.

2.2 Praxis

Skiljeförfarande är en etablerad metod för att avgöra tvister i det finländska näringslivet. Tillgången till egentlig statistik om antalet skiljeförfaranden är dock begränsad. Enligt statistik från Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut (The Finland Arbitration Institute, FAI) inleddes vid skiljedomsinstitutet totalt 75 skiljeförfaranden under 2024 och totalt 80 under 2025. Till de vanliga ärendekategorier som behandlades i skiljeförfarande hörde tvister som gäller företagsaffärer, byggentreprenader och aktieägaravtal. Av statistiken framgår inte hur många

skiljeförfaranden som ägde rum i Finland. Det finns ingen motsvarande statistik över antalet ad hoc-förfaranden som äger rum i Finland, men de antas vara färre än antalet skiljeförfaranden vid Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut. Vid Internationella handelskammarens (ICC) skiljedomsinstitut och Stockholms handelskammarens skiljedomsinstitut (SCC) har det dessutom årligen förekommit enstaka skiljeförfaranden där Finland varit säte för förfarandet och man därför tillämpat den finska lagen om skiljeförfarande.

Det finns inte heller någon heltäckande statistik över antalet ärenden med anknytning till skiljeförfarande som inletts vid domstolar, såsom en skiljedoms upphävande, ogiltighet eller verkställande. Av domstolsstatistiken framgår det att 16 ärenden som hänför sig till verkställande av skiljedom avgjordes 2024. På basis av utredningen Challenging Arbitral Awards in the Nordics 2024 Survey som publicerades 2025 bedöms antalet ärenden som gäller skiljedoms upphävande eller ogiltighet i Finland ändå vara mycket lågt, högst omkring tio fall per år. På grundval av utredningen och praktiska observationer är också antalet övriga domstolsärenden som rör skiljeförfarande ringa.

Högsta domstolen har meddelat flera avgöranden om skiljeförfarande sedan lagen trädde i kraft. Nedan presenteras de avgöranden som är väsentliga med tanke på detta förslag i form av exempel. Avgörande HD:2020:89 fastställde att skiljeklausulen enligt etablerad praxis bedöms som ett oavhängigt avtal, separat från huvudavtalet, även om den införts i samma handling som huvudavtalet. I avgörande HD:2023:38 ansågs att förbudet mot sökande av ändring enligt 17 § 3 mom. i lagen om skiljeförfarande endast gäller det beslut genom vilket en skiljeman utsetts. I avgörande HD:2025:76 bedömdes när tidsfristen enligt 41 § i lagen om skiljeförfarande för talan om upphävande av skiljedomen börjar löpa i en situation där skiljedomen hade sparats i ett elektroniskt dokumenthanteringssystem och dess undertecknade pappersexemplar hade tillställts parterna senare. Högsta domstolen ansåg att tidsfristen räknas från mottagandet av ett undertecknat pappersexemplar.

Bästa praxis inom området skiljeförfarande har sammanställts i flera anvisningar som godkänts av organisationer. Dessa omfattar bl.a. internationella advokatororganisationen IBA:s (International Bar Association) riktlinjer för jävfrågor (IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration, 2024) och IBA:s regler för bevisning (IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration, 2020). Dessa anvisningar utgör viktiga källor för tolkning i synnerhet i internationella skiljeförfaranden.

2.3 EU-rätten och internationella förpliktelser

Det har inte antagits någon unionslagstiftning om skiljeförfarande. Skiljeförfarandet har också uttryckligen uteslutits från tillämpningsområdet för Bryssel I a-förordningen (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område och Rom I-förordningen (EG) nr 593/2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser.

Unionens domstol har i sin rättspraxis behandlat skiljeförfarande i olika sammanhang, bl.a. vid bedömning av förenligheten mellan skiljeförfaranden som bygger på avtal om investeringsskydd och unionsrätten (Achmea, C-284/16; Komstroy, C-741/19) samt i ett ärende som gällde påtvingat skiljeförfarande (Royal Football Club Seraing, C-600/23). Dessa avgöranden har dock i princip ingen betydelse varken för kommersiella skiljeförfaranden som bygger på partsautonomi eller för detta förslag.

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan Europakonventionen), som Finland anslutit sig till, garanterar var och en som omfattas av Finlands jurisdiktion de rättigheter och friheter som fastställts i konventionen.

Artikel 6 tryggar rätten till en rättvis och offentlig rättegång inför en oavhängig och opartisk domstol. Enligt rättspraxis för Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan Europadomstolen) kan en fysisk eller juridisk person avstå från sina rättigheter enligt artikel 6 genom att ingå ett skiljeavtal. För att avståendet ska ha önskad effekt ska det vara frivilligt, otvetydigt och lagligt, och skiljeförandet ska tillhandahålla tillräckliga processuella garantier (se *Suovaniemi and Others v. Finland*, 31737/96).

Finland har ratificerat och satt i kraft konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar, som ingicks i New York den 10 juni 1958 (nedan New Yorkkonventionen). Konventionen ålägger konventionsstaterna att erkänna skriftligt avfattade skiljeavtal samt att erkänna och genomföra skiljedomar som meddelats i andra konventionsstater, om det inte finns ett hinder för erkännandet i konventionen.

2.4 Bedömning av nuläget

Allmänt

Lagen om skiljeförande har varit i kraft i mer än 30 år. Den har skapat en långvarig och i sig fungerande grund för skiljeförandet i Finland. Lagen bygger i stor utsträckning på UNCITRAL:s ursprungliga modellag som godkändes 1985. Efter att modellagen stiftades har den reviderats 2006 i synnerhet i fråga om skiljeavtalets formkrav och de säkringsåtgärder som skiljemännen meddelar. Vid revideringen finns det skäl att bedöma de ändringar som gjorts i modellagen också nationellt. Även om innehållet i lagen om skiljeförande i huvuddrag motsvarar den ursprungliga modellagen, skiljer den sig i struktur och ordalydelse. UNCITRAL har inte klassificerat lagen som baserad på modellagen. Avsaknaden av UNCITRAL:s godkännande kan bedömas ha en negativ inverkan på Finlands attraktionskraft som säte för internationella skiljeföranden, eftersom utländska aktörer inte kan lita på att Finlands lag motsvarar bestämmelserna i den internationellt kända modellagen. Enligt UNCITRAL:s klassificering har i nuläget 93 stater av 127 en lagstiftning som bygger på modellagen. UNCITRAL:s godkännande av att en lag om skiljeförande bygger på modellagen har internationellt betraktats som ett tecken på ett positivt förhållningssätt gentemot skiljeförande, och att tolkningen av lagen är förutsägbar i staten i fråga. Att uppnå denna klassificering har därför setts som viktigt vid revideringen. Lagen om skiljeförande behöver revideras också för att ta hänsyn till den internationella utveckling och digitalisering som skett på området. Nedan granskas de viktigaste ändringsbehoven i lagen med tanke på denna proposition.

Skiljeavtal

Den privaträttslighet som enligt 2 § i lagen utgör en förutsättning för att en tvist ska kunna avgöras genom skiljeförande innebär i princip att tvistefrågor som omfattas av de allmänna domstolarnas behörighet är skiljedomsmässiga, medan s.k. förvaltningstvistemål som omfattas av förvaltningsdomstolens behörighet inte är det. I sig står det klart att också ett offentligt samfund kan vara part i en privaträttslig tvistefråga. En rättstvist som gäller en myndighets privaträttsliga åtgärder och en myndighets verksamhet som part i ett privaträttsligt förhållande behandlas i en civilprocess.

I praktiken är gränsen mellan civilprocess och förvaltningsprocess i nuläget föremål för ganska omfattande tolkningsutrymme, varför hänvisningen till privaträttsliga tvistefrågor i bestämmelsen om skiljedomsmässighet inte har betraktats som oproblematiske. Det är svårt att fastställa om ärenden som gäller offentliga samfundens verksamhet är privaträttsliga och tolkningsutrymmet har ökat i och med utkontrakteringen och bolagiseringen av de offentliga

samfundens funktioner. Definitionen har ansetts vara inexakt och delvis överlappande med de andra kriterierna som uppställts för skiljedomsmissighet. Det är motiverat att ändra lagen så att privaträttsligheten slopas som förutsättning för skiljedomsmissighet.

I 3 § föreskrivs det att skiljeavtalet ska avfattas skriftligen. Också de andra sätten att ingå avtal som nämns i bestämmelsen uppfyller kravet på skriftlig form. Bestämmelsens formulering är till följd av den tekniska utvecklingen delvis föråldrad. Formkravet har ringa praktisk betydelse eftersom den internationella utvecklingen har lett till en allt friare tolkning av kravet på skriftliga skiljeavtal. Formkravet förblir uppfyllt framför allt i de fall där skiljeförfarandet har avtalats helt muntligt utan hänvisningar till någon skriftlig text som preciserar innehållet i skiljeavtalet. Den allmänna internationella utvecklingen syns också i att den 2006 reviderade modellagen inte längre förutsätter att skiljeavtalet ska uppfylla några formkrav. Det anses också vara ologiskt att ett kommersiellt avtal med ett ytterst högt ekonomiskt värde i princip är formfritt, men inte den skiljeklausul som ingår i avtalet. Däremot står det klart att det är svårt att bevisa att ett skiljeavtal har ingåtts och vad det innehåller om avtalet har ingåtts helt muntligt utan någon som helst hänvisning till en text. Eftersom formkravet kan betraktas som föråldrat och dåligt anpassat till näringslivet avtalspraxis är det motiverat att helt slopa det.

Skiljenämndens sammansättning

I 10 § som gäller skiljemans jäv hänvisas till nationella bestämmelser om domares jäv. Hänvisningen har ansetts göra bestämmelsen svårbegriplig, i synnerhet för utländska användare av skiljeförfarande. Det är motiverat att ändra bestämmelserna om jäv så att hänvisningen slopas och bestämmelserna förs närmare regleringen i modellagen.

Dessutom har bestämmelserna om hur ett yrkande om jäv ska behandlas ansetts vara bristfälliga, eftersom frågan om en skiljemans jäv inte kan hänskjutas till domstol för prövning förrän efter att skiljedomen har meddelats. Om jävfrågan kan avgöras slutligt redan under skiljeförfarandet, finns det ingen risk för att skiljedomen senare upphävs till följd av jäv. Det är motiverat att ändra bestämmelserna enligt modellagen så att jävfrågor kan föras till domstol för prövning redan medan skiljeförfarandet pågår, om yrkandet om jäv har avslagits. För att detta inte ska leda till betydande dröjsmål i skiljeförfarandet, bör det samtidigt föreskrivas att behandlingen av jävfrågan vid domstol inte förhindrar ett fortsatt skiljeförfarande eller meddelande av skiljedom.

Skiljenämndens behörighet

En internationellt etablerad princip inom skiljeförfarande är principen om skiljemännens kompetens-kompetens, vilken avser skiljemännens behörighet att som en del av skiljeförfarandet självständigt avgöra frågan om deras egen behörighet. Skiljemännen har behörighet att själva avgöra de frågor som gäller skiljeavtalets existens, giltighet och tillämpningsområde. I lagen finns inga bestämmelser om skiljemännens behörighet att besluta om sin egen behörighet eller om förfarandet i en situation där en part bestrider skiljemännens behörighet. Detta har ansetts vara en brist. Det har också ansetts problematiskt att skiljemännens avgörande om att de saknar behörighet inte kan hänskjutas till domstol för prövning.

Lagen saknar också bestämmelser om separabilitetsprincipen, som innebär att skiljeavtalet bedöms som ett oavhängigt avtal, separat från huvudavtalet. Separabilitetsprincipen är en etablerad princip både internationellt och i gällande finsk rätt. Högsta domstolen har i sitt avgörande HD:2020:89 bekräftat att skiljeklausulen utgör ett separat avtal i förhållande till huvudavtalet, även om den införts i samma handling som huvudavtalet.

I lagen finns inga bestämmelser om skiljemännens behörighet att meddela säkringsåtgärder eller interimistiska förordnanden.

Lagen bör revideras så att den inkluderar uttryckliga bestämmelser om skiljemännens behörighet att besluta om sin egen behörighet och om säkringsåtgärder.

Behandling i skiljeförfarande

En central princip som ska iaktas vid skiljeförfarande är jämlik behandling av parterna, vilket också indirekt framgår av gällande lag (23 §). Lagen bör kompletteras så att den innehåller en uttrycklig bestämmelse om skiljemännens skyldighet att behandla parterna jämnt som motsvarar den i modellagen.

I lagen finns inga uttryckliga bestämmelser om hur parternas passivitet påverkar behandlingen av ärendet. Av förarbetena till lagen framgår ändå att man i skiljeförfaranden inte kan meddela en tredskodom som grundar sig på svarandens passivitet, som i domstolsprocesser, utan att skiljemännen ska pröva ärendet utifrån det material som finns att tillgå. Det är motiverat att komplettera lagen med bestämmelser om följderna av parternas underlåtenhet som motsvarar modellagen.

Skiljedom

Bestämmelserna om skiljedom i lagen har ansetts vara delvis föråldrade och bristfälliga. Av lagen framgår inte hur man fastställer vilken lag som ska tillämpas när tvisten avgörs, om inte parterna har kommit överens om saken. Lagen saknar bestämmelser om motiveringen till skiljedomen och tolkningen av domen. Lagen motsvarar inte heller nuvarande teknisk praxis när det gäller t.ex. elektronisk underskrift och elektronisk delgivning. Bestämmelserna om skiljedom bör kompletteras till dessa delar.

Regleringen om rättegångskostnader har ansetts dåligt lämpad för skiljeförfarandet, i synnerhet till den del som regleringen hänvisar till bestämmelser i rättegångsbalken. Efter att lagen om skiljeförfarande stiftades har det i rättegångsbalken gjorts flera sådana undantag i förlorarens huvudsakliga ersättningsskyldighet som inte lämpar sig väl för skiljeförfarandet. Regleringen bör förtydligas så att lagen innehåller självständiga bestämmelser om skyldigheten att ersätta rättegångskostnader och hänvisningen till bestämmelserna i rättegångsbalken stryks.

Dessutom bör bestämmelserna om förskott och säkerhet för arvoden till medlemmar i skiljenämnden kompletteras.

Skiljedomens ogiltighet och upphävande

Bestämmelserna om skiljedomens ogiltighet och upphävande har ansetts otydliga och internationellt sett exceptionella. I synnerhet bestämmelserna om ogiltighet har ansetts försvaga rättssäkerheten, eftersom ogiltighet kan åberopas utan tidsgräns. Bestämmelserna om ogiltighet har också ansetts vara särskilt problematiska med tanke på konkurrenskraften hos skiljeförfarandeverksamheten i Finland. Uppdelningen av klandergrunder i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar motsvarar varken modellagen eller den internationella linjen. Möjligheten att väcka talan om ogiltighet utan tidsgräns finns veterligen endast i Finland och Sverige. Regleringen bör ändras så att uppdelningen i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande slopas, liksom också rätten att väcka talan om ogiltighet utan tidsgräns. En del av grunderna för ogiltighet i den gällande lagen, dvs. att skiljedomen är oklar eller har avfattats i fel form, är sådana att de inte behöver inkluderas i lagen som klandergrunder.

Om det av skiljenämndens avgörande inte framgår hur i saken har dömts eller om avgörandet inte uppfyller de lagstadgade kraven på skiljedomar, kan detta avgörande inte över huvud taget ha en skiljedoms verkningar. Dessa grunder är inte heller klandergrunder i enlighet med modellagen.

Den långa klanderprocessen har ansetts vara problematisk med tanke på skiljeförfarandets snabbhet och effektivitet. För att förkorta klanderprocesser bör lagen ändras så att talan om upphävande i regel behandlas endast i en instans och tidsfristen för att väcka talan om upphävande förkortas.

Erkännande och verkställighet av skiljedomar

Lagen om skiljeförfarande skiljer sig från modellagen i att verkställigheten av en skiljedom styrs av olika bestämmelser beroende på om skiljedomen meddelats i Finland eller i en annan stat. Regleringen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar har också ansetts vara svårbegriplig. Bestämmelserna om erkännande och verkställighet av skiljedomar bör föras närmare modellagen.

Övrigt

Det är ändamålsenligt att revidera lagen så att domstolsförfarandena koncentreras inom domstolsväsendet för att säkerställa sakkunskapen. En koncentration främjar en stark sakkunskap och en enhetlig rättspraxis i dessa frågor.

I lagen saknas bestämmelser om flerparts- och fleravtalsförfaranden samt om fastställandet av den lag som tillämpas på skiljeavtalet. Lagen bör kompletteras till dessa delar.

Lagens terminologi

Finska språknämnden framförde 2007 ett ställningstagande om att främja ett könsneutralt språkbruk i Finland. I ställningstagandet hänvisas till Europarådets rekommendation om ett könsneutralt språk. Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut övergick till en könsneutral terminologi redan den 1 januari 2024, varvid dess regler uppdaterades så att förleden välímies- i finska termer slopades och ersattes med förleden välitys-. I de finskspråkiga reglerna ersattes välímiesmenettely (skiljeförfarande) med välitysmenettely, välímiesoikeus (skiljenämnd) med välitysoikeus och välímies (skiljeman) med välitystuomari.

Vid revideringen av lagen om skiljeförfarande bör terminologin i lagstiftningen ändras så att den blir könsneutral. Det föreslås att välímiesmenettely (skiljeförfarande) ersätts med välitysmenettely och välímiesoikeus (skiljenämnd) med välitysoikeus. Termen välímies (skiljeman) ersätts med välitysoikeuden jäsen, på svenska medlem i skiljenämnd.

3 Målsättning

I propositionen föreslås det att lagen om skiljeförfarande reformeras genom att den ersätts med en ny lag om skiljeförfarande. Utgångspunkten för reformen är behovet av att lagen ska överensstämma med UNCITRAL:s modellag till den del det inte finns nationella behov av avvikelser. För att få ett brett internationellt godkännande och främja konkurrenskraften hos skiljeförfarandeverksamheten i Finland är målet att uppnå UNCITRAL:s klassificering som ett land vars lagstiftning bygger på UNCITRAL:s modellag. Överensstämmelse med modellagen förutsätter att inte bara lagens innehåll, utan även dess struktur och skrivsätt huvudsakligen motsvarar modellagen. Det lagtekniskt mest ändamålsenliga sättet att göra detta är att stifta en

ny lag. Vid reformen av lagen beaktas också de behov av ändringar som föranleds av den internationella utvecklingen och digitaliseringen inom skiljeförfarandet. Målet är att Finland ska få en modern lag om skiljeförfarande som tryggar användningen av skiljeförfarande som en fungerande och effektiv tvistlösningsmetod. Målet är också att göra lagen mer internationellt bekant än i nuläget och på så sätt öka intresset för Finland som ett säte för internationella skiljeförfaranden och främja konkurrenskraften hos skiljeförfarandeverksamheten i Finland.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Lagens uppbyggnad och skrivsätt

Syftet med förslaget är att revidera den gällande lagen om skiljeförfarande med hänsyn till behovet av överensstämmelse med UNCITRAL:s modellag, i den mån det inte finns nationella behov av avvikelser. Därför föreslås det att det stiftas en ny lag om skiljeförfarande som till sin struktur och sitt innehåll bygger på modellagen. Avsnittens och paragrafernas rubriker och ordningsföljd motsvarar huvudsakligen modellagen. De bestämmelser i den gällande lagen som i sak motsvarar modellagen redigeras så att de också till sitt skrivsätt bättre motsvarar modellagen.

Det föreslås att lagens terminologi ändras så att den blir könsneutral. Den finska termen välimiesmenettely (skiljeförfarande) ersätts med termen välitysmenettely och termen välimiesoikeus (skiljenämnd) med välitysoikeus. Termen välimies (skiljeman) ändras till välitysoikeuden jäsen, på svenska medlem i skiljenämnd.

4.1.2 Skiljeavtal

Bestämmelserna om tvister som får avgöras genom skiljeförfarande, skiljeavtalets innehåll och skiljeavtalets effekter på domstolens behörighet i 2 kap. i den föreslagna lagen motsvarar i sak huvudsakligen gällande lag.

Med avvikelse från gällande lag ställs inte längre några formkrav på avfattandet av skiljeavtalet. Enligt gällande lag ska ett skiljeavtal avfattas skriftligen. Kravet på skriftlig form uppfylls dock också om skiljeavtalet ingår i kommunikationen mellan parterna eller om det i kommunikationen hänvisas till en annan handling som innehåller en skiljeklausul. Det nuvarande formkravet har ringa praktisk betydelse, varför det föreslås att kravet ska slopas.

I lagen inkluderas nya bestämmelser om vilken stats lag som ska tillämpas för att bedöma frågor som gäller uppkomsten, giltigheten, omfattningen och tolkningen av skiljeavtalet. Enligt den föreslagna bestämmelsen om val av lag tillämpas på skiljeavtalet den lag som parterna kommit överens om. Om parterna inte har kommit överens om vilken lag som ska tillämpas, tillämpas lagen i den stat där skiljeförfarandet enligt parternas avtal har sitt säte eller, om parterna inte har kommit överens om skiljeförfarandets säte, den lag som tillämpas på rättsförhållandet.

4.1.3 Skiljenämndens sammansättning

Bestämmelserna om skiljenämndens sammansättning i det föreslagna 3 kap. motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen gällande lag. Bestämmelsernas struktur och skrivsätt har dock redigerats för att motsvara III kap. i modellagen.

I lagen inkluderas en bestämmelse som motsvarar gällande lag om förbud att söka ändring i domstolsbeslut i ärenden som gäller utnämning av medlem i skiljenämnden. Formuleringen i lagen förtydligas så att det entydigt framgår att förbudet mot att söka ändring gäller ett domstolsbeslut, genom vilket en medlem i skiljenämnden har utnämnts, men inte ett beslut, genom vilket anhållan om att utnämna medlem i skiljenämnden har avslagits.

Liksom i nuläget kan en medlem i skiljenämnden förklaras jävig, om sådana omständigheter framkommer som ger befogad anledning att betvivla medlemmens opartiskhet eller oberoende. I lagen hänvisas däremot inte längre till nationella bestämmelser om grunder för domares jäv. Slopandet av jävsgrunderna för domare begränsar inte innehållet i jävsgrunderna för medlemmar i skiljenämnden, men gör bestämmelserna begripligare, speciellt för utländska användare av skiljeförfarande.

Med avvikelse från gällande lag kan ett avgörande av skiljenämnden genom vilket den avslagit en parts yrkande på att en medlem i skiljenämnden förklaras jävig föras till domstol för prövning redan medan skiljeförfarandet pågår. I nuläget kan en fråga om jäv endast hänskjutas till domstol för prövning efter att skiljedomen har meddelats, genom talan om upphävande. Jäv kan dock fortfarande åberopas efter att skiljedomen meddelats om jävsgrunden inte kommit till partens kännedom förrän då.

4.1.4 Skiljenämndens behörighet

Skiljenämndens behörighet att fatta beslut om sin behörighet

I lagen föreskrivs det om den internationellt etablerade principen enligt vilken skiljenämnden har behörighet att avgöra sin egen behörighet att lösa en tvist. Skiljenämnden har behörighet att själv som en del av skiljeförfarandet avgöra frågor som gäller skiljevtalets existens, giltighet och tillämpningsområde.

I lagen inkluderas nya bestämmelser om framförande och avgörande av en invändning mot skiljenämndens behörighet i skiljeförfarandet samt om hänskjutande av en fråga om skiljenämndens behörighet till domstol för prövning. En part kan hänskjuta skiljenämndens positiva beslut om behörigheten till domstol för prövning, dvs. ett beslut som fattats under skiljeförfarandet där nämnden har ansett att den är behörig. En part kan också hänskjuta skiljenämndens negativa beslut om behörigheten till domstol för prövning, dvs. skiljenämndens beslut under skiljeförfarandet eller en skiljedom där skiljenämnden har ansett att de saknar behörighet att avgöra tvisten. Tiden för väckande av talan är 30 dagar från skiljenämndens beslut eller skiljedomen.

Säkringsåtgärder

Enligt gällande lag har tingsrätten behörighet att meddela beslut om säkringsåtgärder också i de fall där tvisten hör till skiljenämndens behörighet. I lagen finns inga bestämmelser om skiljenämndens behörighet att meddela säkringsåtgärder. I propositionen föreslås det att det i lagen inkluderas nya bestämmelser om skiljenämndens behörighet att meddela beslut om den säkringsåtgärd som den anser att behövs i tvisten. Skiljenämnden och tingsrätten har således parallell behörighet. Domstolen kan på ansökan av en part stadfästa skiljenämndens säkringsåtgärd som meddelats i Finland så att den blir verkställbar, om det inte finns ett lagstadgat hinder för verkställigheten. Ansökan kan avslås bl.a. på samma grunder som erkännande och verkställighet av en skiljedom kan förvägras.

4.1.5 Behandling i skiljeförfarande

Bestämmelserna om behandling i skiljeförfarande i det föreslagna 5 kap. motsvarar till sitt sakinhåll huvudsakligen gällande lag.

Det föreslås att den gällande lagen kompletteras med bestämmelser enligt modellagen om muntlig förhandling och skriftligt förfarande. I lagen inkluderas en ny bestämmelse om användning av fjärranslutning, enligt vilken skiljenämnden efter att ha hört parterna kan besluta att muntlig förhandling eller muntligt hörande ska ordnas via fjärranslutning.

Det föreslås att bestämmelser enligt modellagen om följder av parternas passivitet tas in i lagen. Bestämmelserna om bevisning i den gällande lagen kompletteras.

4.1.6 Skiljedom

I lagen föreslås en ny bestämmelse om fastställandet av den lag som tillämpas vid avgörandet av tvisten i en situation där parterna inte har kommit överens om detta. Skiljenämnden ska då tillämpa lagen i den stat vars rättsregler skiljenämnden anser det vara mer motiverat att tillämpa i saken.

I lagen inkluderas nya bestämmelser om skiljedom som meddelas i elektronisk form och om elektronisk underteckning av skiljedom. Meddelandet av en elektronisk skiljedom kräver parternas samtycke.

Enligt gällande lag kan parterna efter meddelandet av skiljedom be skiljenämnden om rättelse av skiljedomen eller meddelande om tilläggsdom. Bestämmelserna kompletteras med en möjlighet att också be skiljenämnden att tolka skiljedomen.

4.1.7 Upphävande av en skiljedom

I gällande lag föreskrivs det om skiljedomars ogiltighet, dvs. dels skiljedomar som i sig själva är ogiltiga, dels skiljedomar vars ogiltighet endast kan sättas i kraft av domstol genom att väcka talan om upphävande inom tidsfristen. I propositionen föreslås det att denna uppdelning slopas och att bestämmelserna om skiljedomens ogiltighet stryks ur lagen. Bestämmelserna ändras enligt modellagen så att en part har möjlighet att yrka på upphävande av en skiljedom inom den tidsfrist som anges i lagen. I fortsättningen är det dock inte längre möjligt att väcka talan om en skiljedoms ogiltighet utan tidsgräns.

Grunderna för upphävande av skiljedom förenhetligas med modellagen. En skiljedom i en tvistefråga som inte får avgöras genom skiljeförfarande och en skiljedom som strider mot grunderna för Finlands rättsordning utgör enligt gällande lag grunder för ogiltighet. I fortsättningen är dessa grunder för upphävande av skiljedom. Talan om upphävande av skiljedomen koncentreras till Helsingfors hovrätt. Tidsfristen för att väcka talan om upphävande förkortas till 60 dagar från delfäendet av skiljedomen.

4.1.8 Erkännande och verkställighet av skiljedomar

Bestämmelserna om erkännande och verkställighet av skiljedomar ändras enligt modellagen så att skiljedomar som meddelats i Finland och i främmande stater i fortsättningen i regel omfattas av samma grunder för att förvägra verkställighet. Verkställighet av en skiljedom som meddelats i Finland kan dock förvägras endast på grund av att tvistefrågan inte får avgöras genom skiljeförfarande eller att domen strider mot grunderna för rättsordningen, om talan om

upphävande har förkastats genom ett lagakraftvunnet avgörande eller om talan om upphävande inte har väckts inom tidsgränsen.

4.1.9 Koncentrering av ärenden om skiljeförfarande som behandlas i domstol

Domstolsbehandlingen av ärenden som gäller skiljeförfarande koncentreras till Helsingfors hovrätt och Västra Nylands tingsrätt. Helsingfors hovrätt ska behandla ärenden som gäller upphävande eller verkställighet av en skiljedom, jäv för en medlem i skiljenämnden, skiljenämndens behörighet eller verkställighet av säkringsåtgärder som skiljenämnden meddelat. Besvär över hovrättens avgörande får anföras hos högsta domstolen om den beviljar besvärstillstånd. Västra Nylands tingsrätt ska bland annat behandla ärenden som gäller tillsättande av skiljenämnden eller arvoden till skiljenämnden. Eftersom största delen av de skiljeförfaranden som äger rum i Finland koncentreras till huvudstadsregionen, är det också motiverat att koncentrera domstolsförfaranden som hänför sig till dessa till domstolarna i huvudstadsregionen. Det kan anses ändamålsenligt att ärendekategorier med ett ringa antal mål som kräver specialkompetens också koncentreras till andra domstolar än Helsingfors tingsrätt, vars exklusiva befogenhet omfattar flera sådana ärendekategorier. Därför föreslås det i propositionen att de ärenden som gäller skiljeförfarande som behandlas vid tingsrätten koncentreras till Västra Nylands tingsrätt, där i nuläget också besvärärenden gällande företagssanering och utsökning har koncentrerats.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för hushållen

Propositionen bedöms inte ha några betydande direkta konsekvenser för hushållens ekonomiska ställning. Skiljeförfarandet är huvudsakligen en tvistlösningsmetod som används av bolag och andra juridiska personer, och revideringen av bestämmelserna om skiljeförfarande påverkar allmänt taget inte hushållens inkomster, utgifter, förmögenhet eller skuldsättning.

Det bedöms inte heller uppstå några betydande indirekta konsekvenser. Att Finland oftare väljs till säte för internationella skiljeförfaranden kan på lång sikt sänka tvistlösningskostnaderna för inhemska bolag som bedriver internationell handel och andra juridiska personer, men konsekvenserna bedöms inte vara sådana att de påverkar priserna på konsumtionsnyttigheter eller tjänster.

Konsekvenser för företag

Förslaget bedöms huvudsakligen ha positiva konsekvenser för bolag och andra juridiska personer.

Den föreslagna lagen om skiljeförfarande tillämpas både i inhemska och internationella skiljeförfaranden, där parterna har kommit överens om Finland som säte för skiljeförfarande. Innehållet i den nationella lagen om skiljeförfarande inverkar på vilket land utländska aktörer väljer som säte för skiljeförfarande. Eftersom den föreslagna lagen bygger på UNCITRAL:s internationellt kända modellag, förväntas reformen öka det internationella näringslivets förtroende för reglerings- och verksamhetsmiljön i Finland och på så sätt underlätta inhemska bolags och andra juridiska personers möjligheter att med sina utländska avtalspartner komma överens om Finland som säte för skiljeförfarande. Om Finland är säte för skiljeförfarandet, ordnas sammanträdena i regel i Finland, vilket medför mindre kostnader för företaget. Reformen

kan således på lång sikt sänka företagens tvistlösningskostnader och minska den administrativa bördan som beror på att företagen tvingas hantera förfaranden som ordnas utomlands, skaffa tjänster för dessa förfaranden utomlands och göra utredningar utomlands.

Förslaget bedöms ha positiva konsekvenser också för tvistlösning mellan inhemska bolag och andra juridiska personer. Lagens reviderade innehåll och struktur motsvarar bättre det moderna näringslivets behov och skiljeförfarandets bästa praxis. Till exempel de nya bestämmelserna om fleravtals- och flerpartssituationer effektiviserar tvistlösningen i situationer där flera avtal eller flera parter ingår i samma affärshelhet.

I propositionen föreslås inga ändringar som påverkar användningen av skiljeklausuler eller deras bindande karaktär i avtal där den en mikro- eller småföretagare utgör part. Förslaget har således till denna del inga konsekvenser för mikro- eller småföretagarnas ställning. De ändringar som föreslås i bestämmelserna om skiljeförfarandets kostnader kan ha positiva konsekvenser för en mikro- eller småföretagare som utgör part i ett skiljeförfarande. Frågan bedöms närmare i avsnitt 5.1.

En koncentration av behörigheten till Helsingfors hovrätt och Västra Nylands tingsrätt i de ärenden som specificeras i förslaget gör domstolsförfarandena effektivare och avgörandepraxis mer förutsägbar för inhemska och internationella användare av skiljeförfarande. För parterna i skiljeförfarandet innebär en koncentration att avståndet till domstolen i vissa fall förlängs. De tilläggskostnader som längre avstånd ger upphov till är dock små, eftersom majoriteten av de skiljeförfaranden som äger rum i Finland är koncentrerade till huvudstadsregionen. Dessutom är det möjligt att utnyttja fjärranslutning vid domstolsförhandlingarna.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Förslaget bedöms inte ha några betydande konsekvenser för den offentliga ekonomin. Konsekvenserna sträcker sig inte till kommunerna eller välfärdsområdena.

Den förväntade ökningen av internationella skiljeförfaranden kan på lång sikt öka antalet frågor som gäller skiljeförfaranden som ska behandlas av domstolarna, t.ex. talan om upphävande. Som helhet bedömt antas förslaget inte märkbart ändra domstolarnas totala arbetsbelastning och inte heller medföra behov av tilläggsresurser.

Konsekvenser för samhällsekonomin

På lång sikt bedöms förslaget ha positiva, men begränsade och svårförutsägbara konsekvenser för Finlands samhällsekonomi. De internationella erfarenheterna från stater som antagit modellagen stöder bedömningen om att en revidering av lagen stärker det internationella näringslivets förtroende för reglerings- och verksamhetsmiljön i Finland och ökar Finlands attraktionskraft som ett säte för internationella skiljeförfaranden. Utvecklingen förutspås stärka efterfrågan på inhemska rättsliga och andra experttjänster och indirekt gynna också den övriga servicesektorn.

4.2.2 Övriga samhällseliga konsekvenser

Konsekvenser för myndigheterna och rättssystemets funktion

Förslaget bedöms inte ha några betydande konsekvenser för myndigheterna eller rättssystemets funktion.

Det finns ingen heltäckande statistik över det antal ärenden som gäller skiljeförfarande som behandlas vid domstol. De uppgifter som finns tillgängliga om antalet skiljeförfaranden och det därmed sammanhängande antalet domstolsärenden framgår närmare av avsnitt 2.2. Antalet domstolsärenden som gäller skiljeförfarande kan bedömas vara mycket litet, endast några tiotal ärenden per år. Det bedöms att förslaget på lång sikt kan öka antalet internationella skiljeförfaranden, vilket i någon mån också påverkar antalet domstolsärenden. Förslaget bedöms dock inte ha några betydande konsekvenser för domstolarnas arbetsmängd.

En koncentration av behörigheten till Helsingfors hovrätt och Västra Nylands tingsrätt förutsätter små administrativa arrangemang, men som helhet bedömt ändrar förslaget inte på domstolarnas uppgifter och påverkar inte heller deras funktionsförmåga. Koncentrationen förbättrar domarkårens förutsättningar att specialisera sig på frågor som gäller skiljeförfarande, vilket i sin tur främjar en effektiv behandling och en förutsägbar avgörandepraxis. Koncentrationen till de nämnda domstolarna ska inte förlänga den genomsnittliga behandlingstiden för andra ärenden vid dessa domstolar, varför man bör följa och bedöma deras ärendemängder och eventuella resursbehov.

Konsekvenser för arbetstagare

I propositionen föreslås inga ändringar som påverkar användningen av skiljeklausuler eller deras bindande karaktär i arbetsavtal. Förslaget har således till denna del inga konsekvenser för skyddet för arbetstagare. De ändringar som föreslås i bestämmelserna om skiljeförfarandets kostnader kan ha positiva konsekvenser för en arbetstagare som utgör part i ett skiljeförfarande. Frågan bedöms närmare i avsnitt 5.1.

Konsekvenser för rättssäkerheten och de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Förslaget har betydelse för grundlagens (731/1999) 21 § om rättsskydd och en rättvis rättegång. De nämnda rättigheterna tryggas också i artikel 6 i Europakonventionen och i artikel 14 i Förenta nationernas konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. Den föreslagna nya lagen om skiljeförfarande motsvarar den allmänneuropeiska regleringen som grundar sig på UNCITRAL:s modellag och uppfyller rättsskyddskraven i modellagen.

Den föreslagna lagen om skiljeförfarande gäller frivilligt skiljeförfarande, där parterna kommer överens om att en tvist avgörs genom skiljeförfarande och parterna således avstår från den rätt att få sitt ärende behandlat i en statlig domstol som tryggas i 21 § i grundlagen. Enligt etablerad rättspraxis vid Europadomstolen kan parterna genom att välja skiljeförfarande som tvistlösningssätt frivilligt avstå från vissa av de rättigheter som garanteras i artikel 6.1 i Europakonventionen. Förutsättningen är att detta sker entydigt och att parterna förstår konsekvenserna.

Den främsta fördelen med skiljeförfarande är dess snabbhet jämfört med domstolsförfarandet. Behandlingen av ett ärende i skiljeförfarande främjar därmed en parts rätt att få sitt ärende behandlat inom rimlig tid.

I den föreslagna lagen om skiljeförfarande tar man hänsyn till de centrala rättsskyddskraven gällande skiljeförfarande, vilka omfattar en opartisk och oberoende skiljenämnd, partens rätt att få behövlig möjlighet att föra sin talan och jämlik behandling av parterna. De processuella garantierna i ett skiljeförfarande ska uppnå en viss miniminivå som framgår delvis direkt av bestämmelserna i lagen om skiljeförfarande och delvis av de bestämmelser som gäller upphävande av skiljedom. I den föreslagna lagen finns närmare bestämmelser om de processuella garantierna än i den gällande lagen. I lagen föreslås bl.a. en uttrycklig bestämmelse

om kravet på jämlik behandling av parterna. Ändringarna har en positiv effekt på parternas rättsskydd. Eftersom rättspraxis redan i nuläget till stor del motsvarar de bestämmelser som föreslås i propositionen, bedöms konsekvenserna inte vara betydande.

I propositionen föreslås det att uppdelningen i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar slopas. Möjligheten att väcka talan om ogiltighet utan tidsgräns stryks också. Förslaget bedöms inte försvaga parternas rättsskydd, eftersom grunderna för ogiltighet enligt den gällande lagen, avsaknad av skiljedomsrättighet och oförenlighet med grunderna för rättsordningen, i fortsättningen utgör grunder för upphävande av skiljedom och grunder för att förvägra verkställighet, vilka domstolen beaktar på eget initiativ.

Förslaget bedöms inte ha några betydande konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande och de mänskliga rättigheterna eller rättssäkerheten. Propositionens konsekvenser för tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna behandlas mer ingående i avsnitt 10 om propositionens förhållande till grundlagen och lagstiftningsordningen.

Konsekvenser för jämlikheten och de språkliga rättigheterna

Förslaget bedöms inte ha några betydande konsekvenser för jämlikheten och de språkliga rättigheterna. I skiljeförfaranden och relaterade domstolsförfaranden är det fortsättningsvis möjligt att använda nationalspråken. Moderniseringen av lagens terminologi så att den blir könsneutral främjar för sin del jämlikheten och jämställdheten.

Miljökonsekvenser

Propositionen bedöms inte ha några betydande miljökonsekvenser. Den nya bestämmelsen om användning av fjärranslutning kan i och med den tekniska utvecklingen uppmuntra till att ordna muntliga förhandlingar via fjärranslutning. Denna utveckling kan på lång sikt minska på antalet resor i samband med skiljeförfaranden och på så sätt ha småskaliga positiva klimatkonsekvenser. Att tillåta elektronisk underskrift och skiljedomar som meddelas elektroniskt kan minska pappersförbrukningen och effektivisera ärendehantering vid skiljeförfarande och vid domstolen, vilket bedöms ha små och positiva konsekvenser.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Vid beredningen av propositionen bedömdes behovet av speciallagstiftning som skydd för en mikro- eller småföretagare eller arbetstagare som är part i ett skiljeavtal. Man har bedömt huruvida lagen borde inkludera ett undantag för mikro- och småföretagare som motsvarar 1 d § i konsumentskyddslagen. Enligt undantaget skulle en skiljeklausul i ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått inte binda den mikro- eller småföretagare som är avtalspart. Detta villkor hindrar inte att parterna avtalar om behandling av tvisten i skiljeförfarande efter att tvisten har uppstått. Ett eventuellt behov av denna undantagsbestämmelse har motiverats med mikro- och småföretagares ojämlika förhandlingsposition i förhållande till ett stort företag vid överenskommelse om skiljeförfarande samt med effekten av skiljeförfarandets kostnader på mikro- och småföretagares möjligheter att hänskjuta tvisten till skiljeförfarande för behandling. Vid beredningen bedömdes också huruvida det finns behov av en motsvarande undantagsbestämmelse när det gäller skiljeklausuler i arbetsavtal för att skydda arbetstagare.

Högsta domstolen har bedömt oskäligheten hos en skiljeklausul som ingår i ett avtal mellan näringsidkare i sina avgöranden HD:2003:60 och HD:1996:27 och oskäligheten i en skiljeklausul som ingår i ett arbetsavtal i sitt avgörande HD:2024:36. Skiljeklausulen lämnades obeaktad på grund av oskälighet i avgörande HD:2003:60 med stöd av 36 § i lagen om rättshandlingar och i avgörande HD:2024:36 med stöd av 10 kap. 2 § i arbetsavtalslagen. Vid bedömningen av en skiljeklausuls oskälighet har man i rättspraxis tagit hänsyn till parternas förhandlingsposition vid överenskommelsen om skiljeklausulen och i synnerhet huruvida villkorets tillämpning oskäligt försvagar den ena partens möjlighet till rättsskydd på grund av skiljeförfarandets kostnader.

Vid sin bedömning av en skiljeklausuls oskälighet har Högsta domstolen med stöd av 10 kap. 2 § i arbetsavtalslagen ansett att särskild uppmärksamhet bör fästas vid en persons ställning som arbetstagare, dvs. huruvida personen är en vanlig arbetstagare eller innehar en ledande ställning, samt omständigheterna vid avtalets ingång och tillgången till rättslig prövning, med särskild hänsyn till rättegångskostnaderna (HD:2024:36, punkterna 11–12).

Redan i nuläget är det således möjligt att avvika från skiljeavtalets bindande karaktär med stöd av 36 § i lagen om rättshandlingar eller 10 kap. 2 § i arbetsavtalslagen ifall skiljeklausulen vid bedömning av parternas position, omständigheterna vid avtalets ingång och tillgången till rättslig prövning kan betraktas som oskälig.

Vid beredningen ansåg man att användning av skiljeförfarande i ärenden där en av parterna är ett mikro- eller småföretag i allmänhet har varit motiverat och ändamålsenligt för ett sådant företag. Till de relativt vanliga ärenden som behandlas i skiljeförfarande hör tvister som gäller aktieägaravtal. Enligt statistik från Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut utgjorde tvister som gäller aktieägaravtal 10 procent av det totala antalet skiljeförfaranden 2022, 24 procent 2023, 13 procent 2024 och 10 procent 2025. I tvister som gäller aktieägaravtal kan parterna vara holdingbolag, som trots att bolagen kan ha omfattande tillgångar klassificeras som mikroföretag enligt bokföringslagen. Något undantag för mikro- eller småföretagare när det gäller skiljeklausulens bindande karaktär ingår varken i lagstiftningen i jämförelseländerna eller i modellagen.

I arbetsavtal används skiljeklausuler i praktiken bara om arbetstagaren innehar en ledande position eller utför sakkunniguppgifter som är förknippade med särskilda sekretessintressen. I arbets- och direktörsavtal har man i samband med skiljeklausulen ofta kommit överens om att arbetsgivaren betalar kostnaderna för skiljeförfarandet, antingen delvis eller i sin helhet. Då medför skiljeförfarandet åtminstone för arbetstagaren inte nödvändigtvis några tilläggskostnader jämfört med processer som behandlas i domstolarna. Enligt statistik från Centralhandelskammarens skiljedomsinstitut utgjorde tvister som gäller direktörs- och andra arbetsavtal 6 procent av det totala antalet skiljeförfaranden 2022, 1 procent 2023 och 5 procent 2024.

Parterna väljer vanligen skiljeförfarandet som tvistlösningsmetod på grund av de fördelar som förknippas med det, såsom ett konfidentiellt och snabbt förfarande. Vid beredningen ansågs den kategoriska obundenheten eller annan begränsning av avtalsfriheten i skiljeavtal således inte vara motiverat när det gäller arbetsavtal och avtal där en mikro- eller småföretagare utgör part.

Vid beredningen bedömdes det också huruvida lagen bör innehålla bestämmelser om vilka förutsättningar som krävs för att skiljeklausulen i ett arbetsavtal eller en mikro- eller småföretagares avtal inte ska vara bindande. Vid beredningen ansågs det att det är ytterst svårt att föreskriva om allmänt tillämpliga kriterier, eftersom bedömningen av oskälighet i praktiken kräver en prövning från fall till fall, där man bör ta hänsyn till flera faktorer som eventuellt är

relevanta. En sådan prövning är redan i nuläget möjlig med stöd av 36 § i lagen om rättshandlingar eller 10 kap. 2 § i arbetsavtalslagen.

Vid beredningen bedömdes därför att det inte finns något behov av att ändra lagstiftningen när det gäller den skiljeklausul som ingår i ett avtal mellan näringsidkare eller i ett arbetsavtal.

Vid beredningen bedömdes också bestämmelserna om skiljeförfarandets kostnader med tanke på en mikro- eller småföretagare eller en arbetstagare som är part i förfarandet. Det kan antas att kostnaderna för skiljeförfarande inte nödvändigtvis är avsevärt högre än kostnaderna för ett domstolsförfarande, om tvistefrågan behandlas i flera rättsinstanser. I propositionen föreslås det att det i lagen om skiljeförfarande inkluderas en ny bestämmelse om fördelningen av kostnader, där man inte längre hänvisar till rättegångsbalkens bestämmelser om ersättning för rättegångskostnader. Enligt förslaget kan skiljenämnden vid prövning av kostnadernas fördelning mellan parterna också ta hänsyn till andra omständigheter utöver ärendets slutresultat och parternas försummelse av skyldigheten att bidra. Parternas ersättningskyldighet för arvoden till skiljenämnden är i regel solidarisk, liksom i nuläget, men enligt den föreslagna nya bestämmelsen är det möjligt att avvika från denna solidaritet om det finns en grundad anledning. De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt att vid avgörandet av kostnader också beakta en mikro- eller småföretagares eller en arbetstagares position.

5.2 Utländsk lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Inledning

Vid beredningen av propositionen har det gjorts en rättslig jämförelse med i synnerhet Norges, Danmarks, Tysklands och Österrikes lagar för skiljeförfarande, vilka enligt UNCITRAL:s klassificering bygger på modellagen. Lagarna i dessa länder motsvarar till sitt innehåll, sin struktur och sitt skrivsätt huvudsakligen modellagen, liksom också den föreslagna nya lagen om skiljeförfarande. Dessutom har en rättslig jämförelse gjorts med Sverige, som enligt UNCITRAL:s klassificering inte är en s.k. modellagsstat.

Sveriges lag om skiljeförfarande (1999:116) stiftades 1999. Lagen reviderades 2018. Norges lag om skiljeförfarande (Lov om voldgift) stiftades 2004 och Danmarks lag om skiljeförfarande (Lov om voldgift) 2005.

I Tyskland finns det bestämmelser om skiljeförfarande i civilprocesslagen (Zivilprozessordnung, 1025–1066 §). I Tyskland pågår en revidering av lagstiftningen om skiljeförfarande (Draft bill of the Federal Ministry of Justice, Draft Bill for the Modernisation of Arbitration Law, 2024). I Österrike finns det bestämmelser om skiljeförfarande i civilprocesslagen (Zivilprozessordnung, 577–618 §). Lagstiftningen reviderades 2006 och 2013.

5.2.2 Skiljeavtalets formkrav

Enligt förslaget slopas den gällande lagens krav på skiljeavtalets skriftliga form. Om avgörande av tvist genom skiljeförfarande kan således i fortsättningen avtalas formfritt.

Lagarna i Sverige, Norge och Danmark ställer inga krav på skiljeavtalets form. I Sverige finns inget formkrav i lagen från 1999 och något sådant fanns inte heller i den tidigare lagen från 1972.

I Tysklands och Österrikes lagar ingår formkrav för skiljeavtalet. Skiljeavtalet ska ingås med en handling som undertecknas av parterna eller genom kommunikation mellan parterna som tryggar möjligheten till bevisning. I Tyskland revideras lagen som bäst så att skiljeavtalet kan ingås formfritt om det handlar om ett kommersiellt avtal.

5.2.3 Avgörande av jäv hos medlem i skiljenämnden

I propositionen föreslås det i enlighet med modellagen att ett beslut av skiljenämnden genom vilket den avslagit en parts yrkande på att en medlem i skiljenämnden förklaras jävig kan föras till domstol för prövning redan medan skiljeförfarandet pågår. Medan ärendet är anhängigt i domstol kan skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom.

Enligt den svenska lagen kan en part hänskjuta en fråga om skiljemans jäv till domstol för avgörande inom 30 dagar från att parten fått del av skiljenämndens beslut om avvisande av yrkandet om jäv. På motsvarande sätt har en part enligt Norges, Danmarks, Tysklands och Österrikes lagar rätt att hänskjuta en jävsfråga till domstol för prövning redan medan skiljeförfarandet pågår, om yrkandet om jäv har avslagits. Inte heller lagarna i dessa länder hindrar att skiljeförfarandet fortsätter medan ärendet är anhängigt i domstol.

5.2.4 Hänskjutande av skiljenämndens beslut om behörigheten till domstol för prövning

I propositionen föreslås det att lagen inkluderar en möjlighet enligt modellagen att hänskjuta skiljenämndens positiva beslut om behörigheten, dvs. ett beslut som skiljenämnden fattat under skiljeförfarandet där skiljenämnden ansett sig vara behörig, till domstol för prövning. I lagen inkluderas också möjligheten att hänskjuta skiljenämndens negativa beslut om behörigheten, dvs. skiljenämndens beslut under skiljeförfarandet eller en skiljedom där skiljenämnden har ansett att de saknar behörighet att avgöra tvisten, till domstol för prövning.

Möjligheten att hänskjuta ett positivt beslut om behörigheten till domstol för prövning under skiljeförfarandet finns också i Sveriges, Norges, Danmarks, Tysklands och Österrikes lagar.

Möjligheten att hänskjuta ett negativt beslut om behörigheten till domstol för avgörande saknas i Sveriges, Norges och Danmarks lagar. Enligt den österrikiska lagen kan en part kräva upphävande av skiljedomen om skiljenämnden i sin skiljedom har ansett att den saknar behörighet att avgöra tvisten. I Tyskland revideras lagen som bäst så att den inkluderar en bestämmelse, enligt vilken en part kan kräva att domstolen upphäver också skiljenämndens negativa beslut om behörigheten.

5.2.5 Säkringsåtgärder

I propositionen föreslås det att det i lagen inkluderas nya bestämmelser om skiljenämndens behörighet att meddela beslut om säkringsåtgärder. Domstolen ska på ansökan av en part kunna stadfästa en säkringsåtgärd som skiljenämnden meddelat i Finland så att den blir verkställbar, men ansökan kan avslås på motsvarande grunder som verkställighet av skiljedomen kan förvägras, samt på vissa andra grunder.

I Sveriges lag finns det bestämmelser om skiljenämndens möjlighet att på en parts begäran ålägga motparten att vidta åtgärder för att säkra det yrkande som ska avgöras av skiljenämnden. Skiljenämndens åläggande är inte verkställbart.

I Norges och Danmarks lagar finns bestämmelser om skiljenämndens behörighet att på en parts begäran meddela beslut om de säkringsåtgärder som nämnden anser att behövs i tvisten. I

Norges och Danmarks lagar finns inga bestämmelser om verkställandet av de säkringsåtgärder som skiljenämnden meddelat.

Enligt den gällande lagen i Tyskland kan en domstol på en parts begäran tillåta verkställighet av den säkringsåtgärd som skiljenämnden meddelat, om motsvarande säkringsåtgärd inte redan har sökts hos domstolen. I Tyskland håller man som bäst på att revidera lagen så att ansökan om verkställighet kan avslås endast om 1) det framförs en grund för upphävande av skiljedomen, 2) motsvarande säkringsåtgärd redan har sökts hos domstolen, 3) skiljenämndens krav på ställande av säkerhet inte har iakttagits eller 4) skiljenämnden har återtagit eller avbrutit säkringsåtgärden.

I Österrikes lag finns bestämmelser om skiljenämndens behörighet att meddela säkringsåtgärder och om verkställighet av de säkringsåtgärder som skiljenämnden meddelat. En part kan hos domstol ansöka om verkställighet av säkringsåtgärder, och ansökan om verkställighet kan avslås bl.a. på motsvarande grunder som en skiljedom kan upphävas eller verkställighet av skiljedomen kan förvägras.

5.2.6 Upphävande av en skiljedom

Enligt förslaget slopas indelningen i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar och lagen innehåller inte längre några bestämmelser om skiljedoms ogiltighet. Fall där tvistefrågan inte får avgöras genom skiljeförfarande eller skiljedomen strider mot grunderna för rättsordningen utgör enligt gällande lag grunder för skiljedoms ogiltighet. I fortsättningen utgör dessa i enlighet med modellagen grunder för upphävande av skiljedom.

I den svenska lagen delas klandergrunder för skiljedomar in i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande. Grunder för ogiltighet är om skiljedomen gäller en fråga som inte får avgöras genom skiljeförfarande, om domen är oförenlig med grunderna för rättsordningen, eller inte uppfyller lagens krav på skriftlig form och undertecknande. I Sverige kan talan om skiljedoms ogiltighet väckas utan tidsgräns. Dessa bestämmelser är främmande för modellagen och internationellt exceptionella, och förekommer veterligen bara i Finland och i Sverige.

Lagarna i Norge, Danmark, Tyskland och Österrike innehåller ingen indelning i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar. Avsaknad av skiljedomsässighet och oförenlighet med grunderna för rättsordningen utgör grunder för upphävande av skiljedomen, vilka skiljenämnden beaktar på eget initiativ.

6 Remissvar

6.1 Sammandrag av remissvaren

Justitieministeriet bad 60 instanser (ministerier, statliga ämbetsverk och inrättningar, domstolar, föreningar, intresseorganisationer och sakkunniga) yttra sig om arbetsgruppens betänkande. Sammanlagt 36 yttranden lämnades. Yttrandena finns tillgängliga i webbtjänsten utlåtande.fi samt på adressen <https://oikeusministerio.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskod OM108:00/2023. Ett sammandrag av remissvaren har utarbetats (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2026:32).

I remissvaren vann arbetsgruppens förslag till en ny lag om skiljeförfarande allmänt understöd och man ansåg att reformen är behövlig. Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak positiva till arbetsgruppens förslag. Remissinstanserna förhöll sig i allmänhet positiva till en reform av lagen så att den i princip motsvarar UNCITRAL:s modellag.

Propositionen och dess motiveringar har vid den fortsatta beredningen bearbetats på grundval av remissvaren.

De flesta remissinstanser ansåg att en koncentration av domstolsärendena som gäller skiljeförfarande är ändamålsenlig för att trygga sakkunskapen och en enhetlig rättspraxis (bl.a. justitiekanslern i statsrådet, högsta domstolen, Helsingfors hovrätt, Västra Nylands tingsrätt och Domstolsverket).

En del remissinstanser förhöll sig ändå reserverade till förslaget att vissa ärenden som gäller skiljeförfarande ska behandlas i hovrätten som första instans och inte i tingsrätten (bl.a. högsta domstolen, Domstolsverket och Finlands domareförbund ry). Förslaget ändrades inte till denna del vid den fortsatta beredningen. Enligt förslaget ska Helsingfors hovrätt behandla ärenden som gäller upphävande och verkställighet av skiljedom. Dessa ärenden skiljer sig från de tvistemål som behandlas i tingsrätten som första instans, eftersom ärendet redan före domstolsbehandlingen har behandlats och avgjorts genom skiljeförfarande. Domstolen ska inte pröva skiljedomens materiella korrekthet, utan huruvida det finns grunder för att upphäva skiljedomen eller förvägra dess verkställighet. På motsvarande grunder behandlas också i Sverige t.ex. ärenden som gäller upphävande av skiljedom i hovrätten som första instans. Det kan anses motiverat att också ärenden som gäller jäv hos en medlem i skiljenämnden, skiljenämndens behörighet och verkställighet av säkringsåtgärd som skiljenämnden meddelat behandlas i hovrätten som första instans. Dessa ärenden har också redan avgjorts av skiljenämnden och domstolen ska delvis bedöma samma grunder som i ärenden som gäller upphävande och verkställighet av skiljedom.

Till propositionen har det fogats förfarandebestämmelser om de domstolsärenden som gäller skiljeförfarande. Bestämmelserna om rätten att söka ändring har preciserats. Sökande av ändring i ärenden som avgjorts i Helsingfors hovrätt som första rättsinstans kräver att högsta domstolen beviljar besvärstillstånd.

Vid den fortsatta beredningen har bestämmelserna om de säkringsåtgärder som skiljenämnden meddelar ändrats på grundval av remissinstansernas iakttagelser (bl.a. Utsökningsverket och professor Tuula Linna). Propositionen har preciserats så att stadfästandet av en säkringsåtgärd så att den blir verkställbar kräver att säkringsåtgärden till sin natur och sitt innehåll är sådan att den kan verkställas som sådan med stöd av utsökningsbalken (705/2007). Stadfästandet av en säkringsåtgärd så att den blir verkställbar kräver således att den kan verkställas på motsvarande sätt som en säkringsåtgärd som domstolen bestämt. Till propositionen har också fogats bestämmelser om verkställigheten av en säkringsåtgärd som domstolen har stadfäst som verkställbar.

En del remissinstanser ansåg att det för att skydda mikro- eller småföretagare eller arbetstagare behövs motsvarande specialbestämmelser som i gällande lagstiftning för skydd av konsumenten, så att en skiljeklausul i ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått inte binder mikro- eller småföretagaren eller arbetstagaren (bl.a. Företagarna i Finland rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och STTK rf). Förslaget ändrades inte till denna del vid den fortsatta beredningen. Motiveringarna till förslaget framgår av avsnitt 5.1 om alternativa handlingsvägar.

Ändringen av lagens terminologi så att den blir könsneutral vann brett understöd. En del av remissinstanserna föreslog dock termen ”välitystuomari” (skiljedomare) i stället för den föreslagna termen ”välitysoikeuden jäsen” (medlem i skiljenämnden) (bl.a. Suomen Asianajajat och Skiljedomsrättsliga föreningen i Finland ry). Propositionens terminologi ändrades inte vid

den fortsatta beredningen. Det är motiverat att termen domare i lagstiftningen endast hänvisar till en medlem av en statlig domstol.

Ändringen av lagens terminologi medför ändringsbehov i många andra lagar. Vid den fortsatta beredningen har propositionen kompletterats med dessa anknytande lagar.

I propositionen har det också gjorts andra kompletteringar och preciseringar på grundval av remissvaren.

6.2 Yttrande från rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet för bedömning av lagstiftningen lämnade sitt yttrande om utkastet till proposition den 28 maj 2026. Rådet ansåg att utkastet till regeringens proposition uppfyller kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning väl. Som föremål för utveckling föreslog rådet att det i propositionen beskrivs huruvida tvistlösningskostnaderna och den administrativa bördan minskar i företagen samt på vilket sätt ändringarna främjar konkurrenskraften. Dessutom rekommenderade rådet att det i propositionen bedöms om förslaget kan ha konsekvenser för skyddet för arbetstagare.

Till följd av yttrandet från rådet för bedömning av lagstiftningen har betydelsen av UNCITRAL:s modellag för konkurrenskraften hos skiljeförfarandeverksamheten i Finland beskrivits närmare i propositionen, liksom också förslagets konsekvenser för företagens tvistlösningskostnader och administrativa börda. Dessutom har konsekvensbedömningen kompletterats med en bedömning av förslagets konsekvenser för arbetstagare och mikro- eller småföretagare.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om skiljeförfarande

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde. Enligt 1 mom. tillämpas lagen på skiljeförfaranden med säte i Finland. Till skillnad från 51–55 § i gällande lag, innehåller lagen inte längre några separata bestämmelser om skiljeförfarande i en främmande stat. Av 2 och 4 mom. framgår till vilka delar denna lag tillämpas om skiljeförfarandets säte är utomlands.

I 2 mom. föreslås det att 8 och 9 § om förhållandet mellan skiljeförfarande och domstolsförfarande tillämpas också om skiljeförfarandets säte är utomlands eller ännu inte har bestämts. I 8 § i lagen finns bestämmelser om hur skiljeavtalet påverkar domstolens behörighet att behandla ett ärende och i 9 § finns bestämmelser om domstols behörighet att meddela säkringsåtgärder medan ett ärende behandlas av skiljenämnden.

Lagen innehåller flera bestämmelser som behöver tillämpas också när sätet för skiljeförfarandet ännu inte har bestämts. Dessa inkluderar antalet medlemmar i skiljenämnden, tillsättande av skiljenämnden samt bestämmelser om hur en medlem i skiljenämnden förklaras jävig eller skiljs från uppdraget. I 3 mom. föreslås därför att 10, 12, 13, 15 och 16 § i lagen också tillämpas trots att sätet för skiljeförfarande ännu inte har bestämts, om minst en av parterna har hemvist i Finland.

Enligt 4 mom. tillämpas bestämmelserna i 8 § också på erkännande och verkställighet av skiljedomar som meddelats utomlands. Till skillnad från nuläget omfattas således verkställighet av skiljedomar som meddelats i Finland och utomlands i regel av ett enhetligt regelverk.

2 §. Mottagande av delgivning. I 2 § föreskrivs det om delgivning av handlingar och andra meddelanden till parterna i skiljeförfarandet. Paragrafen innehåller bestämmelser om sättet och tidpunkten för delgivning. Paragrafen gäller också meddelande om att skiljeförfarandet inleds och delgivning av skiljedom. Paragrafen motsvarar huvudsakligen artikel 3 i modellagen.

Enligt 1 mom. anses skriftlig delgivning ha tagits emot den dag då den har lämnats till mottagaren eller en företrädare för mottagaren personligen, eller levererats till mottagarens verksamhetsställe, bostadsort eller adress. Om en handling eller ett annat meddelande delges elektroniskt, anses meddelandet ha tagit emot när det har sänts som ett elektroniskt meddelande till en av mottagaren uppgiven eller godkänd elektronisk adress på ett sådant sätt att leveransen kan verifieras. Med elektronisk adress avses utöver e-postadress t.ex. åtkomsträtt till ett elektroniskt system. Om mottagarens eller företrädarens vistelseort inte är känd och inte genom skäliga åtgärder kan utredas, anses skriftlig delgivning ha tagits emot den dag då den bevisligen sändes till mottagarens senaste kända verksamhetsställe, bostadsort eller adress.

Enligt 2 mom. tillämpas paragrafen inte på förfaranden i domstol.

3 §. Avstående från rättighet. Paragrafen motsvarar i huvudsak artikel 4 i modellagen och innehåller bestämmelser om när en part anses ha avstått från sin rätt att motsätta sig ett felaktigt förfarande och sin rätt att åberopa procedurfel vid skiljeförfarandet eller i domstol.

Om skiljeförfarandet har avvikit från en sådan bestämmelse i denna lag som parterna kan avvika från eller från vad som överenskommits i skiljeavtalet, ska parten motsätta sig denna avvikelse antingen inom den tid som satts ut för detta eller, om ingen sådan tid finns, utan obefogat dröjsmål efter att procedurfelet kom till partens kännedom. I annat fall anses parten ha avstått från sin rätt att motsätta sig procedurfelet under skiljeförfarandet eller i domstol. Tidsfristen för att motsätta sig kan grunda sig på lag, ha överenskommits mellan parterna eller satts ut av skiljenämnden. I lagen finns bestämmelser om tidsfristen för att t.ex. åberopa jäv (15 § 2 mom.) och överskriden behörighet (18 § 3 mom.) i skiljeförfarandet samt om tidsfristen för att hänskjuta dessa frågor till domstol för prövning (15 § 3 mom. och 18 § 4 mom.).

Paragrafen gäller en parts avstående från att motsätta sig ett känt procedurfel både under skiljeförfarandet och som grund för upphävande av skiljedom eller som grund för att förvägra verkställighet. Paragrafen är till sitt tillämpningsområde mer omfattande än 41 § 2 mom. i den gällande lagen, vilket endast gäller hur avståendet påverkar grunden för upphävande av skiljedom.

4 §. Omfattningen av domstolens behörighet. I paragrafen föreslås det att en domstol är behörig i ett ärende som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag endast om så föreskrivs i denna lag. Under den nuvarande lagen har det vid domstolen ibland förekommit fastställsetalan, där en part yrkar att domstolen ska fastställa skiljeavtalets bestånd och giltighet eller att tvisten hör till skiljeavtalets tillämpningsområde eller att ett skiljeavtal som ger skiljenämnden behörighet inte existerar. Behovet att väcka denna typ av talan hänför sig till bestämmelserna om behörighet i den gällande lagen, enligt vilka det t.ex. inte är möjligt att upphäva ett negativt beslut om behörighet som fattats av skiljenämnden. Den föreslagna lagen innehåller rättsmedlen för detta syfte, varför det inte längre finns behov av att väcka fastställsetalan. Fastställsetalan utgör exempel på ett yrkande som på basis av paragrafen i fråga inte längre är möjligt. Det finns dock

inget hinder för att en domstol prövar invändningar om ett skiljeavtals icke-bindande karaktär, oskälighet eller olämplighet i ett ärende som anhängiggjorts vid domstol.

5 §. Behörig domstol och behandlingsordning. För att trygga sakkunskapen föreslås det i paragrafen att behandlingen av ärenden som gäller skiljeförfarande koncentreras till Västra Nylands tingsrätt och Helsingfors hovrätt. I paragrafen föreskrivs det också om de förfarandebestämmelser som iakttas vid behandlingen.

Enligt *1 mom.* är Västra Nylands tingsrätt behörig domstol i ärenden som gäller tillsättande av skiljenämnd (12 och 13 §), skiljande av medlem i skiljenämnden från sitt uppdrag (16 §) och anslutning av tredje part till skiljeförfarandet (19 §). Västra Nylands tingsrätt är behörig domstol också i ärenden som gäller ändringsökande i arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden enligt 41 §.

Det föreslås att Helsingfors hovrätt ska vara behörig i ärenden som gäller upphävande (44 §) och verkställighet (45 §) av en skiljedom, jäv hos en medlem i skiljenämnden (15 §), skiljenämndens behörighet (18 §) och verkställighet av säkringsåtgärd som skiljenämnden meddelat (20 §).

Liksom i nuläget sker beivring med hjälp av domstol (32 §) också i fortsättningen vid den tingsrätt där den person som ska höras, eller den som annars berörs av ärendet, vistas.

I *2 mom.* föreskrivs det om behandlingsordningen för de ärenden som behandlas vid tingsrätten. Vid behandlingen av dessa ärenden iakttas vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden, om inte något annat följer av denna lag. I 41 § finns närmare förfarandebestämmelser om ärenden som gäller arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden. I ärenden som gäller tillsättande av skiljenämnden (12 och 13 §) och skiljande av en medlem i skiljenämnden från uppdraget (16 §) är rätten att söka ändring i tingsrättens beslut delvis begränsad.

I *3 mom.* föreskrivs det om behandlingsordningen för de ärenden som koncentreras till Helsingfors hovrätt. Vid behandlingen av ärenden som gäller förfarande när en medlem förklaras jävig (15 §), verkställighet av skiljedomar (45 §) och verkställighet av skiljenämndens beslut om säkringsåtgärder (20 §) iakttas i tillämpliga delar vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden i tingsrätten, om inte något annat följer av denna lag.

Vid behandlingen av ärenden som gäller skiljenämndens behörighet (18 §) och upphävande av en skiljedom (44 §) iakttas i tillämpliga delar vad som i 27 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om förfarandet i tvistemål som hovrätten behandlar i första instans, om inte något annat följer av denna lag. Bestämmelser om tidsfristen för att väcka talan om skiljenämndens behörighet finns i 18 § 4 mom. Bestämmelser om tidsfristen för att väcka talan om upphävande finns i 44 § 4 mom. och bestämmelser om uppskjutande av ärendets behandling i domstol i 44 § 5 mom.

Besvär över Helsingfors hovrätts avgörande får anföras hos högsta domstolen om högsta domstolen beviljar besvärstillstånd.

2 kap. **Skiljeavtal**

6 §. Skiljedomsmissiga tvister. I lagen föreslås en bestämmelse om vilka tvister som är skiljedomsmissiga. Enligt bestämmelsen får en tvist i vilken förlikning är tillåten avgöras genom skiljeförfarande. När det gäller skiljeförfarandets tillämpningsområde motsvarar

paragrafen i sak första meningen i 2 § i den gällande lagen, dock så att omnämmandet av att tvisten ska vara privaträttslig för att kunna lösas i ett skiljeförfarande stryks.

Liksom i nuläget är skiljedomsmissiga tvister sådana där förlikning är tillåten, dvs. så kallade dispositiva tvister. I dessa tvister yrkas i käromålet något som kan åstadkommas lagligen genom avtal mellan parterna utan att en domstol eller en annan myndighet medverkar. Tvister där förlikning inte är tillåten, dvs. så kallade indispositiva tvister, är inte skiljedomsmissiga. En indispositiv tvist hänför sig till ett offentligt intresse eller ett intresse som gäller en extern aktör i förhållande till parterna i rättegången. Detta intresse får inte avgöras fritt av parterna.

En dispositiv tvist på vilken tillämpas tvingande materiella bestämmelser är också skiljedomsmissig. Konkurrensrätt utgör exempel på ett rättsområde med offentlighetsrättsliga drag och tvingande bestämmelser. Konkurrensrättsliga tvister är ändå skiljedomsmissiga när det gäller de civilrättsliga rättsverkningarna mellan avtalsparterna.

Tvister som hör till de allmänna domstolarnas behörighet är i regel skiljedomsmissiga medan de s.k. förvaltningstvistemålen som hör till förvaltningsdomstolarnas behörighet inte är det. Enligt 20 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) behandlas tvister som gäller ett förvaltningsavtal som förvaltningstvistemål vid förvaltningsdomstolen. Enligt den föreslagna bestämmelsen är sådana tvister således inte skiljedomsmissiga. Enligt nämnda lag gäller förvaltningsavtal sådan behörighet som tillkommer en myndighet och som ger befogenhet att utöva offentlig makt eller att sköta en offentlig förvaltningsuppgift.

Ett offentligt samfund kan också vara part i en skiljedomsmissig tvist. Tvisten är skiljedomsmissig om den handlar om en myndighets privaträttsliga handlingar eller en myndighets verksamhet som part i ett privaträttsligt förhållande.

7 §. Skiljeavtal. I paragrafen föreslås bestämmelser om skiljeavtalets innehåll och den lag som tillämpas på skiljeavtal.

I 1 mom. finns en bestämmelse om innehållet i skiljeavtalet. Enligt bestämmelsen kan parterna komma överens om att en tvist eller alla eller vissa framtida tvister om angivna rättsförhållanden slutligt avgörs genom skiljeförfarande, om inte något annat föreskrivs i lag. Momentet motsvarar definitionen av skiljeavtal i artikel 7 i modellagen. Momentet motsvarar till skiljeavtalets innehåll i sak 2 § i den gällande lagen. Bestämmelsen om att avgränsa skiljedomsmissigheten till ärenden där förlikning är tillåten finns ändå i 6 §.

Liksom i nuläget kan ett skiljeavtal gälla en tvist som redan uppkommit eller framtida tvister som uppstår om angivna rättsförhållanden. För att skiljeavtalet ska gälla framtida tvister som uppkommer mellan parterna ska avtalet hänvisa till ett specificerat rättsförhållande, såsom ett specifikt avtal eller en affärshelhet som kan specificeras.

I momentet hänvisas till bestämmelser i speciallagar, genom vilka användningen av skiljeavtal som gäller framtida tvister begränsas. I 12 kap. 1 d § 1 mom. i konsumentskyddslagen (38/1978) och i 7 kap. 3 § i lagen om bostadsköp (843/1994) föreskrivs det att ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument ska behandlas genom skiljeförfarande inte binder konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått. Enligt 37 § i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) binder ett villkor enligt vilket en tvist avgörs i skiljeförfarande inte en enskild borgensman, om villkoret har avtalats före tvisten. Bestämmelserna hindrar inte att parterna när tvisten redan har uppkommit avtalar att den ska avgöras genom skiljeförfarande.

I 2 mom. föreslås nya bestämmelser om valet av vilken lag som ska tillämpas på skiljeavtalet. Frågor om skiljeavtalets uppkomst, giltighet, omfattning och tolkning bedöms enligt den lag som tillämpas på skiljeavtalet. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om vilken lag som tillämpas på skiljeavtal, förutom när det gäller skiljedom som meddelats i främmande stat (53 § 1 mom. 1 punkten).

Utgångspunkten för valet av lag att tillämpa på skiljeavtalet är parternas avtalsfrihet. På skiljeavtalet tillämpas därför lagen i den stat vars lag parterna har kommit överens om att tillämpa. Om parterna inte uttryckligen har kommit överens om vilken lag som ska tillämpas på skiljeavtalet, tillämpas lagen i den stat där skiljeförfarandet enligt överenskommelse mellan parterna har sitt säte eller, om parterna inte har kommit överens om skiljeförfarandets säte, den lag som tillämpas på rättsförhållandet. Det säte för skiljeförfarande som skiljenämnden eller skiljedomsinstitutet har fastställt har inte den betydelse som avses i denna bestämmelse med tanke på valet av lag. Däremot visar parternas val av säte på deras avsikt att hänskjuta förfarandet till tillämpningsområdet för skiljeförfarandelagstiftningen i staten i fråga på ett sätt som utgör ett mer relevant samband för bedömningen av skiljeavtalet än den lag som tillämpas på huvudsaken.

I 3 mom. föreslås det en förtydligande bestämmelse som motsvarar 4 § i gällande lag. Enligt denna kan ett skiljeförfarande också grunda sig på en bestämmelse om skiljeförfarande som ingår i ett testamente, gåvobrev eller konossement eller i härmed jämförbara handlingar eller i en sammanslutnings stadgar eller bolagsordning.

Enligt 24 kap. 3 § 1 mom. i aktiebolagslagen kan det i bolagsordningen föreskrivas om behandling av tvister i skiljeförfarande som är bindande för bolaget, för aktieägarna, för bolagets organ och dessas medlemmar samt för revisorerna. En i bolagsordningen intagen skiljeklausul är emellertid inte bindande för t.ex. bolagets borgenärer och andra utomstående parter (RP 109/2005 rd s. 209).

8 §. Skiljeavtal och talan vid domstol. I paragrafen föreslås det bestämmelser om hur ett existerande skiljeavtal utgör ett hinder för en domstolsprocess. Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen artikel 8 i modellagen.

Enligt 1 mom. får domstolen inte ta upp en sådan fråga till prövning som ska avgöras genom skiljeförfarande, om motparten gör en invändning om det senast när den motparten första gången svarar i huvudsaken. Liksom i nuläget innebär existensen av ett skiljeavtal en brist i de dispositiva processförutsättningarna. Tidpunkten för invändning preciseras så att med avvikelse från 5 § 1 mom. i gällande lag ska svaranden göra en invändning mot bristande processförutsättningar senast när svaranden första gången svarar i huvudsaken. Bestämmelsen om tidpunkten för invändning motsvarar i sak 16 kap. 1 § 1 mom. i rättegångsbalken, enligt vilket en processinvändning ska göras då svaranden första gången för talan i saken.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse som motsvarar artikel 8.2 i modellagen om behandling av ett ärende i skiljeförfarande medan en process om samma ärende är anhängig vid domstol. Enligt bestämmelsen hindrar en fråga som är anhängig enligt 1 mom. inte att ett skiljeförfarande inleds eller fortsätter eller att en skiljedom meddelas. Behandling av frågan i ett skiljeförfarande hindras av domstolens lagakraftvunna beslut, genom vilket den har förkastat den processinvändning som avses i 1 mom. Trots att det inte finns någon bestämmelse om detta i gällande lag, motsvarar detta också det nuvarande rättsläget. Enligt 16 kap. 3 § 3 mom. i rättegångsbalken kan ett avgörande genom vilket en processinvändning har förkastats överklagas i samband med att ändring söks i tingsrättens dom eller slutliga beslut, om inte domstolen bestämmer att ändring ska sökas särskilt. Om skiljenämnden har meddelat en

skiljedom innan avgörandet om en förkastad processinvändning har vunnit laga kraft, kan skiljedomen upphävas på talan av en part med stöd av 44 § 2 mom. 3 punkten. Om talan om upphävande inte väcks inom utsatt tid, ska den part som motsatt sig skiljenämndens behörighet anses ha godkänt skiljenämndens behörighet i frågan, varvid en fortsatt behandling av samma huvudsak vid domstol är onödig.

9 §. Skiljeavtal och domstolens beslut om säkringsåtgärder. I paragrafen föreslås bestämmelser om domstolens behörighet att meddela säkringsåtgärder samt andra interimistiska förordnanden före och under skiljeförfarandet. Paragrafen motsvarar i sak artikel 9 i modellagen.

Enligt paragrafen kan en domstol oberoende av skiljeavtalet medan saken behandlas av skiljenämnden eller innan det meddela beslut om säkringsåtgärder och meddela andra interimistiska förordnanden och förbud som domstolen enligt lag är behörig att meddela. Enligt bestämmelsen kan domstolen, liksom i nuläget, besluta om sådana säkringsåtgärder som avses i 7 kap. i rättegångsbalken och meddela andra förordnanden och förbud som hör till dess behörighet.

Paragrafen motsvarar till innehållet 5 § 2 mom. i den gällande lagen. Eftersom besluten om säkringsåtgärder har överförts från överexekutorn till domstolen efter att den gällande lagen stiftades, hänvisas det i paragrafen inte längre till någon annan myndighet än domstolen. Med undantag från gällande lag föreskrivs det i paragrafen om domstolens behörighet att meddela säkringsåtgärder och andra interimistiska förordnanden också när en fråga enligt skiljeavtalet ska avgöras i ett skiljeförfarande i främmande stat. Bestämmelser som motsvarar 5 § 2 mom. om denna behörighet när det gäller skiljeförfaranden som sker i främmande stat finns i 51 § 2 mom. i den gällande lagen.

3 kap. **Skiljenämndens sammansättning**

10 §. Antalet medlemmar i skiljenämnden. I paragrafen föreslås bestämmelser om antalet medlemmar i skiljenämnden. Paragrafen motsvarar i sak 7 § i den gällande lagen och artikel 10 i modellagen.

Enligt *1 mom.* kan parterna komma överens om antalet medlemmar i skiljenämnden.

Enligt *2 mom.* har skiljenämnden tre medlemmar om parterna inte har kommit överens om något annat.

11 §. Behörighetsvillkor för medlemmarna i skiljenämnden. Den föreslagna paragrafen om behörighetsvillkor för medlemmarna i skiljenämnden motsvarar 8 § i den gällande lagen.

Enligt *1 mom.* får varje myndig person som inte har försatts i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats vara medlem i skiljenämnden. Parterna kan dock komma överens om att en medlem i skiljenämnden också ska uppfylla andra behörighetskrav. Parterna kan om de så önskar förutsätta att en medlem i skiljenämnden t.ex. har en viss utbildningsbakgrund eller erfarenhet.

Av *2 mom.* föreslås framgå att även den som inte är finsk medborgare får vara medlem i en skiljenämnd i Finland.

12 §. Tillsättande av skiljenämnden. Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsättande av skiljenämnden, vilka till stor del i sak motsvarar artikel 11 i modellagen.

Enligt *1 mom.* kan parterna komma överens om medlemmen eller medlemmarna i skiljenämnden och om det förfarande som ska tillämpas när medlemmen eller medlemmarna utnämns. Dessa frågor omfattas redan i nuläget av parternas avtalsfrihet, vilket framgår av 13 och 16 § i den gällande lagen.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om förfarandet för att tillsätta en skiljenämnd med tre medlemmar, vilket följs om parterna inte har kommit överens om något annat. Bestämmelserna motsvarar i sak artikel 11.3 a i modellagen och till stor del 13 § och 15 § 1 mom. i den gällande lagen. Med avvikelse från 13 § i den gällande lagen tillämpas momentet inte på förfarandet när man har kommit överens om en skiljenämnd med fler än tre medlemmar. Om skiljenämnden inte kan tillsättas på annat sätt, kan en part enligt 5 mom. be domstolen utnämna medlemmarna i skiljenämnden.

Bestämmelsen i *3 mom.* om tillsättande av en skiljenämnd med en medlem motsvarar artikel 11.3 b i modellagen. Om parterna inte kan enas om medlemmen för en skiljenämnd med en medlem, kan en part be domstolen utnämna medlemmen i skiljenämnden. Bestämmelsen avviker från 16 § i gällande lag såtillvida att möjligheten att be domstolen utnämna en medlem inte begränsas så att det kan ske först 30 dagar efter meddelandet om att skiljeförfarandet inleds. Någon motsvarande tidsmässig gräns finns inte heller i modellagen.

I *4 mom.* föreslås en bestämmelse om återkallande av utnämning som i sak motsvarar 18 § i gällande lag. Enligt bestämmelsen får en part inte utan motpartens samtycke återkalla utnämningen av en medlem i skiljenämnden efter det att motparten har fått kännedom om utnämningen. Efter denna tidpunkt kan en part inte ensidigt besluta om att skilja en utnämnd medlem i skiljenämnden från sitt uppdrag. Om en medlem i skiljenämnden inte själv lämnar sitt uppdrag, kan medlemmens uppdrag avslutas med stöd av bestämmelserna om jäv i 15 § eller bestämmelserna om att skilja en medlem från sitt uppdrag i 16 §. Enligt den föreslagna 16 § kan en medlem i skiljenämnden skiljas från sitt uppdrag genom domstolsbeslut eller genom att parterna kommer överens om detta.

I *5 mom.* föreslås en allmän bestämmelse om domstolens behörighet att utnämna en medlem i skiljenämnden, om skiljenämnden inte kan tillsättas i enlighet med det förfarande som parterna har kommit överens om. Genom bestämmelsen tryggas tillsättandet av skiljenämnden i situationer utöver de som avses i 2 och 3 mom. och där skiljenämnden inte annars kan tillsättas. Bestämmelsen motsvarar i sak artikel 11.4 i modellagen. Bestämmelsen omfattar bl.a. situationer där en skiljenämnd inte kan tillsättas i enlighet med det förfarande som parterna har kommit överens om till följd av skäl som beror på en tredje part, eller en skiljenämnd med fler än tre medlemmar inte kan tillsättas till följd av skäl som beror på parterna eller medlemmarna i skiljenämnden. Bestämmelsen kan också tillämpas t.ex. i en situation där parterna av misstag har kommit överens om att skiljenämnden ska utses av ett skiljedomsinstitut som inte existerar (HD:2023:38).

Enligt *6 mom.* ska domstolen utnämna en medlem i skiljenämnden när en part i ett fall som avses i 2, 3 eller 5 mom. har bett domstolen om detta, om det inte är uppenbart att lagliga förutsättningar för skiljeförfarandet saknas. Bestämmelsen motsvarar i sak 17 § 1 mom. i den gällande lagen. Eftersom utgångspunkten för skiljeförfarande enligt 18 § är att skiljenämnden fattar beslut om sin egen behörighet och avgör frågor som gäller skiljeavtalets existens och giltighet, är tröskeln för att avslå en begäran om utnämning av en medlem i skiljenämnden hög. Domstolen kan inte avslå begäran endast på den grunden att frågan om tvistens skiljedomsrättighet eller skiljeavtalets giltighet är oklar, om det inte är uppenbart att förutsättningarna för skiljeförfarande saknas. I momentet föreslås en ny bestämmelse som motsvarar modellagen om de faktorer som påverkar domstolens prövning vid utnämning av en

medlem i skiljenämnden. Domstolen ska beakta de behörighetsvillkor för medlemmarna som parterna har kommit överens om och de omständigheter som bidrar till att trygga en opartisk och oberoende utnämning av medlemmarna.

I 7 mom. föreslås en bestämmelse om förbud mot att söka ändring i ett beslut genom vilket domstolen har utnämnt en medlem i skiljenämnden. Bestämmelser om förbud mot att söka ändring finns i 17 § 3 mom. i den gällande lagen och i artikel 11.5 i modellagen.

Enligt 17 § 3 mom. i den gällande lagen får ändring inte sökas i domstolens beslut som gäller utseende av skiljeman. Trots sin formulering har bestämmelsen i rättspraxis (HD:2023:38) tolkats så att förbudet mot att söka ändring endast gäller det beslut genom vilket skiljemannen har utnämnts. Bestämmelsen förtydligas så att detta entydigt framgår av bestämmelsens formulering. Enligt den föreslagna bestämmelsen får ändring inte sökas i ett beslut genom vilket domstolen har utnämnt en medlem i skiljenämnden. Ändring får dock sökas i ett beslut genom vilket begäran om att utnämna en medlem i skiljenämnden har avslagits.

13 §. Tillsättande av skiljenämnden i ett flerpartsförfarande. I paragrafen föreslås uttryckliga bestämmelser om tillsättande av skiljenämnden i ett flerpartsförfarande, dvs. när det finns fler än två parter i ett skiljeförfarande. Några motsvarande bestämmelser finns varken i den gällande lagen eller i modellagen.

Paragrafens 1 mom. gäller tillsättande av en skiljenämnd med tre medlemmar när det i ett skiljeförfarande finns flera parter som antingen kârânde eller svarande. Om parterna inte har kommit överens om något annat ska både den kârânde och den svarande parten utnämna en medlem var till skiljenämnden. Om kârânde och svarande inte når en överenskommelse om den medlem som ska utnämnas inom 30 dagar från att begäran om utnämning har mottagits, kan en part be domstolen utnämna alla medlemmar i skiljenämnden på alla parters vägnar och vid behov också skilja de medlemmar som redan utnämnts från sitt uppdrag. Förfarandet säkerställer att en eller flera parter inte får ett större inflytande än de andra parterna vid bildandet av skiljenämndens sammansättning. I ett beslut genom vilket domstolen har utnämnt medlemmarna i skiljenämnden och skiljt en medlem som redan utnämnts från sitt uppdrag med stöd av detta moment får ändring inte sökas.

Paragrafens 2 mom. gäller en situation där en tredje aktör har anslutits som part i skiljeförfarandet enligt 19 § och denne inte har kunnat delta i utnämning av medlemmarna i skiljenämnden. I detta fall ska domstolen på ansökan av parten skilja de andra medlemmarna i skiljenämnden än de som utnämnts av domstolen från uppdraget. Den tredje aktören som anslutits som part i skiljeförfarandet ska lämna denna ansökan inom 15 dagar från delfäendet av beslutet om anslutning. Efter domstolens beslut om att skilja de andra medlemmarna från uppdraget, och om parterna inte har kommit överens om något annat, utnämns de medlemmar i skiljenämnden som saknas i enlighet med vad som föreskrivs i 1 mom. eller 12 § 2 och 3 mom. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att den aktör som anslutits till skiljeförfarandet får samma möjlighet att påverka skiljenämndens sammansättning som de ursprungliga parterna. I ett beslut genom vilket domstolen har skiljt en medlem i skiljenämnden från uppdraget med stöd av detta moment får ändring inte sökas.

I 3 mom. finns det en hänvisningsbestämmelse enligt vilken på tillsättandet av skiljenämnden när det finns fler än två parter i skiljeförfarandet i övrigt tillämpas vad som föreskrivs i 12 §.

14 §. Jävsgrunder. I paragrafen finns bestämmelser om jäv hos en medlem i skiljenämnden. Paragrafen motsvarar i sak till stor del 9 och 10 § i den gällande lagen och artikel 12 i

modellagen. Till skillnad från den gällande 10 § innehåller dock paragrafen inte längre någon hänvisning till jävsgrunder för domare.

Skillnaden i jämförelse med artikel 12 i modellagen är att paragrafen inte innehåller någon bestämmelse om medlemmar i skiljenämnden som inte uppfyller de behörighetsvillkor som parterna kommit överens om. Bestämmelser om skiljandet av en medlem i skiljenämnden från uppdraget på denna grund finns i den föreslagna 16 §.

Bestämmelsen i 1 mom. om att en medlem i skiljenämnden i sitt uppdrag ska vara opartisk och oberoende motsvarar 9 § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs det om skyldigheten för den som ombetts bli medlem i skiljenämnden att till parterna uppge alla omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av jäv. Momentet motsvarar i sak artikel 12.1 i modellagen och 9 § 2 och 3 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen enligt 9 § 3 mom. i den gällande lagen om att meddela nya omständigheter som uppkommit under förfarandet har dock kompletterats så att detta meddelande ska göras utan dröjsmål.

Enligt momentet ska den som ombetts åta sig ett uppdrag som medlem i skiljenämnden genast uppge alla omständigheter som med fog kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet eller oberoende. Någon skyldighet att uppge omständigheter finns naturligtvis inte om den som ombetts bli medlem i skiljenämnden genast avböjer uppdraget. Bestämmelsens formulering har förts närmare modellagen men dess innehåll har inte ändrats i sak. Liksom i nuläget är skyldigheten för den som ombetts bli medlem i skiljenämnden att uppge omständigheter inte begränsad endast till faktorer som kan leda till att personen förklaras jävig. Skyldigheten omfattar också sådana omständigheter som den person som ombetts åta sig uppdraget som medlem i skiljenämnden inte själv anser medföra jäv, men som kan antas väcka misstankar om personens opartiskhet eller oberoende.

Skyldigheten att uppge omständigheter som ska beaktas i bedömningen av jäv är inte begränsad till inledandet av skiljeförfarandet, utan fortsätter under hela förfarandet. Varje medlem i skiljenämnden är tills skiljeförfarandet har slutförts skyldig att utan dröjsmål meddela parterna alla sådana omständigheter som med fog kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet eller oberoende, om dessa omständigheter inte tidigare har meddelats parterna. Skyldigheten att meddela omständigheter under skiljeförfarandet gäller således omständigheter som har uppkommit först under förfarandet eller som medlemmen i skiljenämnden har underlåtit att meddela vid mottagandet av uppdraget.

Enligt 3 mom. ska en medlem i skiljenämnden på yrkande av en part förklaras jävig, om sådana omständigheter framkommer som ger befogad anledning att betvivla medlemmens opartiskhet eller oberoende. Bestämmelsen motsvarar den allmänna jävsgrunden enligt 10 § i den gällande lagen. Till skillnad från gällande lag tillämpas på medlemmar i skiljenämnden inte längre de jävsgrunder som gäller domare enligt 13 kap. i rättegångsbalken. När det gäller den allmänna jävsgrunden motsvarar bestämmelsen också artikel 12.2 i modellagen. Till skillnad från vad som anges i modellagen behandlas en invändning om att en medlem i skiljenämnden inte uppfyller de behörighetskrav som parterna kommit överens om inte i samma förfarande som jävsfrågor, och bestämmelsen innehåller därför ingen hänvisning till avsaknaden av den behörighet som parterna enats om. Bestämmelser om skiljandet av en medlem i skiljenämnden från uppdraget på denna grund finns i den föreslagna 16 §.

Liksom i nuläget kan en medlem i skiljenämnden förklaras jävig endast på yrkande av en part. En part kan avstå från att åberopa en jävsgrund som parten har kännedom om. Denna handling

är bindande. På så sätt kan också en formellt jävig person agera som medlem i skiljenämnden om alla parter godkänner detta.

I momentet föreslås en ny bestämmelse som begränsar en parts rätt att yrka att en sådan medlem i skiljenämnden som parten har utnämnt eller i vars utnämning parten har deltagit ska förklaras jävig. Parten kan yrka på att denna medlem i skiljenämnden förklaras jävig endast på grund av en sådan omständighet som parten fått kännedom om först efter utnämmandet. Bestämmelsen motsvarar den senare meningen i artikel 12.2 i modellagen.

15 §. Förfarande när en medlem förklaras jävig. Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet för att förklara en medlem i skiljenämnden jävig. Med avvikelse från bestämmelserna i 11 § i den gällande lagen kan jävsfrågan hänskjutas till domstolen för prövning redan under skiljeförfarandet. Den föreslagna paragrafen motsvarar i sak till stora delar artikel 13 i modellagen.

Enligt 1 mom. kan parterna komma överens om förfarandet för när en medlem i skiljenämnden ska förklaras jävig. Bestämmelsen motsvarar i sak första meningen i 11 § 1 mom. i den gällande lagen. Den andra meningen i det gällande momentet stryks, eftersom en bestämmelse om prövning av jävsfrågan vid domstol föreslås i paragrafens nya 3 mom.

I 2 mom. föreskrivs det om förfarandet när en medlem i skiljenämnden förklaras jävig, om parterna inte har kommit överens om saken. Bestämmelserna motsvarar i sak 11 § 2 mom. och 3 mom. första meningen i den gällande lagen samt artikel 13.2 i modellagen. En part ska framställa yrkande om att medlemmen i skiljenämnden ska förklaras jävig inom 15 dagar från det att parten fick kännedom om att skiljenämnden tillsatts och om en sådan omständighet som utgör en jävsgrund enligt 14 §. Om parten inte var medveten om den omständighet som utgör en jävsgrund när parten fick kännedom om tillsättandet av skiljenämnden, börjar tidsfristen löpa först när parten fått information om omständigheten i fråga. En part ska framställa yrkandet om att en medlem förklaras jävig skriftligen och i yrkandet ska grunden anges.

På motsvarande sätt som i nuläget kan en part yrka på upphävande av skiljedomen på grund av jäv hos en medlem i skiljenämnden, om parten har fått kännedom om jävighet så sent att parten inte under skiljeförfarandet har haft möjlighet att yrka på att medlemmen förklaras jävig. En part förlorar inte sin rätt att åberopa jäv som grund för upphävande om den tidsfrist som avses i 2 mom. inte har löpt ut innan skiljedomen meddelas.

Jävsinvändningen kan i praktiken leda till att en medlem i skiljenämnden frivilligt frånträder sitt uppdrag. Jävsinvändningen kan också leda till att den andra parten godkänner yrkandet och medlemmen i skiljenämnden skiljs från sitt uppdrag genom överenskommelse mellan parterna enligt 16 §. På motsvarande sätt som konstateras i artikel 14.2 i modellagen betyder det faktum att en medlem i skiljenämnden frånträder sitt uppdrag till följd av jävsinvändning inte att medlemmen anser att det finns grund för yrkandet om jäv.

Om medlemmen i skiljenämnden inte frånträder sitt uppdrag eller den andra parten inte godkänner yrkandet om att medlemmen i skiljenämnden ska förklaras jävig, ska skiljenämnden avgöra jävsfrågan. Också den medlem i skiljenämnden som är föremål för yrkandet om jäv deltar i avgörandet av ärendet. I en skiljenämnd med en medlem avgör denna enda medlem yrkandet om sin egen jävighet.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att en fråga om jäv som gäller en medlem i skiljenämnden till skillnad från nuläget kan hänskjutas till domstolen för prövning redan under skiljeförfarandet, om det yrkande om jäv som framstälts enligt det förfarande som parterna

kommit överens om eller i det förfarande som avses 2 mom. har avslagits. Den part som yrkat på att förklara medlemmen jävig kan inom 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om att yrkandet avslagits be domstolen avgöra frågan om jäv. Om parten inte gör detta, anses parten med stöd av den föreslagna 3 § ha avstått från sin rätt att åberopa jäv senare som grund till upphävande av en skiljedom eller grund för att förvägra verkställighet. En part kan inte heller åberopa jäv senare om domstolens beslut om att med stöd av detta moment avslå yrkandet om jäv har vunnit laga kraft redan innan skiljedomen meddelas.

Frågans anhängighet i domstol hindrar inte ett fortsatt skiljeförfarande och meddelande om skiljedom. Ifall frågan om jäv fortfarande är olöst vid domstolen när skiljedomen meddelas, ska parten genom att ändra sina yrkanden i det ärende som behandlas av domstolen eller genom separat talan kräva upphävande av skiljedomen inom den tidsfrist som anges i 44 § 4 mom. för att fortfarande kunna åberopa jävsinvändningen. Bestämmelserna i 3 mom. motsvarar artikel 13.3 i modellagen.

16 §. Skiljande av en medlem i skiljenämnden från uppdraget. Paragrafen innehåller bestämmelser om skiljande av en medlem i skiljenämnden från sitt uppdrag, vilka i sak till stor del motsvarar 19 § i gällande lag. Det föreslås att paragrafen kompletteras så att grunden för att skilja en medlem från uppdraget också kan vara att medlemmen inte uppfyller behörighetsvillkoren. Den föreslagna paragrafen motsvarar i sak till stor del artikel 14 i modellagen.

Enligt *1 mom.* kan parterna komma överens om att skilja en medlem i skiljenämnden från uppdraget. Skiljandet av en medlem i skiljenämnden från uppdraget kräver parternas enighet. En part kan inte ensidigt skilja en medlem i skiljenämnden som parten själv har utnämnt. Om parterna tillsammans kommer överens om saken, krävs det ingen grund för skiljande av medlem i skiljenämnden från sitt uppdrag. Bestämmelsen motsvarar 19 § 1 mom. i den gällande lagen.

I *2 mom.* föreskrivs det om domstolens behörighet att besluta om skiljande av en medlem i skiljenämnden från sitt uppdrag.

I *1 punkten* i momentet föreslås en ny bestämmelse, enligt vilken domstolen på ansökan av en part ska skilja en sådan medlem i skiljenämnden från uppdraget som inte uppfyller de behörighetsvillkor som anges i 11 § eller som parterna har kommit överens om.

Momentets *2 punkt* motsvarar i sak första meningen i 19 § 2 mom. i den gällande lagen. Formuleringen av punkten har ändrats så att den bättre motsvarar artikel 14.1 i modellagen. Enligt punkten ska domstolen på ansökan av en part skilja en sådan medlem i skiljenämnden från uppdraget som rättsligt eller faktiskt blir oförmögen att sköta sitt uppdrag eller av någon annan anledning inte sköter uppdraget utan obefogat dröjsmål.

Paragrafens *3 mom.* motsvarar delvis den andra meningen i 19 § 2 mom. i den gällande lagen. Innan en medlem i skiljenämnden skiljs från uppdraget ska domstolen enligt den föreslagna bestämmelsen bereda den andra parten och medlemmarna i skiljenämnden tillfälle att bli hörda, om inte det finns något särskilt hinder för detta.

I paragrafens *4 mom.* finns en bestämmelse om förbud mot att söka ändring som motsvarar 19 § 3 mom. i den gällande lagen och artikel 14.1 i modellagen. Enligt bestämmelsen får ändring inte sökas i ett beslut genom vilket domstolen har skiljt en medlem i skiljenämnden från uppdraget. Förbudet mot att söka ändring anses behövligt för att undvika en oskälig fördröjning av skiljeförfarandet.

17 §. Utnämning av en ny medlem i skiljenämnden. I paragrafen föreslås en bestämmelse om utnämning av en ny medlem i skiljenämnden när uppdraget för en medlem i skiljenämnden avslutas innan skiljenämndens uppdrag har slutförts. Bestämmelsen motsvarar i sak artikel 15 i modellagen. Bestämmelsen tillämpas om en medlem i skiljenämnden skiljs från uppdraget med stöd av 16 § eller om medlemmens uppdrag avslutas på grund av att medlemmen förklaras jävig enligt 15 §, frånträder uppdraget eller av något annat skäl. I denna medlems ställe ska då en ny medlem utnämnas enligt samma regler om förfarande som tillämpades vid utnämning av den tidigare medlemmen. Till skillnad från vad som anges i 14 § 1 mom. i gällande lag, tillämpas dessa regler på utnämningen av en ny medlem i skiljenämnden också när uppdraget för den medlem i skiljenämnden som valdes för att ersätta den ursprungliga medlemmen avslutas. Enligt gällande lag hör utnämningen av en ny skiljeman i dessa situationer till domstolen.

Paragrafen gäller tillsättandet av en medlem i skiljenämnden också i de situationer som avses i det gällande 14 § 2 mom., där uppdraget för en i skiljeavtalet utsedd medlem i skiljenämnden avslutas. Om en i skiljeavtalet utsedd medlem i skiljenämnden inte kan eller vill ta emot uppdraget, eller skiljenämnden inte på annat sätt kan tillsättas i enlighet med parternas avtal, kan domstolen utse en medlem i skiljenämnden med stöd av det föreslagna 12 § 5 mom.

4 kap. **Skiljenämndens behörighet**

18 §. Skiljenämndens behörighet att fatta beslut om sin behörighet. Paragrafen innehåller nya bestämmelser om skiljenämndens behörighet att fatta beslut om sin behörighet och bestämmelser om förfarandet när en part invänder mot skiljenämndens behörighet. Paragrafen motsvarar huvudsakligen artikel 16 i modellagen. Med avvikelse från modellagen ska en part under skiljeförfarandet kunna hänskjuta frågan om skiljenämndens behörighet till domstol också när skiljenämnden har fattat ett negativt beslut om behörigheten, alltså ansett att den saknar behörighet att avgöra tvisten. Enligt modellagen kan frågan om skiljenämndens behörighet endast hänskjutas till domstol om skiljenämnden har fattat ett positivt beslut, alltså ansett att den är behörig.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om den internationellt etablerade principen att skiljenämnden har behörighet att fatta beslut om sin behörighet att avgöra en tvist. Skiljenämnden har behörighet att själv som en del av skiljeförfarandet avgöra frågor som gäller skiljeavtalets existens, giltighet och tillämpningsområde.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om separabilitetsprincipen, som också är en internationellt etablerad princip i skiljeförfarandet. Vid bedömning av skiljeavtalets existens och giltighet ska enligt bestämmelsen en skiljeklausul i ett annat avtal anses vara oavhängig av övriga villkor i avtalet.

I 3 mom. föreslås att en invändning om att skiljenämnden saknar behörighet eller har överskridit sin behörighet ska göras senast i svaret på den talan eller det yrkande som enligt invändningen överskrider skiljenämndens behörighet. Ett sådant yrkande kan vara ett genkärsmål eller kvittningsyrkande som avses i 26 § 1 mom. eller ett nytt yrkande som avses i 26 § 2 mom. Skiljenämnden kan avgöra invändningen om behörigheten antingen genom ett beslut under skiljeförfarandet eller i skiljedomen. Med skiljedomen avses också en deldom. Skiljenämnden prövar inte sin behörighet på eget initiativ, utan endast på grund av en parts invändning som avses i detta moment. Om en part inte inom den tid som anges i detta moment gör någon invändning om att skiljenämnden har överskridit sin behörighet anses parten med stöd av den föreslagna 3 § ha avstått från sin rätt att åberopa överskridande av behörighet.

I 4 mom. finns bestämmelser om möjligheten att hänskjuta en fråga som gäller skiljenämndens behörighet till domstol. Momentet gäller också beslut där skiljenämnden har ansett att den endast delvis är behörig. En part har enligt förslaget rätt att hänskjuta frågan till domstol inom 30 dagar från delfäendet av det beslut eller den skiljedom som innehåller avgörandet om behörigheten. Enligt det föreslagna 5 § 1 mom. är Helsingfors hovrätt behörig domstol.

Momentet gäller skiljenämndens positiva beslut om behörighet som fattas under skiljeförfarandet samt skiljenämndens negativa beslut om behörighet som fattas antingen under skiljeförfarandet eller i skiljedomen. Däremot gäller momentet inte ett positivt beslut om behörighet som skiljenämnden fattat i skiljedomen. En part som anser att skiljenämnden i sin skiljedom har överskridit sin behörighet kan yrka på att skiljedomen upphävs med stöd av 44 § 2 mom. 3 punkten.

En part som inte hänskjuter ett beslut om behörighet som fattats under skiljeförfarandet till domstol anses med stöd av den föreslagna 3 § ha avstått från sin rätt att åberopa överskridande av behörighet som grund för att upphäva skiljedomen eller förvägra verkställighet. En part ska inte heller senare kunna åberopa att behörigheten överskridits, om domstolens avgörande att med stöd av detta moment avslå en invändning om behörighet har vunnit laga kraft innan skiljedomen meddelas.

Medan en fråga som gäller skiljenämndens behörighet är anhängig i domstol kan skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom. Om domstolen ännu inte avgjort en invändning om behörighet när skiljedomen meddelas ska parten genom att ändra sina yrkanden i det ärende som behandlas i domstolen eller genom en separat talan yrka på upphävande av skiljedomen inom den tidsfrist som anges i 44 § 4 mom. för att fortsättningsvis kunna åberopa invändningen om behörighet.

Skiljenämnden ska fortsätta skiljeförfarandet om domstolen har beslutat att skiljenämnden är behörig och domstolens beslut har vunnit laga kraft.

19 §. Partsanslutning och sammanläggning. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om anslutning av en tredje aktör som part i ett skiljeförfarande och om sammanläggning av skiljeförfaranden. Några motsvarande bestämmelser finns inte i den gällande lagen och inte heller i modellagen.

I 1 mom. finns bestämmelser om anslutning av en tredje aktör som part i ett skiljeförfarande. Enligt förslaget kan parterna och en tredje aktör komma överens om att den tredje aktören ska anslutas som part i skiljeförfarandet. En sådan överenskommelse kan göras på förhand eller efter att skiljeförfarandet inletts. Om inte något annat har överenskommits kan skiljenämnden på ansökan av en part ansluta den tredje aktören som part i skiljeförfarandet under de förutsättningar som föreskrivs i momentet.

För det första kan den tredje aktören anslutas om parterna och den tredje aktören samtycker till anslutningen (1 punkten). För det andra kan anslutningen göras om den grundar sig på att ett och samma skiljeavtal är bindande för parterna och den tredje aktören och skiljenämnden anser att det finns grundad anledning till partsanslutningen (2 punkten). Om ingen skiljenämnd ännu har tillsatts kan domstolen på ansökan av en part besluta om partsanslutningen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om sammanläggning av skiljeförfaranden. Parterna i två eller flera skiljeförfaranden kan komma överens om sammanläggning av skiljeförfarandena till ett enda skiljeförfarande. Om inte något annat har överenskommits kan skiljenämnden, under de förutsättningar som anges i momentet, sammanlägga två eller flera skiljeförfaranden att

behandlas som ett enda skiljeförfarande på ansökan av en part i ett av förfarandena. En part kan också ansöka om sammanläggning hos en skiljenämnd utan att själv vara part i ett skiljeförfarande som den skiljenämnden behandlar.

För det första kan skiljeförfarandena sammanläggas om parterna i alla skiljeförfaranden samtycker till sammanläggningen (*1 punkten*). För det andra kan det göras om de skiljeförfaranden som sammanläggs har samma skiljenämnder och sammanläggningen grundar sig på att ett och samma skiljeavtal är bindande för parterna i alla skiljeförfaranden och skiljenämnden anser att det finns grundad anledning till sammanläggningen.

Enligt *3 mom.* ska skiljenämnden eller domstolen bereda parterna och den tredje aktören tillfälle att bli hörda innan beslutet om partsanslutning fattas. På motsvarande sätt ska skiljenämnden bereda parterna i alla skiljeförfaranden som sammanläggs tillfälle att bli hörda innan den fattar beslut om sammanläggning.

I *4 mom.* föreslås bestämmelser om möjligheten att åtskilja sammanlagda skiljeförfaranden till separata skiljeförfaranden. Parterna kan komma överens om detta. Dessutom kan skiljenämnden på begäran av en part eller på eget initiativ av grundad anledning åtskilja sammanlagda förfaranden om parterna inte har kommit överens om något annat. Skiljenämnden ska höra parterna innan den fattar beslutet.

Bestämmelserna i paragrafen är enligt *5 mom.* dispositiva. De tillämpas endast om parterna inte har kommit överens om något annat.

20 §. Skiljenämndens beslut om säkringsåtgärder. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om skiljenämndens behörighet att bestämma säkringsåtgärder. Bestämmelserna klargör rättsläget när det gäller frågan om skiljenämnden har behörighet att bestämma säkringsåtgärder även när behörigheten inte grundar sig på skiljedomsinstitutets regler som ska följas i ett skiljeförfarande, eller när parterna inte annars har kommit överens om någon sådan behörighet. Liksom i kapitel IV A i modellagen utgår de föreslagna bestämmelserna från att domstolen stadfäster en säkringsåtgärd som skiljenämnden bestämt så att den blir verkställbar, men en ansökan om verkställighet kan avslås bl.a. på samma grunder som verkställighet av skiljedomens kan förvägras. De föreslagna bestämmelserna är dock inte lika detaljerade som i modellagen.

Medan saken behandlas av skiljenämnden eller innan det ska en domstol med stöd av 9 § liksom i nuläget kunna meddela beslut om säkringsåtgärder och meddela sådana interimistiska förordnanden och förbud som domstolen enligt lag är behörig att meddela. Skiljenämnden och domstolen har därmed parallell behörighet att bestämma säkringsåtgärder. Den aktuella paragrafen gäller inte säkringsåtgärder som en domstol har beslutat om.

I *1 mom.* föreslås att skiljenämnden på ansökan av en part ska kunna meddela beslut om de säkringsåtgärder som den anser att behövs i tvisten, om parterna inte har kommit överens om något annat. De säkringsåtgärder som skiljenämnden bestämt är bindande för parterna. Bestämmelsen förtydligar att skiljenämnden har behörighet att meddela beslut om säkringsåtgärder som är bindande för parterna. En säkringsåtgärd som skiljenämnden bestämt kan dock verkställas endast om domstolen stadfäster den så att den blir verkställbar i enlighet med *4 mom.* Stadfästandet förutsätter bl.a. att säkringsåtgärden kan verkställas som sådan på motsvarande sätt som en säkringsåtgärd som en domstol bestämt med stöd av 7 kap. i rättegångsbalken.

Enligt *2 mom.* får skiljenämnden inte godkänna en ansökan om säkringsåtgärder utan att bereda motparten tillfälle att bli hörd. Med avvikelse från modellagen har skiljenämnden därmed inte

rätt att meddela beslut om temporära säkringsåtgärder, som kan meddelas utan att bereda motparten tillfälle att bli hörd.

Skiljenämnden kan ändra, avbryta eller återta en säkringsåtgärd på ansökan av en part eller undantagsvis på eget initiativ. Skiljenämnden kan göra så om den anser att säkringsåtgärden inte behövs i sin ursprungliga form eftersom omständigheterna förändrats eller utifrån en omvärdering.

Skiljenämnden ska senast i den slutliga skiljedomen eller i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet bestämma hur länge säkringsåtgärden gäller.

Enligt 3 *mom.* kan skiljenämnden bestämma att den som ansöker om en säkringsåtgärd ska ställa en säkerhet för den skada som säkringsåtgärden kan orsaka motparten. Skiljenämnden kan vid behov ändra beslutet om säkerhet. Skiljenämnden bestämmer hur säkerheten ska ställas och godkänner den. Skiljenämndens beslut om säkerhet behöver ändras om en part i enlighet med 4 *mom.* ansöker om verkställighet av en säkringsåtgärd. Vid verkställigheten iakttas utökningsbalkens bestämmelser om av sökanden ställd säkerhet. Verkställigheten förutsätter att säkerheten ställs hos utmätningsmannen, som också fattar beslut om att godkänna säkerheten. Ett beslut om säkerhet kan också behöva ändras om omständigheterna förändras eller omvärderas. I 7 *mom.* föreskrivs det om den sökandes ersättningsskyldighet för skador som orsakats av onödiga säkringsåtgärder.

I 4 *mom.* finns bestämmelser om stadfästande av en säkringsåtgärd som skiljenämnden meddelat så att den blir verkställbar. Domstolen ska på ansökan av en part stadfästa en säkringsåtgärd som meddelats i Finland så att den blir verkställbar, om det inte finns något hinder som anges i momentet. Domstolen prövar inte om det funnits förutsättningar att meddela säkringsåtgärden. I enlighet med den föreslagna 5 § är Helsingfors hovrätt behörig domstol, och vid behandlingen av ärendet iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 8 kap. i rättegångsbalken om behandling av ansökningsärenden vid tingsrätten.

I 1 *punkten* föreskrivs det att en ansökan om verkställighet av en säkringsåtgärd kan avslås på samma grunder som gör det möjligt att förvägra erkännande eller verkställighet av skiljedomen.

Enligt 2 *punkten* kan ansökan avslås om en domstol i Finland har meddelat beslut om en motsvarande säkringsåtgärd eller en ansökan om detta är anhängig vid en domstol i Finland.

Enligt 3 *punkten* kan ansökan avslås om skiljenämnden har återtagit eller avbrutit säkringsåtgärden.

Enligt 4 *punkten* kan ansökan avslås om säkringsåtgärden till sin natur eller sitt innehåll är sådan att den inte kan verkställas som sådan med stöd av utökningsbalken. Stadfästandet förutsätter därmed att säkringsåtgärden kan verkställas på motsvarande sätt som en säkringsåtgärd som en domstol bestämt med stöd av 7 kap. i rättegångsbalken. Exempelvis ett förordnande eller ett förbud som verkställs administrativt, som utreseförbud för gäldenärer enligt 4 kap. 8 § i konkurslagen, hör i bred bemärkelse till kategorin säkringsåtgärder men kan alltså enligt förslaget inte stadfästas så att det blir verkställbart. En säkringsåtgärd som inte förekommer i finsk lag och därför inte kan verkställas som sådan kan inte heller stadfästas så att den blir verkställbar. Ett exempel är omfattande frysning av medel (freezing order) som används i Förenade kungariket.

Skiljenämnden kan med stöd av 2 *mom.* ändra, avbryta eller återta en säkringsåtgärd också efter att domstolen stadfäst den så att den kan verkställas. Enligt 5 *mom.* kan en part i sådana

situationer begära att domstolen upphäver eller ändrar ett beslut om stadfästade av en säkringsåtgärd så att den blir verkställbar.

I 6 mom. föreskrivs det om verkställighet av en säkringsåtgärd som domstolen stadfäst så att den blir verkställbar. Efter domstolens beslut om stadfästade föreslås det att säkringsåtgärden ska verkställas på ansökan av en part med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 8 kap. i utökningsbalken föreskrivs om verkställighet av beslut om säkringsåtgärder. För att skiljenämndens beslut om säkringsåtgärder ska kunna verkställas krävs enligt 8 kap. 2 § 1 mom. i utökningsbalken att sökanden ställer säkerhet hos utmätningssmannen för den skada som kan tillfogas svaranden genom säkringsåtgärden. Däremot tillämpas inte 7 kap. 7 § i rättegångsbalken om möjligheten att genom domstolens beslut befrias från att ställa säkerhet, trots att utökningsbalkens paragraf hänvisar till den. Det beror på att domstolen enligt den föreslagna paragrafen inte har behörighet att pröva om det finns förutsättningar för beslut om säkringsåtgärder, utan endast om det finns hinder för att stadfästa säkringsåtgärden så att den blir verkställbar. Vid verkställigheten följs i tillämpliga delar de allmänna bestämmelserna i utökningsbalkens 3 kap. 43-47 § om säkerhet som ställs i utökningsärenden.

Utmätningssmannen beslutar om av sökanden ställd säkerhet i enlighet med bestämmelserna i utökningsbalken och binds inte av skiljenämndens tidigare beslut om säkerhet. När den som ansöker om verkställighet har ställt säkerhet hos utmätningssmannen ska skiljenämnden upphäva det beslut om säkerhet som den fattat med stöd av 3 mom.

I 7 mom. finns bestämmelser om ersättning för skada som orsakats av en onödig säkringsåtgärd. Den som ansökt om en säkringsåtgärd ska ersätta de skador och kostnader som säkringsåtgärden och verkställigheten av den orsakat motparten, om det framkommer att den rätt som skulle tryggas genom säkringsåtgärden inte fanns när säkringsåtgärden förordnades. Ersättningsansvaret är strikt, dvs. oberoende av oaktsamhet.

Den skiljenämnd som bestämt säkringsåtgärden kan avgöra ersättningsyrkandet om det framställts under skiljeförfarandet, eller ersättningsyrkandet kan framställas senare i ett nytt skiljeförfarande. Parterna kan också komma överens om att ärendet bör avgöras av domstolen.

5 kap. **Behandling i skiljeförfarande**

21 §. Jämlik behandling och behövlig möjlighet att föra talan. I paragrafen föreskrivs det om två centrala processuella rättsskyddsprinciper i skiljeförfarandet, nämligen jämlik behandling av parterna och rätten att få behövlig möjlighet att föra sin talan.

Principen om jämlik behandling av parterna framgår av 23 § i den gällande lagen, där det föreskrivs att skiljemännen ska beakta kraven på opartiskhet när de beslutar om förfarandet. I paragrafen föreslås en uttrycklig bestämmelse om detta, som anger att skiljenämnden ska behandla parterna jämlikt och som motsvarar artikel 18 i modellagen.

Enligt paragrafen ska skiljenämnden bereda parterna behövlig möjlighet att föra sin talan. Bestämmelsen motsvarar 22 § i den gällande lagen. Liksom i nuläget förutsätter bestämmelsen att parten har möjlighet att inte bara framföra sina egna yrkanden samt grunderna och bevisen för dem utan också att framföra sin åsikt om motpartens yrkanden och om grunderna och bevisen för dem. Det räcker med att parterna bereds tillfälle att bli hörda. Om tillfället inte utnyttjas hindrar detta inte skiljenämnden att avgöra saken (RP 202/1991 rd, s. 18).

Paragrafens bestämmelser är tvingande allmänna principer som ska följas i skiljeförfarandet, och bestämmelsen i den föreslagna 3 § om avstående från rättighet gäller inte dem. Kravet att

behövlig möjlighet att föra talan ska tryggas hindrar dock inte att parterna avtalar om eller skiljenämnden beslutar om detaljerna i förfarandet på ett sätt som påverkar möjligheten att föra talan, t.ex. när det gäller tidsplanen, de skriftliga inlagorna och bevisningen.

22 §. Bestämmelser om förfarandet. I paragrafen föreslås allmänna bestämmelser om förfarandet som ska följas när saken behandlas.

I *1 mom.* föreskrivs det om parternas frihet att komma överens om det förfarande som ska tillämpas vid behandlingen av saken till den del något annat inte följer av bestämmelserna i denna lag. Parternas avtalsfrihet begränsas alltså av lagens tvingande bestämmelser om förfarandet.

Enligt *2 mom.* ska skiljenämnden efter att ha hört parterna fatta beslut om det förfarande som ska tillämpas vid behandlingen av saken till den del inget har överenskommit om det och något annat inte följer av bestämmelserna i denna lag. Enligt sedvanlig praxis håller skiljenämnden i början av förfarandet ett planeringssammanträde där den diskuterar tillvägagångssätten och tidsplanerna och fastställer dem med ett förordnande.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. om parternas avtalsfrihet och skiljenämndens beslutanderätt om inget har överenskommit om förfarandet motsvarar i sak 23 § i den gällande lagen och artikel 19 i modellagen.

Enligt *3 mom.* ska skiljenämnden främja en saklig och snabb behandling av tvisten.

I momentet föreslås också en bestämmelse om skyldighet att bidra som gäller parter, ombud och andra som tar del i skiljeförfarandet. De som tar del i skiljeförfarandet ska bidra till att saken kan behandlas snabbt och utan att föranleda onödiga kostnader. Skiljenämnden kan beakta en försummelse av skyldigheten att bidra när den prövar kostnadsfördelningen mellan parterna med stöd av 42 § i lagen.

Principen om hörande förutsätter att parten informeras om allt material som lagts fram i saken. En uttrycklig bestämmelse om detta föreslås i *4 mom.*, som i sak motsvarar artikel 24.3 i modellagen. Alla utlåtanden, handlingar, meddelanden och andra uppgifter som en part lämnat skiljenämnden ska parten enligt bestämmelsen också lämna den andra parten. Materialet ska lämnas till den andra parten samtidigt som det lämnas till skiljenämnden, t.ex. med samma e-postmeddelande, eller i vilket fall som helst utan obefogat dröjsmål efter att det lämnats till skiljenämnden.

En part har också rätt att få information om material i saken som skiljenämnden tagit emot av någon annan än parterna. Med material i saken avses material som lämnats till skiljenämnden för ärendets avgörande, såsom bevis eller expertutlåtanden som skiljenämnden har skaffat. Däremot omfattar bestämmelsen inte t.ex. meddelanden till skiljenämnden från ett skiljedomsinstitut eller skiljenämndens interna handlingar som anteckningar eller utkast. Enligt momentet ska skiljenämnden utan dröjsmål lämna parterna det material i saken som skiljenämnden tagit emot av någon annan än parterna.

23 §. Skiljeförfarandets säte. Bestämmelserna om skiljeförfarandets säte motsvarar i sak 24 § i den gällande lagen och artikel 20 i modellagen. Skiljeförfarandets säte avgör vilken stats processlagstiftning som tillämpas på skiljeförfarandet.

Enligt *1 mom.* kan parterna komma överens om skiljeförfarandets säte. Skiljenämnden bestämmer sätet om parterna inte har kommit överens om det. Den gällande lagen preciseras så

att skiljenämnden ska beakta vad som är ändamålsenligt med avseende på omständigheterna i saken och behandlingen av saken när den överväger skiljeförfarandets säte.

Enligt 2 mom. kan skiljenämnden liksom i nuläget sammanträda, höra parter, vittnen och sakkunniga samt förrätta syn även någon annanstans än skiljeförfarandets i 1 mom. avsedda säte, även utanför Finlands gränser. En överenskommelse om skiljeförfarandets säte hindrar alltså inte att sammanträden ordnas någon annanstans, såvida inte en uttrycklig bestämmelse om detta har tagits in i skiljeavtalet.

24 §. Inledande av skiljeförfarande. I paragrafen föreslås bestämmelser om ett meddelande om inledande av skiljeförfarande och om när förfarandet blir anhängigt. Bestämmelserna motsvarar i sak 12 § 1 mom. och 21 § i den gällande lagen. Bestämmelsen om när förfarandet blir anhängigt motsvarar i sak också artikel 21 i modellagen. Bestämmelserna om meddelandet och anhängigheten är dispositiva.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, blir ett skiljeförfarande som gäller en tvist anhängigt den dag då svaranden i enlighet med den föreslagna 2 § tar emot motpartens skriftliga meddelande om hänskjutande av tvisten till en skiljenämnd. Meddelandet om inledande ska innehålla en hänvisning till skiljeavtalet och information om parterna och den tvistefråga som hänskjuts till skiljenämnden. Tvistefrågan behöver inte nämnas separat i meddelandet om den framgår av skiljeavtalet. För att skiljeförfarandet ska kunna inledas måste meddelandet innehålla åtminstone den information som anges i paragrafen.

Förslaget innehåller ingen motsvarande bestämmelse som 12 § 2 mom. i den gällande lagen om att meddelandet också ska innehålla uppgiften om den medlem i skiljenämnden som ska utses och en uppmaning till motparten att ange en medlem i skiljenämnden. Det föreslås inte heller någon bestämmelse som motsvarar den paragrafens 3 mom. om att meddelandet ska sändas till någon annan som ska utse en medlem i skiljenämnden.

25 §. Skiljeförfarandets språk. Bestämmelserna om skiljeförfarandets språk motsvarar i sak till stora delar 26 § i den gällande lagen och artikel 22 i modellagen.

Enligt 1 mom. kan parterna komma överens om vilket eller vilka språk som ska användas i skiljeförfarandet. Om parterna inte har kommit överens om saken ska skiljenämnden fatta beslut om skiljeförfarandets språk. Skiljeförfarandets språk som parterna har kommit överens om eller som skiljenämnden har bestämt ska användas i muntliga förhandlingar och höranden, parternas skriftliga utlåtanden och skiljenämndens handlingar och kommunikation.

Enligt bestämmelsen kan man också komma överens om eller bestämma att fler än ett språk används i skiljeförfarandet. Det kan t.ex. vara ändamålsenligt att använda ett visst språk i parternas skriftliga inlagor och skiljenämndens handlingar, men lägga fram personbevisning och bevishandlingar på ett annat språk utan tolkning eller översättningar.

Enligt 2 mom. kan skiljenämnden vid behov bestämma att alla handlingar som läggs fram ska översättas till ett språk som parterna har kommit överens om eller som skiljenämnden har fattat beslut om.

26 §. Talan och bemötande. Paragrafen motsvarar i sak till stora delar 25 § i den gällande lagen och artikel 23 i modellagen. Det föreslås att 25 § i den gällande lagen kompletteras med en ny bestämmelse om en tidsgräns för att vidta processhandlingar.

Bestämmelser om vad käromålet och bemötandet ska innehålla finns i *1 mom.* Käranden ska i sitt käromål ange sina individualiserade yrkanden och de omständigheter som yrkandena grundar sig på, och svaranden ska ge sitt bemötande med anledning av dem inom de tider som överenskommit mellan parterna eller satts ut av skiljenämnden. Skiljenämnden kan uppmana parterna att samtidigt lägga fram eller uppge den bevisning som de kommer att lägga fram som stöd för sin talan.

I sitt bemötande ska svaranden ange till vilka delar han eller hon medger eller bestrider kärandens yrkanden och lägga fram de omständigheter som bestridandet grundar sig på. Till skillnad från nuläget enligt gällande lag ska svaranden framställa ett eventuellt genkärsmål och kvittningsyrkande redan i sitt bemötande med anledning av talan. Enligt 25 § 2 mom. i den gällande lagen får svaranden väcka genkärsmål eller yrka kvittning också senare under förfarandet. Liksom i nuläget förutsätter ett genkärsmål eller kvittningsyrkande att grunden för dem hör till området för det skiljeavtal som tillämpas på saken. De krav på käromålets innehåll som anges i momentet gäller också eventuella genkärsmål.

I *2 mom.* finns en bestämmelse om partens rätt att ändra eller komplettera sina yrkanden och grunderna för dem under skiljeförfarandet. Grunderna för nya yrkanden ska liksom grunderna för genkärsmål och kvittningsyrkanden hör till området för det skiljeavtal som tillämpas på saken. Skiljenämnden kan begränsa partens i momentet avsedda rätt att ändra yrkanden om den anser att avgörandet av saken fördröjs oskäligt på grund av detta. Som ny grund för att begränsa rätten föreslås att en ändring av yrkandena inte ska anses vara godtagbar med beaktande av att parten har dröjt med att göra ändringen.

I *3 mom.* föreslås en ny bestämmelse om skiljenämndens rätt att sätta ut tidsfrister för processhandlingar. Skiljenämnden kan sätta ut en dag efter vilken parterna inte får lägga fram nya yrkanden, invändningar eller bevis i huvudsaken. Tidsfristen är inte absolut, utan skiljenämnden ska kunna tillåta dessa processhandlingar också senare om det finns ett särskilt skäl. Ett särskilt skäl kan föreligga i exceptionella situationer där en processhandling inte har kunnat vidtas inom utsatt tid t.ex. för att parten inte har haft tillgång till ett bevis tidigare.

Bestämmelserna i paragrafen är enligt *4 mom.* dispositiva. De tillämpas endast om parterna inte har kommit överens om något annat.

27 §. *Yrkanden som grundar sig på flera avtal.* Det föreslås en ny bestämmelse om att yrkanden som grundar sig på flera avtal ska kunna läggas fram och behandlas i ett och samma skiljeförfarande under de föreskrivna förutsättningarna. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen och inte heller i modellagen. Paragrafens syfte är att yrkanden som är relaterade till varandra ska kunna behandlas effektivt i ett enda skiljeförfarande så att man undviker parallella förfaranden, även om yrkandena grundar sig på olika avtal.

Enligt bestämmelsen kan parterna i ett och samma skiljeförfarande lägga fram yrkanden som grundar sig på flera avtal, under förutsättning att yrkandena grundar sig på samma rättsförhållande eller på rättsförhållanden som de facto är relaterade till varandra. En sådan relation kan t.ex. förekomma mellan separata orderbekräftelser i handeln mellan parterna eller mellan ett leveransavtal och ett relaterat serviceavtal mellan parterna. Dessutom förutsätts det att yrkandena grundar sig på samma skiljeavtal eller flera skiljeavtal som inte innehåller motstridiga bestämmelser. Skiljeavtalen innehåller motstridiga bestämmelser t.ex. om antalet medlemmar i skiljenämnden eller sätet för skiljeförfarandet är olika.

28 §. Muntlig förhandling och skriftligt förfarande. I paragrafen föreslås nya bestämmelser om muntlig förhandling och skriftligt förfarande som motsvarar artikel 24.1 och 24.2 i modellagen. Det föreslås också en ny bestämmelse om att muntlig förhandling kan ordnas via fjärranslutning.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden enligt *1 mom.* besluta om det i saken ska ordnas muntlig förhandling för bevisupptagning eller för lämnande av muntliga utlåtanden eller om saken ska avgöras i ett skriftligt förfarande på basis av handlingar och annat material. Om en part begär muntlig förhandling ska skiljenämnden dock ordna muntlig förhandling i ett lämpligt skede av behandlingen av saken.

Skiljenämnden kan besluta att inte ordna muntlig förhandling endast om ingen av parterna har begärt muntlig förhandling.

Skiljenämnden avgör den muntliga förhandlingens omfattning och tidpunkt. Om en part har begärt muntlig förhandling bestämmer skiljenämnden när det är lämpligt att ordna den. Skiljenämnden ska dock ordna förfarandet så att parterna får behövlig möjlighet att föra sin talan.

Bestämmelserna i momentet är dispositiva. Parterna kan alltså komma överens om att ingen muntlig förhandling ska ordnas, utan att saken ska avgöras endast på grundval av skriftliga inlagor och bevis.

I *2 mom.* föreslås en ny bestämmelse om att muntlig förhandling eller hörande ska kunna ordnas via fjärranslutning. Enligt förslaget kan skiljenämnden bestämma att muntlig förhandling ska ordnas helt eller delvis via fjärranslutning eller att en part, ett vittne eller en sakkunnig ska höras via fjärranslutning. Med fjärranslutning avses antingen ljud och bild eller enbart ljud. Skiljenämnden avgör anslutningssättet. Innan skiljenämnden fattar ett beslut om fjärranslutning ska den höra parterna om användningen och anslutningssättet.

För att parterna ska ha möjlighet att förbereda sig inför en muntlig förhandling eller ett muntligt hörande ska skiljenämnden enligt *3 mom.* underrätta dem i tillräckligt god tid på förhand. Skyldigheten att underrätta parterna gäller också syn.

29 §. Följder av parternas underlåtenhet. I paragrafen föreslås nya bestämmelser som motsvarar artikel 25 i modellagen om förfarandet när en part har underlåtit att delta i behandlingen av saken.

I *1 mom.* finns en bestämmelse om förfarandet när käranden har underlåtit att inge käromål. Enligt bestämmelsen ska skiljenämnden då fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas, såvida det inte finns en godtagbar anledning för underlåtenheten. Enligt principen om hörande ska skiljenämnden bereda käranden tillfälle att bli hörd om orsaken till underlåtenheten innan den fattar beslut om att avsluta förfarandet. När skiljenämnden har fattat beslut om att avsluta förfarandet upphör skiljenämndens uppdrag i enlighet med 38 § 3 mom. och skiljenämnden har inte längre behörighet att behandla saken.

Om svaranden har väckt ett genkärsmål kan skiljenämnden inte fatta ett beslut om att avsluta hela skiljeförfarandet. I det fallet ska skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet, men endast behandla den del av saken som genkärålet gäller.

I *2 mom.* föreskrivs det om förfarandet när svaranden utan godtagbar anledning har underlåtit att ge sitt bemötande. Enligt bestämmelsen ska skiljenämnden då fortsätta behandlingen av saken utan att betrakta underlåtelserna som ett medgivande av kärandens yrkanden eller

invändningar. Bestämmelsen motsvarar gällande rätt, även om det inte finns någon uttrycklig bestämmelse om detta i lagen. En tredskodom som grundar sig på att svaranden är passiv kan inte meddelas i ett skiljeförfarande, utan skiljenämnden måste pröva saken med stöd av det material som finns att tillgå, och kändanden måste lägga fram tillräckliga bevis för att talan ska kunna godkännas. Skiljenämnden ska avslå de yrkanden som inte har bevisats.

I 3 mom. föreskrivs det om sådana andra underlåtelser att delta i behandlingen av saken som inte gäller att inge käromål eller ge bemötande. Om en part utan godtagbar anledning har uteblivit från muntlig förhandling, har underlåtit att lägga fram bevis eller på annat sätt har underlåtit att ta till vara sin rätt att föra sin talan, kan skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom. Bestämmelsen tillämpas också på kändande som låtit bli att delta i dessa senare skeden av behandlingen. En tredskodom kan inte heller meddelas mot kändanden, utan skiljenämnden ska pröva saken med stöd av det material den har till sitt förfogande.

En förutsättning för att behandlingen ska kunna fortsätta och en skiljedom meddelas i situationer som avses i 2 och 3 mom. är att den part som varit passiv har underrättats om skiljeförfarandet på behörigt sätt. Annars finns en grund för att upphäva skiljedomen eller förvägra verkställigheten eftersom parten inte har fått behövlig möjlighet att föra sin talan.

Enligt 4 mom. är bestämmelserna i paragrafen dispositiva. De tillämpas endast om parterna inte har kommit överens om något annat.

30 §. Bevisning. Det föreslås att den gällande lagen kompletteras med bestämmelser om bevisning som parterna lägger fram. I den gällande lagen föreskrivs det endast om bevismaterial som inhämtas på skiljemännens initiativ.

I 1 mom. föreslås en ny bestämmelse om att det är parternas uppgift att lägga fram den bevisning de anser vara behövlig. Enligt bestämmelsen är huvudregeln i skiljeförfarandet att parterna lägger fram den bevisning de vill lägga fram för skiljenämnden. Partens rätt att få behövlig möjlighet att föra sin talan är en central princip i skiljeförfarandet och förutsätter att parten har tillräcklig möjlighet att lägga fram bevis. Rådande praxis är redan i nuläget att parterna i regel ser till att inhämta bevisning.

I 2 mom. föreskrivs det om begränsningar för bevisningen. För det första kan skiljenämnden avslå bevisning som klart saknar betydelse för avgörandet av saken. Skiljenämnden kan alltså avslå bevisning som gäller en omständighet som inte påverkar saken eller som annars är onödig. Bevisning kan vara onödig t.ex. om den gäller omständigheter som är ostridiga eller som redan har bevisats i tillräcklig mån.

För det andra kan skiljenämnden avslå bevisning om det är motiverat med beaktande av i vilket skede av förfarandet ny bevisning avses bli framlagd. Enligt det föreslagna 26 § 3 mom. kan skiljenämnden sätta ut en dag efter vilken parterna inte får lägga fram nya bevis, om inte skiljenämnden av särskilda skäl tillåter det. Även om ingen dag har satts ut kan skiljenämnden avslå bevisning som lagts fram sent om avgörandet annars fördröjs oskäligt och det inte finns någon grundad anledning att lägga fram bevisningen sent.

Den tredje grunden för att avslå bevisning är att det med beaktande av vad bevisningen innehåller eller hur den införskaffats skulle vara osakligt att lägga fram bevisningen. Med stöd av den bestämmelsen kan man avslå bevisning t.ex. om uppgifter som omfattas av vittnesförbud.

I 3 mom. finns bestämmelser om skiljenämndens inhämtning av bevismaterial. Eftersom det enligt paragrafens 1 mom. i regel är parterna som ska skaffa bevisning, tas bestämmelsen i den

gällande lagens 27 § 1 mom. inte in i momentet. Enligt den gällande lagen är skiljenämnden skyldig att utreda saken och inhämta bevis. Den gällande lagens bestämmelse om att uppmana en tredje person att förete en handling eller ett föremål tas inte heller in i momentet, eftersom en sådan uppmaning i praktiken saknar verkan om den tredje personen inte följer den frivilligt. Ett editionsföreläggande är möjligt om en part innehar, har tillgång till eller har bestämmanderätt över bevismaterialet eller med fog antas ha det. Liksom i nuläget ska skiljenämnden kunna be att en part, ett vittne eller någon annan ska infinna sig för att höras i saken samt ålägga en part att lägga fram en handling eller annan bevisning som kan ha betydelse för avgörandet av saken. Till momentet fogas en uttrycklig bestämmelse om att skiljenämnden också kan bestämma att det ska förrättas syn av ett föremål, av fast egendom, av en plats eller av något annat objekt. Skiljenämnden kan även meddela interimistiska förordnanden i anslutning till bevisningen.

I 4 mom. föreslås nya bestämmelser om bevisprövning. Enligt momentet ska skiljenämnden fatta beslut om vilken betydelse varje bevis ska ges i saken. Motsvarande bestämmelse om bevisprövning ingår i artikel 19.2 i modellagen. Enligt momentet kan också en parts underlåtelse att iaktta vad skiljenämnden beslutat eller bestämt om bevisning beaktas vid bedömningen av bevisningen. Skiljenämnden kan dra de slutsatser av underlåtelsen som den anser lämpliga vid bedömningen av bevisningen, om det inte finns någon godtagbar anledning till underlåtelsen.

Paragrafens 5 mom. motsvarar 27 § 2 mom. i den gällande lagen. Skiljenämnden har inte rätt att förelägga vite eller meddela beslut om andra tvångsmedel. Skiljenämnden har inte heller rätt att ta emot försäkrar.

31 §. Sakkunniga utnämnda av skiljenämnden. Bestämmelserna om sakkunniga utnämnda av skiljenämnden motsvarar i sak artikel 26 i modellagen och huvudsakligen 28 § i den gällande lagen. Bestämmelser om hörande av sakkunniga vid skiljenämndens muntliga förhandling har lagts till.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden enligt 1 mom. utnämna en sakkunnig med uppdraget att avge utlåtande i en fråga som skiljenämnden specificerat. Formuleringen har justerats, men i sak motsvarar bestämmelsen 28 § 1 mom. i den gällande lagen.

Skiljenämnden kan enligt 2 mom. ålägga en part att ge den sakkunnige de uppgifter som behövs för fullgörandet av uppdraget samt att bereda den sakkunnige tillfälle att undersöka handlingar, varor eller annan egendom. Med stöd av bestämmelsen kan skiljenämnden ålägga en part att låta den sakkunnige ta del också av handlingar och annat material som inte har lagts fram för skiljenämnden.

I 3 mom. föreskrivs det om möjligheten att muntligt höra den sakkunnige vid skiljenämndens förhandling efter att den sakkunnige avgett sitt skriftliga utlåtande. Skiljenämnden kan antingen på begäran av en part eller på eget initiativ om den anser att det behövs ålägga den sakkunnige att delta i en muntlig förhandling, där parterna har möjlighet att ställa frågor till den sakkunnige eller lägga fram egen sakkunnigbevisning i omtvistade frågor.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller endast sakkunniga utnämnda av skiljenämnden. Bestämmelserna om bevisning i 30 § tillämpas på sakkunniga som utnämnts av en part.

32 §. Bevisupptagning med hjälp av domstol. Bestämmelserna om bevisupptagning i domstol motsvarar huvudsakligen 29 § i den gällande lagen. Den gällande lagen kompletteras med bestämmelser om skiljenämndens möjlighet att delta i ett hörande vid domstol.

Eftersom skiljenämnden enligt 30 § 5 mom. i denna lag inte har behörighet att använda tvångsmedel ska den kunna be domstolen om hjälp med att inhämta bevisning, liksom för närvarande. Enligt 1 mom. kan domstolen på ansökan av en part höra en part, ett vittne eller en sakkunnig eller ålägga en part eller en tredje person att lägga fram en handling eller ett föremål som kan ha betydelse som bevis i saken. Den bevisupptagning vid domstol som avses i paragrafen förutsätter att skiljenämnden anser att det behövs. En part kan därför lämna in en ansökan hos domstolen först efter att skiljenämnden fattat ett beslut om att bevisningen behövs.

Domstolen har inte prövningsrätt, utan måste enligt 2 mom. vidta den åtgärd som avses i ansökan om det inte finns något hinder för detta. Ett hinder kan vara konkret, t.ex. att ett vittne inte kan instämmas eller hämtas till domstolen, eller juridiskt, t.ex. att rätten att vägra vittna utnyttjas. Domstolen ska följa bestämmelserna i 17 kap. i rättegångsbalken när den vidtar den åtgärd som begärs. Ett förordnande att ett föremål eller en handling ska läggas fram ska vara tillräckligt specificerat för att det ska kunna verkställas i enlighet med 17 kap. 40 § 3 mom. i rättegångsbalken. Därför kan domstolen avslå en parts ansökan helt eller delvis om det föremål eller den handling som ska framläggas inte specificeras tillräckligt.

Domstolen ska bereda båda parterna tillfälle att delta i ett sådant hörande i domstol som avses i denna paragraf. I 2 mom. föreslås ett tillägg om att också skiljenämndens medlemmar ska beredas tillfälle att delta i hörandet och ställa frågor till den som hörs.

6 kap. Skiljedom

33 §. Tillämpliga rättsregler. Bestämmelserna om den lag eller de andra rättsregler som ska tillämpas när tvisten avgörs motsvarar huvudsakligen artikel 28 i modellagen och delvis 31 § i den gällande lagen. Den gällande lagen kompletteras med en bestämmelse om valet av lag när parterna inte har kommit överens om vilken lag som ska tillämpas. Paragrafen gäller valet av lag som tillämpas på materiella tvister. En bestämmelse om vilken lag som tillämpas på skiljeavtalet finns i 7 § 2 mom.

Enligt 1 mom. kan parterna komma överens om den lag eller de andra rättsregler som ska tillämpas när tvisten avgörs. Det nya är en uttrycklig bestämmelse som tas in för tydlighetens skull om att parterna också kan komma överens om att andra rättsregler än lag tillämpas när tvisten avgörs. Sådana rättsregler kan t.ex. vara internationella organisationers regelverk, som UNIDROIT:s principer som tillämpas på internationella kommersiella avtal. Om de vill kan parterna också komma överens om vilken lag som ska tillämpas om de frågor som ska avgöras inte regleras uttömmande i rättsreglerna. Om parterna inte har kommit överens beslutar skiljenämnden med stöd av 2 mom. vid behov vilken lag som ska tillämpas utöver rättsreglerna.

I momentet finns också en förtydligande bestämmelse om att parternas avtal om tillämpning av lagen i en viss stat anses hänvisa till den materiella rätten i den staten och inte till den statens lagvalsbestämmelser, om inget annat framgår av parternas avtal.

Bestämmelsen om val av lag i 2 mom. är ny. Om parterna inte har kommit överens om den lag eller de andra rättsregler som ska tillämpas när tvisten avgörs, ska skiljenämnden tillämpa lagen eller andra rättsregler i den stat vars rättsregler skiljenämnden anser det vara mer motiverat att tillämpa i saken. Till skillnad från vad som föreskrivs i modellagen bestäms den tillämpliga lagen alltså inte enligt de lagvalsbestämmelser som skiljenämnden väljer, utan skiljenämnden väljer direkt vilken lag som tillämpas. Det motsvarar rådande praxis i internationella skiljeförfaranden. Skiljenämnden bör utifrån en övergripande bedömning av omständigheterna välja den lag som det är mest motiverat att tillämpa i saken. I sin bedömning kan skiljenämnden

bl.a. beakta vilken stat som har närmast anknytning till tvistefrågan och till andra relaterade omständigheter.

Liksom i nuläget får skiljenämnden enligt 3 mom. grunda sin dom på vad den anser skäligt endast om parterna uttryckligen har kommit överens om det. Bestämmelsen motsvarar 31 § 3 mom. i den gällande lagen och artikel 28.3 i modellagen. Bestämmelsen avser inte skälighetsprövning enligt den tillämpliga lagen, utan att en skiljedom grundas på allmän skälighet (ex aequo et bono) i stället för på lagen eller andra rättsregler.

34 §. Beslutsfattande i skiljenämnden. Paragrafen gäller beslutsfattande och röstning om skiljenämndens dom och andra beslut. Bestämmelserna motsvarar delvis 32 § i den gällande lagen och delvis artikel 29 i modellagen.

Innehållet i 1 mom. motsvarar i sak 32 § i den gällande lagen. Huvudregeln är att domen meddelas enligt majoritetens åsikt om skiljenämndens medlemmar inte är eniga. Om ingen åsikt får majoritetens understöd, avgörs saken enligt ordförandens åsikt. Momentet innehåller en specialbestämmelse om rösträkning när en meningsskiljaktighet gäller det yrkade beloppet och fler än en åsikt har fått understöd. Då ska rösterna för det högsta beloppet sammanräknas med rösterna för det närmast lägre beloppet, och vid behov ska sammanräknandet fortsätta på motsvarande sätt, tills det finns en åsikt som majoriteten understöder.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt artikel 29 i modellagen om att parterna eller skiljenämndens övriga medlemmar kan bemyndiga skiljenämndens ordförande att ensam fatta beslut i frågor om förfarandet.

I 3 mom. föreslås en ny bestämmelse om hur en sak avgörs när en medlem i skiljenämnden är passiv eller vägrar att delta i beslutsfattandet. Om en enda medlem i skiljenämnden utan godtagbar anledning underlåter att delta i beslutsfattandet, hindrar detta inte de övriga medlemmarna i skiljenämnden från att avgöra saken. För att bestämmelsen ska kunna tillämpas måste saken vara klar att avgöras. En medlem kan alltså inte förhindra avgörandet genom att vägra delta i beslutsöverläggningen eller avfattandet av domen. Om sammansättningen inte är fulltalig kan den däremot inte uppta personbevisning eller vidta andra åtgärder som hör till den egentliga behandlingen av ärendet. Om en medlem i skiljenämnden frånträder uppdraget under den egentliga behandlingen av saken ska en ny medlem utnännas i dennes ställe i enlighet med 17 §.

Det framgår av det föreslagna 37 § 1 mom. och den gällande lagens 40 § 2 mom. att en giltig skiljedom kan meddelas trots att en av medlemmarna i skiljenämnden inte undertecknat domen. Enligt förarbetena till den gällande lagen (RP 202/1991 rd s. 24–25) kan bestämmelsen om avsaknad av underskrift anses betyda att en skiljedom också i nuläget kan meddelas trots att en medlem vägrar inte bara att underteckna domen, utan också att delta i beslutsöverläggningen eller avfattandet av domen. En uttrycklig, förtydligande bestämmelse om detta tas in i det föreslagna 3 mom.

Enligt 4 mom. är bestämmelserna i paragrafen dispositiva. De tillämpas endast om parterna inte har kommit överens om något annat.

35 §. Förlikning. I paragrafen föreskrivs det om skiljenämndens rätt att fastställa parternas förlikning genom skiljedom. Paragrafen motsvarar i sak 33 § i den gällande lagen och artikel 30 i modellagen. För att en förlikning ska kunna fastställas måste parterna gemensamt begära det. Det som föreskrivs i 37 § om skiljedomens form och innehåll ska iakttas när förlikningen fastställs. En förlikning som skiljenämnden fastställt har samma rättsverkningar som en

skiljedom. Därför tillämpas bl.a. bestämmelserna om upphävande och verkställighet av skiljedomar på en sådan förlikning.

36 §. Deldom och mellandom. I paragrafen föreslås bestämmelser om deldomar och mellandomar, som det föreskrivs om i 34 och 35 § i den gällande lagen.

Liksom i nuläget kan skiljenämnden enligt *1 mom.* genom en särskild deldom avgöra ett självständigt yrkande i en sak där flera yrkanden har framställts. Skiljenämnden kan också genom en deldom avgöra den del av ett yrkande som har medgivits.

Skiljenämnden avgör om den meddelar en deldom. Innan en deldom meddelas måste skiljenämnden dock höra parterna.

Användningen av deldomar begränsas av bestämmelsen i *2 mom.* om att ett fordringsanspråk och kvittningsanspråk mot det ska avgöras tillsammans. När det är fråga om kvittning kan en deldom inte meddelas ens om den del av huvudfordran eller motfordran som har medgivits. Kvittningsyrkanden i form av såväl genkärsmål som kvittningsinvändningar utgör ett hinder för deldom.

En deldom kan verkställas fristående med stöd av 45 § och upphävas under de förutsättningar som föreskrivs i 44 §. Talan om upphävande av en deldom ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av deldomen.

I *3 mom.* finns en bestämmelse om meddelande av mellandom. I motsats till 35 § i den gällande lagen förutsätter den föreslagna bestämmelsen inte längre att parterna har kommit överens om en sådan möjlighet.

Skiljenämnden kan genom en särskild mellandom avgöra en sådan tvistefråga av vilken avgörandet i saken i övrigt är beroende. För att processen ska fungera effektivt kan det vara ändamålsenligt att avgöra en sådan förhandsfråga separat. Innan saken avgörs slutligt kan skiljenämnden genom en mellandom avgöra t.ex. en fråga som gäller preskription av fordran eller grunden för ett ersättningsyrkande. En mellandom är bindande för skiljenämnden i den fortsatta behandlingen av saken, vilket innebär att skiljenämnden i ett senare skede av processen inte längre på nytt kan bedöma den fråga som avgjorts genom mellandomen.

Skiljenämnden ska höra parterna om meddelandet av en mellandom. En mellandom kan inte meddelas om alla parter motsätter sig.

En mellandom kan upphävas under de förutsättningar som anges i 44 §. Talan om upphävande ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av mellandomen. Skiljenämnden kan dock i mellandomen bestämma att upphävande av mellandomen kan yrkas endast vid yrkande om upphävande av den skiljedom som slutligt avgör saken. Skiljenämnden ska höra parterna om ett sådant beslut.

37 §. Skiljedomens form och innehåll. Den föreslagna paragrafen innehåller krav på skiljedomens form och innehåll som i huvudsak motsvarar 36 och 37 § i den gällande lagen samt artikel 31 i modellagen. I enlighet med modellagen ingår en ny bestämmelse om att skiljedomen ska motiveras, och det föreskrivs också om en möjlighet att meddela skiljedomen i elektronisk form.

Enligt *1 mom.* ska en skiljedom vara skriftlig och undertecknas av medlemmen eller medlemmarna i skiljenämnden.

Kravet på undertecknande uppfylls också om skiljedomen undertecknas av en majoritet av medlemmarna i en skiljenämnd som har flera medlemmar, om medlemmarna i domen anger varför en medlem som deltagit i behandlingen av saken inte har undertecknat domen. Motsvarande bestämmelse om hur kravet på undertecknande uppfylls finns i den gällande lagens 40 § 2 mom. om skiljedomens ogiltighet. Liksom i nuläget uppfylls kravet endast om den medlem i skiljenämnden som inte har undertecknat skiljedomen har deltagit i behandlingen av saken åtminstone tills saken varit färdig att avgöras. Bestämmelsens syfte är att en medlem i skiljenämnden inte ska kunna förhindra att skiljeförfarandet slutförs och en verkställbar skiljedom meddelas genom att dra sig ur behandlingen i det skede då saken varit klar för beslutsöverläggning. Om en medlem i skiljenämnden frånträder uppdraget i ett tidigare skede ska en ny medlem utnämnas i dennes ställe i enlighet med 17 §.

Enligt 2 mom. ska skiljedomen motiveras, om parterna inte har kommit överens om att domskäl inte behöver anges och det inte är fråga om en i 35 § avsedd skiljedom genom vilken förlikning fastställs. Också enligt gällande rätt ska en skiljedom motiveras om inget annat överenskommit eller såvida det inte handlar om att fastställa en förlikning, även om det inte finns någon uttrycklig bestämmelse om detta i den gällande lagen.

Enligt 3 mom. ska den dag då domen har meddelats samt skiljeförfarandets säte enligt 23 § 1 mom. anges i skiljedomen. Skiljedomen anses ha meddelats där skiljeförfarandet har sitt säte även om den i praktiken har avfattats och undertecknats på en annan ort.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om delgivning av skiljedomen till parterna. Liksom i nuläget delges en skiljedom genom att ett undertecknat exemplar av skiljedomen lämnas varje part. Delgivningen ska lämnas i enlighet med den föreslagna 2 §. I praktiken finns det ändå skäl att lämna skiljedomen bevisligen eftersom tidsfristerna för talan om behörighet enligt 18 §, begäran om rättelse, tolkning och tilläggsdom enligt 39 §, sökande av ändring i arvoden enligt 41 § samt talan om upphävande av en skiljedom enligt 44 § räknas från och med delfäendet av skiljedomen.

I 5 mom. finns en ny bestämmelse om skiljedom i elektronisk form. Med samtycke av parterna ska skiljedomen enligt förslaget kunna meddelas i elektronisk form av vilken framgår skiljedomens innehåll och underskrifter och den dag då domen har meddelats. Det krav på underskrifter som avses i 1 mom. uppfylls om skiljedomen har undertecknats med åtminstone en avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3.11 i eIDAS-förordningen. Eftersom undertecknaren också kan befinna sig utanför EU, uppfyller också en annan motsvarande elektronisk underskrift kravet i 1 mom. så länge inget tvivel råder om underskriftens autenticitet.

38 §. Avslutande av skiljeförfarande. Paragrafen innehåller bestämmelser om avslutande av skiljeförfarande och när skiljenämndens uppdrag upphör. Paragrafen motsvarar huvudsakligen 30 § i den gällande lagen och artikel 32 i modellagen.

Enligt 1 mom. slutförs skiljeförfarandet när skiljenämnden meddelar skiljedomen eller fattar ett beslut om att skiljeförfarandet avslutas. I 2 mom. föreskrivs om situationer där skiljenämnden ska fatta beslut om avslutande. Dessutom ska skiljenämnden enligt det föreslagna 29 § 1 mom. fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas om käranden utan godtagbar anledning har underlåtit att inge käromål. Enligt det föreslagna 43 § 1 mom. kan skiljenämnden fatta beslut om att avsluta skiljeförfarandet om inget förskott betalas eller ingen säkerhet ställs för skiljenämndens arvoden enligt vad skiljenämnden krävt.

Enligt 2 mom. 1 punkten ska skiljenämnden fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas om käranden återkallar sin talan. Att återkalla en talan innebär att käranden slutar föra sin talan och

inte vill att behandlingen av talan fortsätter. Trots att en talan återkallas fortsätter skiljenämnden behandla saken om svaranden motsätter sig att förfarandet avslutas, och skiljenämnden anser att svaranden har ett godtagbart skäl för att få saken slutligt avgjord genom skiljedom.

Om käranden återkallar talan och skiljedomen fattar beslut om att avsluta skiljeförfarandet kan käranden välja att inleda förfarandet på nytt senare. Återkallande av talan skiljer sig alltså från eftergift av talan, som innebär att käranden meddelar att talan kan förkastas. När käranden efterger talan helt eller delvis avgörs saken genom en skiljedom.

Enligt 2 *punkten* i momentet ska skiljenämnden fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas om parterna kommer överens om att förfarandet ska avslutas. Saken avgörs dock genom skiljedom om parterna begär att skiljenämnden fastställer en förlikning i enlighet med 35 §.

Enligt 3 *punkten* i momentet ska skiljenämnden fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas om det av någon annan anledning har blivit onödigt eller omöjligt att fortsätta förfarandet. Punkten täcker andra situationer än de som nämns särskilt i paragrafen, där skiljeförfarandet inte kan fortsätta och där det inte heller finns förutsättningar för att meddela en skiljedom. Det kan t.ex. vara fallet om saken inte får behandlas i ett skiljeförfarande eller redan rättskraftigt har avgjorts, eller om skiljenämnden inte är behörig att avgöra tvisten.

Enligt 3 *mom.* upphör skiljenämndens uppdrag när den meddelat en skiljedom eller fattat beslut om att avsluta skiljeförfarandet. Efter den tidpunkten är skiljenämnden endast behörig att vidta åtgärder som avses i 18 § 4 *mom.*, 39 § och 44 § 5 *mom.* Enligt lagens 18 § 4 *mom.* ska skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet efter att ha meddelat en skiljedom som innehåller ett negativt beslut om behörighet, om domstolen har beslutat att skiljenämnden är behörig och beslutet har vunnit laga kraft. Efter att ha avslutat skiljeförfarandet kan skiljenämnden med stöd av 39 § fatta beslut om rättelse eller tolkning av skiljedomen eller meddela tilläggsdom. I lagens 44 § 5 *mom.* finns en specialbestämmelse med koppling till behandlingen av en talan om upphävande av en skiljedom. Den gäller skiljenämndens behörighet att fortsätta skiljeförfarandet eller vidta någon annan åtgärd för att undanröja grunden för upphävandet.

Ett beslut om att avsluta skiljeförfarandet hindrar inte att saken inleds på nytt i ett nytt skiljeförfarande.

39 §. Rättelse av, tolkning av och tilläggsdom till skiljedom. Paragrafen innehåller bestämmelser om rättelse av, tolkning av och tilläggsdom till skiljedom, som huvudsakligen motsvarar artikel 33 i modellagen. Bestämmelserna om rättelse och tilläggsdom motsvarar i sak till största delen 38 och 39 § i den gällande lagen. Det föreslås dessutom tidsfrister för att begära och meddela en tilläggsdom. Nya bestämmelser föreslås om en möjlighet att begära att skiljenämnden tolkar skiljedomen.

Enligt 1 *mom.* ska en part inom 30 dagar från delfäendet av skiljedomen be skiljenämnden att rätta eller tolka skiljedomen eller meddela en tilläggsdom.

Med stöd av 1 *punkten* i momentet kan en part begära att skiljenämnden rättar ett räkne- eller skrivfel eller något annat därmed jämförbart fel i skiljedomen. Bestämmelsen täcker rent tekniska fel som kan förekomma t.ex. i partens identifieringsuppgifter eller i en räkneoperation. Punkten gör det också möjligt att komplettera skiljedomen med en underskrift, skiljeförfarandets säte eller datum då domen meddelats. Däremot går det inte att med stöd av bestämmelsen rätta fel som begåtts vid skiljenämndens prövning.

Med stöd av *2 punkten* i momentet kan en part be att skiljenämnden tolkar ett enskilt ställe eller avsnitt i skiljedomen. Med stöd av den bestämmelsen kan skiljenämnden t.ex. förtydliga domslutet i skiljedomen om det innehåller oklarheter som kan hindra verkställigheten.

Med stöd av *3 punkten* i momentet kan en part be skiljenämnden meddela en tilläggsdom angående ett yrkande som har framställts i skiljeförfarandet men som inte har avgjorts i skiljedomen. En tilläggsdom kan meddelas t.ex. om ett yrkande eller ett anknutet yrkande, som ett räntheyrskande, som skiljenämnden inte har yttrat sig om i domslutet.

I *2 mom.* föreslås att en begäran om rättelse, tolkning eller tilläggsdom ska lämnas till den andra parten samtidigt som den lämnas till skiljenämnden, eller i vilket fall som helst utan obefogat dröjsmål efter det.

Enligt *3 mom.* ska skiljenämnden fatta beslut om rättelse och tolkning av en skiljedom inom 30 dagar från det att begäran togs emot, om den anser att begäran är motiverad. Tidsfristen för att meddela en tilläggsdom är 60 dagar från det att begäran togs emot.

Enligt *4 mom.* kan skiljenämnden också på eget initiativ rätta ett räkne- eller skrivfel eller något annat därmed jämförbart fel i skiljedomen. En rättelse som skiljenämnden gör på eget initiativ ska göras inom 30 dagar från den dag då skiljedomen meddelades.

Enligt *5 mom.* har skiljenämnden möjlighet att förlänga den tidsfrist för rättelse eller tolkning av en skiljedom eller meddelande av en tilläggsdom som avses i *3 mom.* om det behövs av en grundad anledning.

I *6 mom.* föreslås en bestämmelse om att skiljenämnden ska bereda parterna tillfälle att bli hörda innan den fattar ett beslut om rättelse eller tolkning av en skiljedom eller meddelar en tilläggsdom. Skyldigheten att höra parterna gäller såväl rättelser på begäran av en part som rättelser på skiljenämndens eget initiativ.

Enligt *7 mom.* gäller bestämmelserna i 37 § om skiljedomens form, innehåll och hur den meddelas även tilläggsdomar samt rättelser och tolkningar av skiljedomar.

40 §. Arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden. Paragrafen innehåller bestämmelser om arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden som i huvudsak motsvarar den gällande lagens 46 § 1 och 2 mom. samt 47 § 1 mom.

Liksom i nuläget får skiljenämnden i skiljedomen enligt *1 mom.* fastställa arvodet och kostnadsersättningen för varje medlem i skiljenämnden och ålägga parterna betalningsskyldighet. För tydlighetens skull kompletteras den gällande lagen så att skiljenämnden får fatta beslut om arvoden och kostnadsersättningar också i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet. I lagen införs också en ny bestämmelse om förfallodag för arvoden och kostnadsersättningar. De arvoden och kostnadsersättningar som parterna ålagts att betala ska betalas inom 30 dagar från den dag då skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet meddelades. Tidsfristen är relevant i praktiken främst om arvoden och kostnadsersättningar inte betalas med det förskott som skiljenämnden innehar. Bestämmelserna i momentet tillämpas om inget annat har överenskommit eller annars på ett bindande sätt bestämts.

I *2 mom.* föreskrivs det att arvodena till medlemmarna i skiljenämnden ska vara skäliga med beaktande av den tid uppdraget krävt, sakens svårighetsgrad och andra omständigheter som påverkar saken.

Enligt 3 mom. är parterna solidariskt skyldiga att betala arvoden och kostnadsersättningar till medlemmarna i skiljenämnden, om inte något annat har överenskommit eller bestämts. Det ska dock vara möjligt att avvika från huvudregeln om solidariskt ansvar om skiljenämnden anser att det finns en grundad anledning. I exceptionella situationer kan en sådan anledning vara t.ex. att yrkanden som riktas mot en part som anslutits till ett förfarande med flera parter är små i förhållande till de yrkanden som riktas mot den ursprungliga svaranden.

41 §. Sökande av ändring i arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden. Bestämmelserna om sökande av ändring i arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden sammanförs i en och samma paragraf. Bestämmelserna motsvarar huvudsakligen 47 § 2 och 3 mom. samt 48 § i den gällande lagen. Tiden för sökande av ändring förkortas jämfört med nuläget. Dessutom föreslås en ny bestämmelse om effekten av ett domstolsbeslut om sänkning av arvoden.

Enligt 1 mom. har en part rätt att inom 30 dagar från delfäendet av skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet söka ändring hos domstolen i beslutet om fastställande av arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden. Den behöriga domstolen är enligt lagens 5 § 1 mom. Västra Nylands tingsrätt.

Enligt 2 mom. söks ändring genom att en skriftlig ansökan och en kopia av skiljedomen eller av beslutet om avslutande av skiljeförfarandet lämnas till domstolen.

Domstolen behandlar sökande av ändring i arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden som ett ansökningsärende enligt 8 kap. i rättegångsbalken. Enligt 3 mom. ska domstolen innan den avgör ärendet bereda de övriga parterna och de medlemmar i skiljenämnden vilkas arvoden eller kostnadsersättningar ändringssökandet gäller tillfälle att bli hörda.

I 4 mom. föreslås en ny bestämmelse om hur domstolens beslut om att sänka arvodena påverkar de övriga parternas betalningsskyldighet. Domstolens beslut om att sänka arvodena eller kostnadsersättningarna kommer även en part som inte har sökt ändring till godo, till skillnad från vad som föreskrivs i den gällande lagen.

42 §. Kostnadsfördelning. I paragrafen föreslås bestämmelser om hur kostnaderna för skiljeförfarandet fördelas mellan parterna. Till skillnad från 49 § i den gällande lagen innehåller paragrafen inte längre någon hänvisning till rättegångsbalkens bestämmelser om ersättning för rättegångskostnader.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om att skiljenämnden i skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet kan fatta beslut om hur kostnaderna för skiljeförfarandet fördelas mellan parterna, om inte parterna har kommit överens om något annat. Skiljenämnden ska på yrkande av en part kunna ålägga motparten att helt eller delvis ersätta partens skäliga kostnader för skiljeförfarandet och fatta beslut om hur skiljenämndens kostnader fördelas mellan parterna. När skiljenämnden prövar kostnadsersättningarna och kostnadsfördelningen kan den beakta slutresultatet i saken, försummelse av en parts skyldighet att bidra och andra omständigheter. I 22 § 3 mom. föreslås en bestämmelse om en skyldighet för parterna och de andra som tar del i skiljeförfarandet att bidra till att saken kan behandlas snabbt och utan att föranleda onödiga kostnader.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse om dröjsmålsränta. Om det har yrkats på dröjsmålsränta på ersättning som en part ålagts att betala med stöd av 1 mom. ska skiljenämnden bestämma att en årlig dröjsmålsränta ska betalas enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen

(633/1982) från det att 30 dagar har förflutit från den dag då skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet meddelades.

43 §. Förskott eller säkerhet. Enligt 1 mom. har skiljenämnden liksom i nuläget rätt att av parterna kräva förskott på eller säkerhet för arvoden och kostnadsersättningar till medlemmarna i skiljenämnden. Skiljenämnden avgör själv om den kräver förskott eller säkerhet. Om en tredje aktör har anslutits till skiljeförfarandet eller flera skiljeförfaranden har sammanlagts enligt 19 § kan skiljenämnden vid behov kräva flera separata förskott eller säkerheter med hänsyn till vilka yrkanden i förfarandet som gäller respektive part.

För tydlighetens skull föreslås en uttrycklig bestämmelse om att skiljenämnden kan fatta beslut om att helt eller delvis avsluta skiljeförfarandet om förskott eller säkerhet som den kräver inte betalas eller ställs.

I 2 mom. föreskrivs det om situationer där en av parterna underlåter att betala förskott eller ställa säkerhet enligt skiljenämndens krav. Om en part inte betalar sin andel av förskottet eller ställer sin andel av säkerheten inom den tid som satts ut av skiljenämnden, kan motparten betala hela förskottet eller ställa hela säkerheten. Därmed kan skiljenämnden inte fatta ett i 1 mom. avsett beslut att avsluta skiljeförfarandet utan att ge en part som betalat sin egen andel tillfälle att betala också den andra partens andel av förskottet eller säkerheten. Även om bestämmelsen är ny motsvarar den rådande allmän praxis i skiljeförfarandet.

7 kap. Upphävande av en skiljedom

44 §. Upphävande av en skiljedom. Enligt 1 mom. får ändring i en skiljedom inte sökas, och en skiljedom kan upphävas endast med anledning av en talan enligt denna paragraf. Paragrafen gäller slutliga skiljedomar och dessutom deldomar och mellandomar som avses i 36 §.

Grunderna enligt 2 mom. för upphävande av en skiljedom motsvarar till sitt innehåll till största delen 41 § 1 mom. i den gällande lagen. De föreslagna grunderna för upphävande har dock formulerats mer detaljerat i enlighet med artikel 34.2 i modellagen och artikel V(I) i New York-konventionen, och delvis indelats på ett annat sätt än i den gällande lagen. I propositionen föreslås det att indelningen i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar slopas, och att den nya lagen inte ska innehålla någon bestämmelse om skiljedomens ogiltighet som motsvarar 40 § i den gällande lagen. Grunderna för skiljedomens ogiltighet enligt 40 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den gällande lagen, nämligen att frågan inte får avgöras genom skiljeförfarande och att skiljedomen strider mot grunderna för rättsordningen, ska i fortsättningen vara grunder för att upphäva en skiljedom.

En part som under förfarandet anses ha avstått från sin rätt att åberopa den grunden för upphävande föreslås förlora sin rätt att yrka på att skiljedomen upphävs. Till skillnad från i gällande lag (41 § 2 mom.) föreskrivs det inte om avstående från åberopande i paragrafen om upphävande av skiljedom, utan liksom i modellagen i de allmänna bestämmelserna i början av lagen. Om skiljeförfarandet har avvikit från en sådan bestämmelse i denna lag som parterna kan avvika från eller från vad som överenskommits i skiljeavtalet ska parten enligt den föreslagna 3 § motsätta sig denna avvikelse antingen inom den utsatta tidsfristen eller utan obefogat dröjsmål efter att procedurfelet kom till partens kännedom. Annars anses parten ha avstått från sin rätt att motsätta sig och kan inte åberopa omständigheten i fråga som grund för att upphäva skiljedomen. Den föreslagna 3 § gäller åberopande av de grunder för upphävande som avses i den föreslagna 44 § 2 mom. 1–5 punkten. Däremot kan en part inte förlora sin rätt att yrka på att skiljedomen upphävs på grund av att frågan inte får avgöras genom skiljeförfarande (6 punkten) eller för att skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning (7 punkten).

Domstolen kan upphäva en skiljedom endast om det finns en grund som anges i paragrafens 2 mom. Det är möjligt att upphäva en skiljedom delvis om grunden gäller endast en del av skiljedomen.

Momentets *1 punkt* gäller situationer där det inte funnits något giltigt skiljeavtal mellan parterna. En skiljedom ska kunna upphävas om en avtalspart i skiljeavtalet inte har varit behörig att ingå skiljeavtalet eller inte har varit företräd på behörigt sätt när avtalet ingicks eller om skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som ska tillämpas på skiljeavtalet. I sak motsvarar punkten modellagens artikel 34.2 a i och konventionens artikel V.1 a. Enligt 41 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen kan en skiljedom upphävas om skiljemännen har överskridit sin befogenhet. Denna grund för upphävande enligt den gällande lagen, som är mer allmänt formulerad än modellagen, täcker också de situationer enligt den föreslagna 1 punkten där ett giltigt skiljeavtal saknas. Den föreslagna bestämmelsen förändrar alltså inte nuläget i sak.

Momentets *2 punkt* gäller upphävande av en skiljedom på grund av brister i informationen om skiljeförfarandet. En skiljedom ska kunna upphävas om en part inte har fått vederbörlig information om tillsättandet av skiljenämnden eller skiljeförfarandet eller om en part utan att själv vara orsak till det annars inte har varit i stånd att föra sin talan. Punkten motsvarar modellagens artikel 34.2 a ii och konventionens artikel V.1 b.

Enligt 41 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen kan en skiljedom upphävas om skiljemännen inte berett parterna erforderlig möjlighet att föra sin talan. Denna grund för upphävande enligt den gällande lagen täcker också den föreslagna 2 punkten, som därmed inte förändrar nuläget i sak. Den grund för upphävande som ingår i 41 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen är dock mer omfattande än den föreslagna 2 punkten. Enligt förslaget kan domstolen med stöd av antingen 2 punkten eller 5 punkten, som gäller procedurfel, pröva om parterna beretts eller inte beretts behövlig möjlighet att föra sin talan.

Enligt *3 punkten* kan en skiljedom upphävas om skiljenämnden vid avgörandet av tvisten har överskridit sin behörighet. I sak motsvarar punkten modellagens artikel 34.2 a iii och konventionens artikel V.1 c. Punkten motsvarar 41 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen, dock så att den gällande lagens bestämmelse också täcker 1 punkten i det föreslagna momentet.

I *4 punkten* föreskrivs det om skiljenämndens sammansättning som grund för upphävande. Enligt bestämmelsen ska en skiljedom kunna upphävas om skiljenämndens sammansättning inte har överensstämmt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med denna lag. I sak ingår en motsvarande grund för upphävande i modellagens artikel 34.2 a iv och i konventionens artikel V.1 d. Punkten motsvarar i sak 41 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen, som gäller felaktig ordning för att tillsätta en skiljeman, och delvis 3 punkten, som gäller jävig skiljeman.

Med stöd av 4 punkten i det föreslagna momentet ska en part kunna yrka att skiljedomen upphävs för att en medlem i skiljenämnden är jävig. om ett yrkande om jäv som parten framställt i enlighet med 15 § inte har avgjorts med laga kraft innan skiljedomen meddelas, eller om parten har fått kännedom om jävighet för sent för att hinna yrka att medlemmen förklaras jävig innan skiljedomen meddelas. Under skiljeförfarandet ska parten i enlighet med den föreslagna 15 § åberopa jäv som parten har kännedom om och som gäller en medlem i skiljenämnden genom att framställa ett yrkande till skiljenämnden om att medlemmen ska förklaras jävig och genom att be domstolen avgöra frågan om yrkan om jäv avslås. Annars anses parten i enlighet med den föreslagna 3 § ha avstått från att åberopa jäv, och har inte rätt att yrka att skiljedomen upphävs på den grunden.

Enligt *5 punkten* i momentet ska en skiljedom kunna upphävas om skiljeförfarandet inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med denna lag och det är sannolikt att detta har påverkat slutresultatet i saken. I sak ingår en motsvarande grund för upphävande i modellagens artikel 34.2 a iv och i konventionens artikel V.1 d, men med skillnaden att den föreslagna bestämmelsen dessutom förutsätter att procedurfelet sannolikt har påverkat slutresultatet i saken. Ett förfarande enligt den föreslagna punkten kan i nuläget prövas som överskridande av befogenhet enligt 41 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen eller som avsaknad av erforderlig möjlighet att föra talan enligt 4 punkten.

Enligt *6 punkten* i det föreslagna momentet kan en skiljedom upphävas om tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande. I sak motsvarar punkten modellagens artikel 34.2 b i och konventionens artikel V.2 a. Punkten motsvarar 40 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen, med den skillnaden att den inte längre är en grund för skiljedomens ogiltighet, utan en grund för att upphäva skiljedomen.

Enligt *7 punkten* kan en skiljedom upphävas om den strider mot grunderna för Finlands rättsordning. I sak motsvarar punkten modellagens artikel 34.2 b ii och konventionens artikel V.2 b. Punkten motsvarar 40 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen, med den skillnaden att den inte längre är en grund för skiljedomens ogiltighet, utan en grund för att upphäva skiljedomen.

Grunderna i 6 och 7 punkten skiljer sig från andra grunder för upphävande eftersom de är förknippade med ett allmänt intresse. Därför föreskrivs det i *3 mom.* att domstolen ska beakta de grunderna på eget initiativ när den avgör en talan om upphävande.

I *4 mom.* föreslås en bestämmelse om en tidsfrist för att väcka talan om upphävande. En part ska väcka talan om upphävande av en skiljedom inom 60 dagar från delfäendet av skiljedomen. Om skiljenämnden meddelar flera skiljedomar räknas tiden separat för varje skiljedom. Talan om upphävande av en deldom ska därmed väckas inom 60 dagar från delfäendet av deldomen. Talan om upphävande av en mellandom ska väckas inom 60 dagar från delfäendet av mellandomen, om inte skiljenämnden med stöd av 36 § 3 mom. har bestämt att upphävande av mellandomen kan yrkas endast vid yrkande om upphävande av den skiljedom som slutligt avgör saken. Om en begäran om rättelse av, tolkning av eller tilläggsdom till en skiljedom har framställts i saken ska talan väckas inom 60 dagar från delfäendet av skiljenämndens beslut med anledning av en sådan begäran. Enligt det föreslagna 5 § 1 mom. är Helsingfors hovrätt behörig domstol i ärenden som gäller upphävande av en skiljedom.

I *5 mom.* föreslås en bestämmelse som motsvarar 42 § i den gällande lagen om att domstolen kan skjuta upp behandlingen av ett ärende som gäller talan om upphävande. Domstolen ska på begäran av en part av grundad anledning kunna skjuta upp behandlingen av ärendet och bereda skiljenämnden tillfälle att för undanröjande av grunden för upphävandet fortsätta skiljeförfarandet eller vidta någon annan åtgärd som behövs för detta. Den gällande lagen kompletteras så att det krävs en grundad anledning för att skjuta upp behandlingen av ärendet.

8 kap. **Erkännande och verkställighet av skiljedomar**

45 §. Erkännande och verkställighet av skiljedomar. I paragrafen föreslås bestämmelser om erkännande och verkställighet av skiljedomar. De motsvarar huvudsakligen artikel 35 i modellagen. I paragrafen föreslås till skillnad från den gällande lagen bestämmelser om erkännande och verkställighet av skiljedomar som meddelats såväl i Finland som i främmande stater. I den gällande lagen finns olika bestämmelser om verkställighet av skiljedomar beroende på om domen har meddelats i Finland eller i en främmande stat.

Av *1 mom.* framgår att en skiljedom är bindande oavsett i vilken stat den meddelats. Skiljedomen kan på ansökan verkställas genom beslut av domstol, om inte något annat följer av denna paragraf eller 46 §. Helsingfors hovrätt är behörig domstol i enlighet med 5 § 1 mom.

För att en skiljedom ska kunna verkställas måste domstolen bestämma att den ska verkställas. En skiljedoms rättskraftsverkan förutsätter däremot inte ett domstolsbeslut om att erkänna skiljedomen. Med stöd av den föreslagna paragrafen är det ändå möjligt för en part att endast ansöka om att domstolen ska stadfästa erkännandet av skiljedomen. Parten kan behöva göra det t.ex. om skiljedomen är en s.k. fastställelse dom eller konstitutiv dom som inte kan verkställas med stöd av utsökningsbalken.

I *2 mom.* föreslås bestämmelser om innehållet i ansökan om erkännande eller verkställighet av skiljedomen. Skiljedomen i original eller en kopia av den ska fogas till ansökan. Till skillnad från nuläget ska skiljeavtalet eller en kopia av det inte längre behöva fogas till ansökan.

Till en skiljedom som är avfattad på något annat språk än finska eller svenska ska dessutom fogas en bestyrkt översättning till någotdera av dessa språk. Liksom i nuläget ska det ändå vara möjligt att avvika från översättningskravet. Ofta kan det anses räcka att domslutet översätts till finska eller svenska.

I det föreslagna 37 § 5 mom. föreskrivs det om form- och innehållskrav på en elektronisk skiljedom som meddelats i Finland. I den aktuella paragrafens *3 mom.* föreslås en ny bestämmelse om att erkännande eller verkställighet av en skiljedom inte får avslås enbart på grund av att skiljedomen är i elektronisk form.

Enligt *4 mom.* ska domstolen bereda motparten till den sökande tillfälle att bli hörd, om det inte finns något särskilt hinder. Ärendet behandlas i ett skriftligt förfarande, om inte domstolen bestämmer något annat.

I *5 mom.* föreslås en ny bestämmelse om verkställighet av beslut om kostnaderna för skiljeförfarandet som ingår i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet. Momentet gäller beslut om arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämndens medlemmar enligt 40 § samt beslut om ersättning för en parts kostnader för skiljeförfarandet och beslut om fördelningen av skiljenämndens kostnader enligt 42 §. Dessa beslut ska kunna verkställas på ansökan på samma sätt som en skiljedom.

I *6 mom.* finns en hänvisningsbestämmelse till 2 kap. 19 § i utsökningsbalken där det föreskrivs om verkställighet av en skiljedom. En skiljedom som domstolen har förordnat att ska verkställas verkställs som en domstols lagakraftvunna dom.

46 §. Grunder att förvägra erkännande och verkställighet av skiljedomar. Bestämmelserna om grunder som hindrar erkännande och verkställighet av skiljedomar ändras så att samma grunder i regel gäller skiljedomar som meddelats i Finland och i främmande stater, vilket motsvarar modellagen.

I *1 mom.* föreslås bestämmelser om grunder att förvägra erkännande och verkställighet av skiljedomar som huvudsakligen motsvarar artikel 36 i modellagen och artikel V i New York-konventionen. Erkännande eller verkställighet kan förvägras helt eller delvis, om grunden gäller endast en del av skiljedomen. De grunder för vägran som nämns i momentet tillämpas också på ansökningar som endast gäller erkännande av en skiljedom.

Momentets *1 punkt* gäller situationer där det inte funnits något giltigt skiljeavtal mellan parterna. Verkställighet ska kunna förvägras om en avtalspart i skiljeavtalet inte har varit behörig att ingå skiljeavtalet eller inte har varit företräd på behörigt sätt när avtalet ingicks eller om skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som ska tillämpas på skiljeavtalet. Punkten motsvarar grunden för upphävande enligt 44 § 2 mom. 1 punkten och i sak modellagens artikel 36.1 a i och konventionens artikel V.1 a. Punkten motsvarar också huvudsakligen den grund som enligt 53 § 1 punkten i den gällande lagen hindrar verkställighet av en skiljedom som meddelats i en främmande stat.

Momentets *2 punkt* gäller förvägrad verkställighet på grund av brister i informationen om skiljeförfarandet. Verkställighet ska kunna förvägras om en part inte har fått vederbörlig information om tillsättandet av skiljenämnden eller skiljeförfarandet eller om en part utan att själv vara orsak till det annars inte har varit i stånd att föra sin talan. Punkten motsvarar grunden för upphävande enligt 44 § 2 mom. 2 punkten och den grund som hindrar verkställighet enligt 53 § 2 punkten i den gällande lagen. Punkten motsvarar också modellagens artikel 36.1 a ii och konventionens artikel V.1 b.

Enligt *3 punkten* kan verkställighet förvägras om skiljenämnden vid avgörandet av tvisten har överskridit sin behörighet. Punkten motsvarar grunden för upphävande enligt 44 § 2 mom. 3 punkten och den grund som hindrar verkställighet enligt 53 § 3 punkten i den gällande lagen. Punkten motsvarar också huvudsakligen modellagens artikel 36.1 a iii och konventionens artikel V.1 c.

Enligt *4 punkten* i momentet ska verkställighet kunna förvägras om skiljenämndens sammansättning inte har överensstämmt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte. Punkten motsvarar grunden för upphävande enligt 44 § 2 mom. 4 punkten, med den skillnaden att lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte i bestämmelsen om grunder för upphävande är denna lag, eftersom bestämmelsen tillämpas på skiljeförfaranden med säte i Finland. En skillnad jämfört med det hinder för verkställighet som anges i 53 § 4 punkten i den gällande lagen är att denna punkt inte förutsätter att skiljenämndens sammansättning har avvikit på ett betydande sätt från parternas avtal eller den tillämpliga lagen. Punkten motsvarar modellagens artikel 36.1 a iv och konventionens artikel V.1 d.

Enligt *5 punkten* i momentet ska verkställighet kunna förvägras om skiljeförfarandet inte har överensstämmt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte och det är sannolikt att detta har påverkat slutresultatet i saken. Punkten motsvarar grunden för upphävande enligt 44 § 2 mom. 5 punkten, med den skillnaden att lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte i bestämmelsen om grunder för upphävande är denna lag. En förutsättning i den föreslagna punkten är att procedurfelet sannolikt har påverkat slutresultatet i saken. Den formuleringen skiljer sig från den gällande 53 § 4 punkten. Punkten motsvarar huvudsakligen modellagens artikel 36.1 a iv och konventionens artikel V.1 d.

Enligt *6 punkten* i momentet ska verkställighet kunna förvägras om skiljedomen ännu inte har blivit bindande för parterna eller den har upphävts eller verkställigheten av den har skjutits upp i den stat där den har meddelats eller enligt vars lag den har meddelats. Punkten motsvarar i sak 53 § 5 punkten i den gällande lagen.

Enligt *7 punkten* i det föreslagna momentet kan verkställighet förvägras om tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande. Punkten motsvarar grunden för upphävande

enligt 44 § 2 mom. 6 punkten. Punkten motsvarar modellagens artikel 36.1 b i och konventionens artikel V.2 a.

Enligt 8 punkten kan verkställighet förvägras om skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning. Punkten motsvarar grunden för upphävande enligt 44 § 2 mom. 7 punkten. Punkten motsvarar modellagens artikel 36.1 b ii och konventionens artikel V.2 b.

I 2 mom. föreskrivs det att avsaknad av skiljedomsföretag och bristande förenlighet med grunderna för rättsordningen är sådana grunder att förvägra erkännande och verkställighet som domstolen ska beakta på eget initiativ när den avgör frågan.

De föreslagna bestämmelserna om erkännande och verkställighet av skiljedomar utgår i enlighet med modellagen från att samma grunder att förvägra erkännande och verkställighet gäller både skiljedomar som meddelats i Finland och skiljedomar som meddelats i främmande stater, och att dessa grunder motsvarar grunderna för upphävande av en skiljedom. Dessa bestämmelser enligt modellagen är dock problematiska i situationer där domstolen redan har förkastat en talan om upphävande av skiljedomen eller en part inte har väckt talan om upphävande i tid. Därför föreslås det undantagsbestämmelser om sådana situationer i 3 mom. Enligt momentet kan erkännande eller verkställighet av en skiljedom som meddelats i Finland inte förvägras om en talan om upphävande har förkastats genom ett lagakraftvunnet avgörande. Om ingen talan om upphävande av en skiljedom som meddelats i Finland har väckts inom den utsatta tiden kan erkännande eller verkställighet av skiljedomen förvägras endast om tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande eller om skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

47 §. Uppskjutande av beslut om verkställighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om uppskjutande av beslut om erkännande eller verkställighet av en skiljedom. De motsvarar till stora delar 55 § 2 mom. i den gällande lagen och artikel 36.2 i modellagen.

Paragrafen gäller situationer där motparten till den som ansöker om verkställighet av en skiljedom har begärt att skiljedomen upphävs eller att verkställigheten skjuts upp, och framställt sin begäran hos en myndighet i den stat där skiljedomen har meddelats eller enligt vars lag den har meddelats. Den domstol där erkännande eller verkställighet av skiljedomen har begärts kan då skjuta upp beslutet om den anser att det är motiverat. Enligt förslaget kan domstolen samtidigt bestämma att motparten till den sökande ska ställa en lämplig säkerhet vid äventyr att beslutet om erkännande eller verkställighet annars kan meddelas. Domstolen ska endast kunna bestämma en säkerhet om den sökande begär det.

9 kap. **Ikraftträdande**

48 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse.

49 §. Övergångsbestämmelser. Paragrafens 1 mom. är en övergångsbestämmelse där det föreskrivs att lagen inte tillämpas på skiljeförfaranden som blivit anhängiga innan lagen trädde i kraft. Bestämmelser om när ett skiljeförfarande blir anhängigt finns i den föreslagna 24 §.

Enligt 2 mom. tillämpas på skiljeavtal som ingåtts före ikraftträdandet av denna lag de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

50 §. Tidigare hänvisningsbestämmelser. I paragrafen föreskrivs det att en hänvisning till den upphävda lagen om skiljeförfarande i någon annan lag efter ikraftträdandet av lagen om skiljeförfarande avser en hänvisning till denna lag.

7.2 Lagen om ändring av 2 kap. 2 och 19 § i utsökningsbalken

2 §. *Förteckning över utsökningsgrunder.* I 1 mom. 3 punkten uppdateras hänvisningen och terminologin så att de motsvarar den nya lagen om skiljeförfarande.

19 §. *Skiljedom.* I 1 mom. beaktas den föreslagna ändringen i 5 § 1 mom. i lagen om skiljeförfarande, enligt vilken Helsingfors hovrätt i fortsättningen förordnar att en skiljedom ska verkställas. I momentet stryks hänvisningen till talan om ogiltigförklarande av en skiljedom eftersom den föreslagna lagen om skiljeförfarande inte längre innehåller bestämmelser om ogiltigförklarande av en skiljedom. I momentet stryks också den föråldrade hänvisningen till en högre myndighet.

En motsvarande övergångsbestämmelse som i den föreslagna lagen om skiljeförfarande tas in i lagen. Om ett skiljeförfarande har blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

7.3 7.33 Anknytande lagar

Hänvisningarna och terminologin i de anknytande lagarna uppdateras så att de stämmer överens med den nya lagen om skiljeförfarande. Det görs också andra språkliga preciseringar som inte ändrar innehållet i sak.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna ska träda i kraft våren 2027 ungefär ett halvt år efter att de har antagits och blivit stadfästa. När den exakta tidpunkt då lagarna träder i kraft fastställs ska man beakta behovet av att avsätta tid för att ordna utbildning. De föreslagna ändringarna kräver också vissa ändringar i domstolarnas informationssystem (AIPA).

9 Förhållande till andra propositioner

Riksdagen behandlar för närvarande regeringens proposition RP 5/2026 rd med förslag till lag om ändring av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot, där det föreslås en ändring av 2 kap. 2 § 1 mom. i utsökningsbalken.

Justitieministeriet bereder en regeringsproposition om en översyn av aktiebolagslagen och lagen om andelslag. Avsikten är att den ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026. Genom propositionen ändras delvis samma paragrafer i aktiebolagslagen som i denna proposition.

De ovannämnda propositionerna ska vid behov samordnas med denna proposition i riksdagen.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen är relevant för rättsskyddet och en rättvis rättegång enligt grundlagens 21 §, egendomsskyddet enligt grundlagens 15 § och utövningen av offentlig makt enligt grundlagens 2 § 3 mom. och 124 §. Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Enligt 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt endast ges myndigheter.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid

domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 2 mom. i paragrafen ska offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

I artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna föreskrivs om rätten till en rättvis rättegång. Enligt artikel 6.1 ska var och en, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skäligen tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag.

Europadomstolen har konstaterat att det kan finnas fördelar för både individen och rättsvården med att avgöra en tvist i ett skiljeförfarande, och att det därför i princip inte strider mot Europakonventionen att använda ett skiljeförfarande för tvistlösning (Pastore mot Italien 1999, Eiffage SA med flera mot Schweiz 2009, Tabbane mot Schweiz 1.3.2016, punkt 25, Mutu och Pechstein mot Schweiz 2018, punkt 94). Genom att ingå ett skiljeavtal kan en part alltså avstå från sin rätt att få sitt ärende behandlat i en statlig domstol.

Enligt Europadomstolens rättspraxis måste man ändå göra principiell skillnad mellan frivilliga och obligatoriska skiljeförfaranden. Ett obligatoriskt skiljeförfarande måste uppfylla villkoren i artikel 6.1 i Europakonventionen eftersom parterna inte har gett upp sina rättigheter frivilligt (Tabbane mot Schweiz, punkterna 26–27 samt Mutu och Pechstein mot Schweiz, punkt 95). Däremot kan parterna genom att förbinda sig till ett skiljeavtal och därmed välja skiljeförfarandet som tvistlösningssätt frivilligt avstå från vissa rättigheter som garanteras i artikel 6, så länge det sker frivilligt, lagligt och entydigt. Minimikrav som motsvarar avsägelsens vikt kan ställas för att den ska vara giltig. (Beg S.P.A. mot Italien 20.5.2021, punkt 127, Semenya mot Schweiz 10.7.2025, punkt 197, Mutu och Pechstein mot Schweiz, punkterna 94–96 och Tabbane mot Schweiz, punkt 27).

Artikel 6.1 i konventionen hindrar inte att parten frivilligt avstår från sin rätt till offentlig behandling (Mutu och Pechstein mot Schweiz, punkterna 180–181). Eftersom parten giltigt kan avstå från sin rätt till offentlig behandling i ett domstolsförfarande gäller detta också skiljeförfaranden, som ofta syftar till att undvika offentlighet (Suovaniemi med flera mot Finland 1999, Klausecker mot Tyskland 2015, punkt 74, Kolgu mot Turkiet 2013, punkterna 44–45).

Att ett skiljeavtal ingås betyder inte i sig nödvändigtvis att parten ger upp alla sina rättigheter enligt artikel 6.1. I sin rättspraxis har Europadomstolen ansett att en part inte entydigt och medvetet har gett upp sin rätt till en oavhängig och opartisk domstol enbart genom att underteckna ett skiljeavtal (Beg S.p.a mot Italien, punkterna 135–138 samt Mutu och Pechstein mot Schweiz, punkterna 121–122).

Samtidigt har parten ansetts avstå från sina rättigheter entydigt då det skett under ett skiljeförfarande, eftersom parten har varit medveten om konsekvenserna. Därmed har parten ansetts frivilligt avstå från sin rätt att få ärendet behandlat av en opartisk domare då parten inte under skiljeförfarandet har bestridit en skiljenämndsmedlems oavhängighet och opartiskhet trots att parten haft grunder och tillfälle att göra det (Suovaniemi med flera mot Finland).

I den föreslagna lagen om skiljeförfarande föreskrivs det om de centrala kraven på rättsskydd, nämligen skiljenämndens opartiskhet och oberoende, partens rätt att få behövlig möjlighet att föra sin talan samt jämlik behandling av parterna. Med tanke på 21 § i grundlagen är det relevant att skiljedomarna, även om de inte kan överklagas, är föremål för en begränsad domstolskontroll

som kan användas för att ingripa i väsentliga procedurfel som begåtts i skiljeförfarandet. Domstolens uppgift är att övervaka att vissa minimikrav har uppfyllts i skiljeförfarandet.

Domstolskontrollen av skiljedomar sker genom domstolsprocesser som gäller upphävande och verkställighet av skiljedomar. De föreslagna bestämmelserna om grunder för upphävande av skiljedomar och grunder som hindrar verkställighet av dem grundar sig på UNCITRAL:s modellag och motsvarar huvudsakligen bestämmelserna i New York-konventionen om grunder som hindrar verkställighet. Den gällande lagens uppdelning av klandergrunder i grunder för ogiltighet och grunder för upphävande av skiljedomar är internationellt sett mycket exceptionella bestämmelser som varken motsvarar modellagen eller New York-konventionen. Det kan inte anses vara problematiskt för parternas rättsskydd eller det allmänna intresset att indelningen frångås, eftersom grunderna för ogiltighet enligt den gällande lagen (avsaknad av skiljedomsförfarande och oförenlighet med grunderna för rättsordningen) enligt förslaget är grunder för att upphäva en skiljedom och grunder som hindrar verkställighet, och domstolen ska beakta grunderna på eget initiativ.

Den föreslagna centraliseringen av domstolsärenden som gäller skiljeförfarandet bidrar till att stärka expertisen och trygga en enhetlig rättspraxis.

I propositionen föreslås det att skiljeavtal i fortsättningen ska kunna ingås formfritt. Situationer där kravet på skriftlig form i den gällande lagen inte uppfylls är närmast helt muntliga överenskommelser om skiljeförfarandet utan hänvisning till någon text som preciserar innehållet i skiljeavtalet. Dagens formkrav bedöms inte minska oklarheterna om skiljeavtalets existens eller tillämpningsområde i någon väsentlig utsträckning. Samtidigt kan kravet i sig öka parternas invändningar om att skiljenämnden saknar behörighet, vilket ökar parternas kostnader och drar ut på behandlingstiden. Därmed kan det inte anses vara problematiskt för parternas rättsskydd att formkravet slopas.

Enligt förslaget begränsas partens rätt att söka ändring i ärenden som gäller utnämnannde eller skiljande av en medlem i skiljenämnden från uppdraget (12, 13 och 16 §) i situationer där ändringssökandet oskäligt kan fördröja inledandet eller fortsättandet av skiljeförfarandet. I dessa situationer är det inte fråga om partens rätt att få en person som är ojävig och uppfyller behörighetsvillkoren till medlem i skiljenämnden, utan endast om rätten att kräva att en viss person blir medlem i skiljenämnden. Av motsvarande anledning har rätten att söka ändring begränsats i domstolsförfarandet så att ändring i ett avgörande genom vilket en domare har konstaterats vara jävig att behandla en sak inte får sökas (16 kap. 3 § 2 mom. i rättegångsbalken). De föreslagna förbudet mot att söka ändring gäller däremot inte situationer där tingsrätten har förkastat eller avvisat en begäran om utnämnannde av en medlem i skiljenämnden. Det är inte motiverat att begränsa rätten att söka ändring eftersom tingsrättens beslut skulle innebära att parten inte får ärendet avgjort i ett skiljeförfarande. Med tanke på rättsskyddet för en part som kommit överens om ett skiljeförfarande är frågan om ärendet behandlas i ett skiljeförfarande eller i en allmän domstol central. Sökande av ändring förbjuds inte heller om tingsrätten har förkastat eller avvisat en begäran om att en medlem i skiljenämnden ska skiljas från uppdraget. Då är det fråga om partens rätt att få ärendet behandlat av en skiljenämnd där medlemmarna är ojäviga och uppfyller behörighetsvillkoren (16 §) eller partens rätt att delta i utnämnannde av medlemmarna i skiljenämnden (13 §). Därmed finns det grunder som är godtagbara med tanke på 21 § i grundlagen för att begränsa rätten att söka ändring på det sätt som föreslås i propositionen.

Enligt propositionen förutsätter verkställigheten av skiljenämndens beslut om säkringsåtgärder att domstolen stadfäster dem på ansökan av en part så att de blir verkställbara. Detta är motiverat eftersom verkställighet av en säkringsåtgärd är betydande utövning av offentlig makt och

relevant för såväl den sökandes som motpartens egendomsskydd. En ansökan kan enligt förslaget avslås på motsvarande grunder som verkställighet av en skiljedom kan förvägras. Därmed omfattas skiljenämndens beslut om säkringsåtgärder av en motsvarande domstolskontroll som skiljedomar. För att en säkringsåtgärd ska kunna stadfästas så att den blir verkställbar ska den bl.a. till sin natur eller sitt innehåll vara sådan att den kan verkställas som sådan med stöd av utökningsbalken. Den föreslagna regleringen ingriper alltså inte i egendomsskyddet mer än den nuvarande regleringen om säkringsåtgärder. Domstolen avslår också ansökan om en domstol i Finland redan har meddelat beslut om en motsvarande säkringsåtgärd eller en ansökan om detta är anhängig vid en domstol i Finland. På det sättet undviker man att säkringsåtgärder som står i strid med varandra verkställs trots att skiljenämnden och domstolen har parallell behörighet att bestämma säkringsåtgärder.

En säkringsåtgärd som skiljenämnden bestämt verkställs med iakttagande av vad som föreskrivs i utökningsbalken om verkställighet av säkringsåtgärder som en domstol beslutat om. Med tanke på rättsskyddet för motparten till den som ansöker om en säkringsåtgärd är det väsentligt att den sökande är skyldig att ställa en säkerhet hos utmätningssmannen för den skada som kan tillfogas motparten genom säkringsåtgärden. Utmätningssmannen beslutar om säkerheten är godtagbar och tillräcklig, liksom när en säkringsåtgärd som domstolen bestämt verkställs.

Av de anledningar som nämns ovan är propositionen inte problematisk i förhållande till grundlagens bestämmelser om rättsskydd, egendomsskydd och utövning av offentlig makt.

Propositionen är förenlig med grundlagen och de internationella människorättsförpliktelser som är bindande för Finland.

Lagförslaget kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om skiljeförfarande

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skiljeförfaranden med säte i Finland.

Bestämmelserna i 8 och 9 § tillämpas också, om skiljeförfarandets säte är utomlands eller ännu inte har bestämts.

Även om skiljeförfarandets säte ännu inte har bestämts, tillämpas bestämmelserna i 10, 12, 13, 15 och 16 § också, om minst en part har hemvist i Finland.

Bestämmelserna i 8 kap. tillämpas också på erkännande och verkställighet av skiljedomar som meddelats utomlands.

2 §

Mottagande av delgivning

Om parterna inte har kommit överens om något annat, anses skriftlig delgivning ha tagits emot den dag då den har lämnats till mottagaren eller en företrädare för mottagaren personligen, levererats till mottagarens verksamhetsställe, bostadsort eller adress eller sänts som ett elektroniskt meddelande till en av mottagaren uppgiven eller godkänd elektronisk adress på ett sådant sätt att leveransen kan verifieras. Om mottagarens eller företrädarens vistelseort inte är känd och inte genom skäliga åtgärder kan utredas, anses skriftlig delgivning ha tagits emot den dag då den bevisligen sändes till mottagarens senaste kända verksamhetsställe, bostadsort eller adress.

Denna paragraf tillämpas inte på förfaranden i domstol.

3 §

Avstående från rättighet

Om en part har fått veta att skiljeförfarandet har avvikit från en sådan bestämmelse i denna lag som parterna kan avvika från eller att skiljeförfarandet har avvikit från vad som överenskommits i skiljeavtalet, ska parten under skiljeförfarandet motsätta sig denna avvikelse inom den tid som föreskrivits i lag, överenskommits mellan parterna eller satts ut av skiljenämnden eller, om ingen sådan tid finns, utan obefogat dröjsmål efter att omständigheten kom till partens kännedom. I annat fall anses parten ha avstått från sin rätt att motsätta sig avvikelsen under skiljeförfarandet och i domstol.

4 §

Omfattningen av domstolens behörighet

En domstol är behörig i ett ärende som omfattas av tillämpningsområdet för denna lag endast om så föreskrivs i denna lag.

5 §

Behörig domstol och behandlingsordning

Behörig domstol i ärenden som avses i 12, 13, 16, 19 och 41 § är Västra Nylands tingsrätt och i ärenden som avses i 15, 18, 20, 44 och 45 § Helsingfors hovrätt. Behörig domstol i ärenden som avses i 32 § är den tingsrätt inom vars område den som ska höras eller den som saken annars berör vistas.

Vid behandlingen av ärenden som avses i 12, 13, 16, 19, 32 och 41 § ska vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden iakttas, om inte något annat följer av denna lag.

Vid behandlingen av ärenden som avses i 15, 20 och 45 § iakttas i tillämpliga delar vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden i tingsrätten, om inte något annat följer av denna lag. Vid behandlingen av ärenden som avses i 18 och 44 § iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs i 27 kap. i rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. Ändring i avgöranden av Helsingfors hovrätt söks genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken.

2 kap.

Skiljeavtal

6 §

Skiljedomsmissiga tvister

En tvist i vilken förlikning är tillåten får avgöras genom skiljeförfarande.

7 §

Skiljeavtal

Parterna kan komma överens om att en tvist eller alla eller vissa framtida tvister om angivna rättsförhållanden slutligt avgörs genom skiljeförfarande, om inte något annat föreskrivs i lag.

På skiljeavtalet tillämpas lagen i den stat vars lag parterna har kommit överens om att tillämpa. Om parterna inte har kommit överens om vilken lag som ska tillämpas på skiljeförfarandet, tillämpas lagen i den stat där skiljeförfarandet enligt överenskommelse mellan parterna har sitt säte eller, om parterna inte har nått en överenskommelse om skiljeförfarandets säte, den lag som tillämpas på rättsförhållandet.

Med skiljeavtal jämställs en sådan bestämmelse om skiljeförfarande som ingår i ett testamente, gåvobrev eller konossement eller i härmed jämförbara handlingar, i en förenings eller stiftelses stadgar eller i ett aktiebolags, något annat bolags eller en sammanslutnings bolagsordning och som parterna eller den mot vilken ett yrkande riktas är skyldiga att iaktta.

8 §

Skiljeavtal och talan vid domstol

Domstolen får inte ta upp en sådan fråga till prövning som ska avgöras genom skiljeförfarande, om motparten gör en invändning mot frågan senast när den motparten första gången svarar i huvudsaken.

Ett skiljeförfarande kan inledas eller fortsätta och en skiljedom kan meddelas i saken trots att en fråga som avses i 1 mom. är anhängig vid domstol.

9 §

Skiljeavtal och domstolens beslut om säkringsåtgärder

En domstol kan oberoende av skiljeavtalet medan saken behandlas av skiljenämnden eller innan det meddela beslut om säkringsåtgärder och meddela sådana interimistiska förordnanden och förbud som domstolen enligt lag är behörig att meddela.

3 kap.

Skiljenämndens sammansättning

10 §

Antalet medlemmar i skiljenämnden

Parterna kan komma överens om antalet medlemmar i skiljenämnden.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, har skiljenämnden tre medlemmar.

11 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna i skiljenämnden

Om parterna inte har kommit överens om något annat, får varje myndig person som inte har försatts i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats vara medlem i skiljenämnden.

Även den som inte är finsk medborgare får vara medlem i en skiljenämnd i Finland.

12 §

Tillsättande av skiljenämnden

Parterna kan komma överens om medlemmen eller medlemmarna i skiljenämnden och om det förfarande som ska tillämpas när medlemmen eller medlemmarna utnämns.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska vardera parten utnämna en medlem för en skiljenämnd med tre medlemmar, och de medlemmar som utnämnts på detta sätt ska utnämna en tredje medlem, som ska vara ordförande för skiljenämnden. Om en part inte har utnämnt en medlem i skiljenämnden inom 30 dagar från den andra partens begäran att utnämna en medlem eller om de medlemmar som parterna utnämnt inte har enats om en tredje medlem inom 30 dagar från det att de blivit utnämnda, kan en part be domstolen utnämna den medlem i skiljenämnden som ytterligare ska utnämnas.

Om parterna inte kan enas om medlemmen för en skiljenämnd med en medlem, kan en part be domstolen utnämna medlemmen i skiljenämnden.

En part får inte utan motpartens samtycke återkalla utnämningen av en medlem i skiljenämnden efter det att motparten har fått kännedom om utnämningen.

Om skiljenämnden inte kan tillsättas i enlighet med det förfarande som parterna har kommit överens om, kan en part be domstolen utnämna den eller de medlemmar i skiljenämnden som ytterligare ska utnämnas.

När en part i ett fall som avses i 2, 3 eller 5 mom. har bett domstolen utnämna en medlem i skiljenämnden, ska domstolen utnämna en medlem i skiljenämnden om det inte är uppenbart att lagliga förutsättningar för skiljeförfarandet saknas. När domstolen utnämner en medlem i skiljenämnden ska den beakta de behörighetsvillkor för medlemmarna i skiljenämnden som parterna har kommit överens om och de omständigheter som bidrar till att trygga en opartisk och oberoende utnämning av medlemmarna i skiljenämnden.

I ett beslut genom vilket domstolen har utnämnt en medlem i skiljenämnden får ändring inte sökas.

13 §

Tillsättande av skiljenämnden i ett flerpartsförfarande

Om det i skiljeförfarandet finns flera parter som antingen kärande eller svarande, ska dessa aktörer tillsammans utnämna en medlem för en skiljenämnd med tre medlemmar, om inte något annat har överenskommit. Om de inte tillsammans utnämner en medlem i skiljenämnden inom 30 dagar från den begäran som avses i 12 § 2 mom., kan en part be domstolen utnämna medlemmarna i skiljenämnden på alla parters vägnar och skilja en medlem i skiljenämnden som redan utnämnts från sitt uppdrag. I ett beslut genom vilket domstolen har utnämnt medlemmarna i skiljenämnden och skiljt en medlem som redan utnämnts från sitt uppdrag får ändring inte sökas.

Om en tredje aktör har anslutits som part i skiljeförfarandet i enlighet med 19 § och inte har kunnat delta i utnämmandet av medlemmarna i skiljenämnden, ska domstolen på ansökan av parten skilja de andra medlemmarna i skiljenämnden än de som utnämnts av domstolen från uppdraget. Ansökan ska lämnas inom 15 dagar från delfåendet av beslutet om anslutning. Om parterna inte har kommit överens om något annat, utnämns de medlemmar i skiljenämnden som ytterligare ska utnämnas efter detta med iakttagande av vad som föreskrivs i 1 mom. eller 12 § 2 och 3 mom. I ett beslut genom vilket domstolen har skiljt en medlem i skiljenämnden från uppdraget får ändring inte sökas.

I övrigt tillämpas på tillsättandet av skiljenämnden när det finns fler än två parter i skiljeförfarandet vad som föreskrivs i 12 §.

14 §

Jävsgrunder

Varje medlem i skiljenämnden ska i sitt uppdrag vara opartisk och oberoende.

Den som ombetts åta sig ett uppdrag som medlem i skiljenämnden ska, om inte denne avsäger sig uppdraget, genast uppge alla omständigheter som med fog kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet eller oberoende. Varje medlem i skiljenämnden är tills skiljeförfarandet har slutförts skyldig att utan dröjsmål meddela parterna alla sådana ovan avsedda omständigheter som inte tidigare har meddelats parterna.

En medlem i skiljenämnden ska på yrkande av en part förklaras jävig, om sådana omständigheter framkommer som ger befogad anledning att betvivla medlemmens opartiskhet eller oberoende. En part kan endast på grund av en omständighet som parten inte har fått

kännedom om förrän efter utnämningen yrka att en sådan medlem i skiljenämnden som parten har utnämnt eller i vars utnämning parten har deltagit ska förklaras jävig.

15 §

Förfarande när en medlem förklaras jävig

Parterna kan komma överens om förfarandet för när en medlem i skiljenämnden ska förklaras jävig.

Om ingen överenskommelse som avses i 1 mom. har träffats, ska en part framställa yrkande om att medlemmen i skiljenämnden ska förklaras jävig inom 15 dagar från det att parten fick kännedom om att skiljenämnden tillsatts och om en omständighet som nämns i 14 §. Yrkandet ska framställas skriftligen hos skiljenämnden. I yrkandet ska anges grunden för yrkandet. Om en part har yrkat att en medlem i skiljenämnden ska förklaras jävig, men medlemmen inte frånträder sitt uppdrag eller den andra parten inte godkänner yrkandet, ska skiljenämnden avgöra frågan om jäv.

Om ett sådant yrkande att förklara en medlem i skiljenämnden jävig som framställts i enlighet med det förfarande som parterna har kommit överens om eller i enlighet med ett förfarande enligt 2 mom. avslås, kan den part som yrkat på att förklara medlemmen jävig inom 30 dagar från den dag då parten fick kännedom om att yrkandet avslagits be domstolen avgöra frågan om jäv. Medan ärendet är anhängigt i domstol kan skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom.

16 §

Skiljande av en medlem i skiljenämnden från uppdraget

Parterna kan komma överens om att skilja en medlem i skiljenämnden från uppdraget.

Domstolen ska på ansökan av en part skilja en sådan medlem i skiljenämnden från uppdraget

1) som inte uppfyller de behörighetsvillkor som anges i 11 § eller som parterna har kommit överens om, eller

2) som rättsligt eller faktiskt blir oförmögen att sköta sitt uppdrag eller av någon annan anledning inte sköter uppdraget utan obefogat dröjsmål.

Innan en medlem i skiljenämnden skiljs från uppdraget ska domstolen bereda den andra parten och medlemmarna i skiljenämnden tillfälle att bli hörda, om inte det finns något särskilt hinder för detta.

I ett beslut genom vilket domstolen har skiljt en medlem i skiljenämnden från uppdraget får ändring inte sökas.

17 §

Utnämning av en ny medlem i skiljenämnden

Om uppdraget för en medlem i skiljenämnden tar slut med stöd av 15 eller 16 §, med anledning av att medlemmen frånträder uppdraget eller parterna har kommit överens om det eller av någon annan anledning, ska en ny medlem i dennes ställe utnämnas med iakttagande av samma bestämmelser om förfarandet som tillämpades när denne utnämndes.

4 kap.

Skiljenämndens behörighet

18 §

Skiljenämndens behörighet att fatta beslut om sin egen behörighet

Skiljenämnden har behörighet att fatta beslut om sin egen behörighet att avgöra en tvist.

Vid bedömning av skiljeavtalets existens och giltighet ska en skiljeklausul som är en del av ett annat avtal anses vara oavhängig av övriga villkor i avtalet.

En invändning om att skiljenämnden saknar behörighet eller har överskridit sin behörighet ska göras senast i svaret på den talan eller det yrkande som enligt invändningen överskrider skiljenämndens behörighet. Skiljenämnden kan avgöra invändningen om behörigheten antingen genom ett beslut under skiljeförfarandet eller i skiljedomen.

Om skiljenämnden i sitt beslut under skiljeförfarandet har ansett att den är behörig att avgöra tvisten helt eller delvis, eller om skiljenämnden i sitt beslut under skiljeförfarandet eller i skiljedomen har ansett att den saknar behörighet att avgöra tvisten helt eller delvis, kan en part hänskjuta frågan till domstol inom 30 dagar från delfåendet av det beslut eller den skiljedom som innehåller avgörandet om behörigheten. En skiljenämnd som anser sig vara behörig att avgöra en tvist helt eller delvis kan medan frågan är anhängig i domstol fortsätta skiljeförfarandet och meddela skiljedom. Om domstolen har beslutat att skiljenämnden är behörig och domstolens beslut har vunnit laga kraft, ska skiljenämnden fortsätta skiljeförfarandet.

19 §

Partsanslutning och sammanläggning

Parterna och en tredje aktör kan komma överens om att den tredje aktören ska anslutas som part i skiljeförfarandet. Om inte något annat har överenskommit kan skiljenämnden eller, om den inte har tillsatts, domstolen på ansökan av en part ansluta den tredje aktören som part i skiljeförfarandet, om

- 1) parterna och den tredje aktören samtycker till anslutningen, eller
- 2) anslutningen grundar sig på att ett och samma skiljeavtal är bindande för parterna och den tredje aktören och skiljenämnden eller domstolen anser att det finns grundad anledning till partsanslutningen.

Parterna i två eller flera skiljeförfaranden kan komma överens om sammanläggning av skiljeförfarandena till ett enda skiljeförfarande. Om inte något annat har överenskommit kan skiljenämnden på ansökan av en part sammanlägga två eller flera skiljeförfaranden att behandlas som ett enda skiljeförfarande, om

- 1) parterna i alla skiljeförfaranden samtycker till sammanläggningen, eller
- 2) de skiljeförfaranden som sammanläggs har samma skiljenämnder och sammanläggningen grundar sig på att ett och samma skiljeavtal är bindande för parterna i alla skiljeförfaranden och skiljenämnden anser att det finns grundad anledning till sammanläggningen.

Innan skiljenämnden fattar beslut om partsanslutning ska den bereda parterna och den tredje aktören tillfälle att bli hörda, och innan skiljenämnden fattar beslut om sammanläggning ska den bereda parterna i alla skiljeförfaranden som sammanläggs tillfälle att bli hörda. Också domstolen ska innan den fattar beslut om partsanslutning bereda parterna och den tredje aktören tillfälle att bli hörda.

Parterna kan komma överens om att åtskilja sammanlagda skiljeförfaranden. Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden av grundad anledning efter att ha hört parterna åtskilja sammanlagda skiljeförfaranden.

Bestämmelserna i denna paragraf iakttas, om inte något annat har överenskommit.

20 §

Skiljenämndens beslut om säkringsåtgärder

Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden på ansökan av en part meddela beslut om de säkringsåtgärder som den anser att behövs i tvisten. De säkringsåtgärder som skiljenämnden bestämmer är bindande för parterna.

En ansökan får inte godkännas utan att motparten har beretts tillfälle att bli hörd. Skiljenämnden kan ändra, avbryta eller återta en säkringsåtgärd på ansökan av en part eller undantagsvis på eget initiativ. Skiljenämnden ska senast i den slutliga skiljedomen eller i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet bestämma hur länge säkringsåtgärden gäller.

Skiljenämnden kan bestämma att den som ansöker om en säkringsåtgärd ska ställa en lämplig säkerhet för den skada som säkringsåtgärden kan orsaka motparten. Skiljenämnden kan vid behov ändra beslutet om säkringsåtgärden.

Domstolen ska på ansökan av en part stadfästa en i 1 mom. avsedd säkringsåtgärd som meddelats i Finland så att den blir verkställbar. Ansökan kan avslås endast om

1) det finns en i 46 § 1 mom. avsedd grund som gör det möjligt att förvägra erkännande och verkställighet av skiljedomen,

2) en domstol i Finland har meddelat beslut om en motsvarande säkringsåtgärd eller en ansökan om detta är anhängig vid en domstol i Finland,

3) skiljenämnden har återtagit eller avbrutit säkringsåtgärden, eller

4) säkringsåtgärden till sin natur eller sitt innehåll är sådan att den inte kan verkställas som sådan med stöd av utsökningsbalken (705/2007).

Domstolen kan på ansökan av en part upphäva eller ändra ett beslut om stadfästelse av en säkringsåtgärd så att den blir verkställbar.

En säkringsåtgärd verkställs med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 8 kap. i utsökningsbalken föreskrivs om verkställighet av beslut om säkringsåtgärder.

Den som ansökt om en säkringsåtgärd ska ersätta de skador och kostnader som säkringsåtgärden och verkställigheten av den orsakat motparten, om det framkommer att den rätt som skulle tryggas genom säkringsåtgärden inte fanns när säkringsåtgärden förordnades. Skiljenämnden ska avgöra ersättningsyrkandet, om en part yrkar på det.

5 kap.

Behandling i skiljeförfarande

21 §

Jämlik behandling av parterna och behövlig möjlighet att föra talan

Parterna ska behandlas jämlikt. Skiljenämnden ska bereda parterna behövlig möjlighet att föra sin talan.

22 §

Bestämmelser om förfarandet

Parterna kan komma överens om det förfarande som ska iaktas vid behandlingen av saken till den del något annat inte följer av bestämmelserna i denna lag.

Skiljenämnden ska fatta beslut om det förfarande som ska iaktas vid behandlingen av saken till den del inget har överenskommit om det och något annat inte följer av bestämmelserna i denna lag.

Skiljenämnden ska främja en saklig och snabb behandling av tvisten. De andra som tar del i skiljeförfarandet ska bidra till att saken kan behandlas snabbt och utan att föranleda onödiga kostnader.

Alla utlåtanden, handlingar, meddelanden och andra uppgifter som en part lämnat skiljenämnden ska parten samtidigt eller utan obefogat dröjsmål också lämna den andra parten. Skiljenämnden ska utan dröjsmål lämna parterna det material i saken som skiljenämnden tagit emot av någon annan än parterna.

23 §

Skiljeförfarandets säte

Parterna kan komma överens om skiljeförfarandets säte. Om parterna inte har kommit överens om sätet, ska skiljenämnden bestämma sätet med beaktande av vad som är ändamålsenligt med avseende på omständigheterna i saken och behandlingen av saken.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. kan skiljenämnden sammanträda, höra parter, vittnen och sakkunniga samt förrätta syn även någon annanstans än skiljeförfarandets säte, även utanför Finlands gränser.

24 §

Inledande av skiljeförfarande

Om parterna inte har kommit överens om något annat, blir ett skiljeförfarande som gäller en tvist anhängigt den dag då svaranden tar emot ett skriftligt meddelande om hänskjutande av tvisten till en skiljenämnd. I meddelandet ska det ingå en hänvisning till skiljeavtalet, och i meddelandet ska anges parterna och den tvistefråga som hänskjuts till skiljenämnden, om den inte framgår av skiljeavtalet.

25 §

Skiljeförfarandets språk

Parterna kan komma överens om vilket eller vilka språk som ska användas i skiljeförfarandet. Om parterna inte har kommit överens om språket eller språken, ska skiljenämnden fatta beslut om skiljeförfarandets språk. Skiljeförfarandets språk ska användas i parternas skriftliga utlåtanden, i muntliga förhandlingar och höranden samt i skiljenämndens dom, beslut och övriga kommunikation, om inte något annat har överenskommit eller bestämts.

Skiljenämnden kan bestämma att det till varje handling som läggs fram i saken ska fogas en översättning till ett språk som parterna har kommit överens om eller som skiljenämnden har fattat beslut om.

26 §

Talan och bemötande

Inom de tider som överenskommit mellan parterna eller satts ut av skiljenämnden ska käranden ange sina individualiserade yrkanden och de omständigheter som yrkandena grundar sig på och ska svaranden ge sitt bemötande med anledning av dem och framställa ett eventuellt genkärsmål och kvittningsyrkande. Skiljenämnden kan uppmana parterna att samtidigt lägga fram eller uppge sin bevisning.

En part får under skiljeförfarandet ändra eller komplettera sina yrkanden och grunderna för dem, om inte skiljenämnden anser att avgörandet av saken fördröjs oskäligt på grund av detta eller att detta inte är godtagbart med beaktande av att parten har dröjt med att göra ändringen eller kompletteringen.

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna sätta ut en dag efter vilken parterna inte får lägga fram nya yrkanden, invändningar eller bevis i huvudsaken, om inte skiljenämnden av särskilda skäl tillåter det.

Bestämmelserna i denna paragraf iakttas, om inte parterna har kommit överens om något annat.

27 §

Yrkanden som grundar sig på flera avtal

Parterna kan i ett och samma skiljeförfarande lägga fram yrkanden som grundar sig på flera avtal, under förutsättning att de grundar sig på samma rättsförhållande eller på rättsförhållanden som de facto är relaterade till varandra samt på samma skiljeavtal eller på flera skiljeavtal som inte innehåller motstridiga bestämmelser.

28 §

Muntlig förhandling och skriftligt förfarande

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden besluta om det i saken ska ordnas muntlig förhandling för bevisupptagning eller för lämnande av muntliga utlåtanden eller om saken ska avgöras i ett skriftligt förfarande på basis av handlingar och annat material. Om en part begär muntlig förhandling och parterna inte har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden ordna muntlig förhandling i ett lämpligt skede av behandlingen av saken.

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna bestämma att muntlig förhandling ska ordnas helt eller delvis via fjärranslutning eller att en part, ett vittne eller en sakkunnig ska höras via fjärranslutning.

Skiljenämnden ska i tillräckligt god tid på förhand underrätta parterna om muntlig förhandling, hörande och syn.

29 §

Följder av parternas underlåtenhet

Om kändanden utan godtagbar anledning har underlåtit att inge käromål, ska skiljenämnden fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas.

Om svaranden utan godtagbar anledning har underlåtit att ge sitt bemötande, ska skiljenämnden fortsätta behandlingen av saken utan att betrakta underlåtenheten som ett medgivande av kändandens yrkanden eller invändningar.

Om en part utan godtagbar anledning har uteblivit från muntlig förhandling, har underlåtit att lägga fram bevis eller på annat sätt har underlåtit att ta till vara sin rätt att föra sin talan, kan skiljenämnden fortsätta behandlingen av saken och meddela skiljedom på basis av den bevisning som finns att tillgå och det övriga material som tagits emot i skiljeförfarandet.

Bestämmelserna i denna paragraf iakttas, om inte parterna har kommit överens om något annat.

30 §

Bevisning

Parterna ska lägga fram den bevisning de anser vara behövlig.

Skiljenämnden kan avslå den bevisning som tillhandahålls, om det är klart att den saknar betydelse för avgörandet av saken, om det är motiverat att bevisningen avslås med beaktande av i vilket skede av förfarandet ny bevisning avses bli framlagd eller om det med beaktande av vad bevisningen innehåller eller hur den införskaffats skulle vara osakligt att lägga fram bevisningen.

Skiljenämnden kan be att en part, ett vittne eller någon annan ska infinna sig för att höras i saken samt ålägga en part att lägga fram en handling eller annan bevisning som kan ha betydelse för avgörandet av saken. Skiljenämnden kan bestämma att det ska förrättas syn av ett föremål, av fast egendom, av en plats eller av något annat objekt. Skiljenämnden kan även meddela interimistiska förordnanden i anslutning till bevisningen.

Skiljenämnden ska fatta beslut om vilken betydelse varje bevis ska ges i saken. Om en part utan godtagbar anledning har underlåtit att iaktta vad skiljenämnden beslutat eller bestämt om bevisning, kan skiljenämnden av detta dra de slutsatser som den anser lämpliga vid bedömningen av bevisningen.

Skiljenämnden har inte rätt att förelägga vite eller meddela beslut om andra tvångsmedel. Skiljenämnden har inte heller rätt att ta emot försäkran.

31 §

Sakkunniga utnämnda av skiljenämnden

Om parterna inte har kommit överens om något annat, kan skiljenämnden utnämna en sakkunnig med uppdraget att avge utlåtande i en fråga som skiljenämnden specificerat.

Skiljenämnden kan ålägga en part att ge den sakkunnige de uppgifter som behövs för fullgörandet av uppdraget samt att bereda den sakkunnige tillfälle att undersöka handlingar, varor eller annan egendom.

På begäran av en part eller om skiljenämnden anser att det behövs kan skiljenämnden ålägga den sakkunnige att efter avgivet utlåtande delta i muntlig förhandling där parterna har möjlighet att ställa frågor till den sakkunnige och lägga fram sakkunnigbevisning i omtvistade frågor.

32 §

Bevisupptagning med hjälp av domstol

Om skiljenämnden anser att en part, ett vittne eller en sakkunnig behöver höras vid domstol eller att en part eller tredje man behöver åläggas att lägga fram en handling eller ett föremål som kan ha betydelse som bevis i saken, kan en part ansöka om detta hos domstolen.

Domstolen ska med iakttagande av vad som i 17 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om bevisning i tvistemål vidta den åtgärd som avses i ansökan, om det inte finns något hinder för detta. Medlemmarna i skiljenämnden ska underrättas om hörandet av en part, ett vittne eller en sakkunnig och beredas tillfälle att delta i hörandet och ställa frågor till den som hörs.

6 kap.

Skiljedom

33 §

Tillämpliga rättsregler

Parterna kan komma överens om den lag eller de andra rättsregler som ska tillämpas när tvisten avgörs. Om inget annat framgår av parternas överenskommelse, anses en överenskommelse om tillämpning av lagen i en viss stat hänvisa till den materiella rätten i den staten och inte till den statens lagvalsbestämmelser.

Om parterna inte har kommit överens om något annat, ska skiljenämnden tillämpa lagen eller andra rättsregler i den stat vars rättsregler skiljenämnden anser det vara mer motiverat att tillämpa i saken.

Skiljenämnden får grunda sin dom på vad den anser skäligt endast om parterna uttryckligen har kommit överens om det.

34 §

Beslutsfattande i skiljenämnden

Skiljenämnden ska meddela domar och fatta andra beslut enligt majoritetens åsikt. Om en meningsskiljaktighet gäller det yrkade beloppet, ska rösterna för det högsta beloppet sammanräknas med rösterna för det närmast lägre beloppet, och vid behov ska sammanräknandet fortsätta på motsvarande sätt, tills det finns en åsikt som majoriteten understöder. Om ingen åsikt får majoritetens understöd, avgörs saken enligt ordförandens åsikt.

Parterna eller skiljenämndens övriga medlemmar kan bemyndiga skiljenämndens ordförande att ensam fatta beslut i frågor om förfarandet.

Om en enda medlem i skiljenämnden utan godtagbar anledning underlåter att delta i beslutsfattandet, hindrar detta inte de övriga medlemmarna i skiljenämnden från att avgöra saken.

Bestämmelserna i denna paragraf iakttas, om inte parterna har kommit överens om något annat.

35 §

Förlikning

Om parterna når förlikning i en tvist som behandlas av skiljenämnden, kan skiljenämnden på begäran av parterna fastställa förlikningen genom skiljedom med iakttagande av bestämmelserna i 37 §.

36 §

Deldom och mellandom

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna genom en särskild skiljedom avgöra ett självständigt yrkande i en sak där flera yrkanden har framställts (*deldom*). Skiljenämnden kan också särskilt avgöra den del av ett yrkande som har medgivits.

Ett fordringsanspråk och kvittningsanspråk mot det ska avgöras tillsammans.

Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna genom en särskild skiljedom avgöra en sådan tvistefråga av vilken avgörandet i saken i övrigt är beroende (*mellandom*), om inte alla parter motsätter sig att en mellandom meddelas. Skiljenämnden kan efter att ha hört parterna i mellandomen bestämma att upphävande av mellandomen kan yrkas endast vid yrkande om upphävande av den skiljedom som slutligt avgör saken.

37 §

Skiljedomens form och innehåll

En skiljedom ska avfattas skriftligen och undertecknas av medlemmen eller medlemmarna i skiljenämnden. Om skiljenämnden har fler än en medlem, räcker det att majoriteten av medlemmarna undertecknar skiljedomen, om orsaken till att en medlem inte har undertecknat skiljedomen nämns i skiljedomen.

Skiljedomen ska motiveras, förutom om parterna har kommit överens om att domskäl inte behöver anges eller det är fråga om en i 35 § avsedd skiljedom genom vilken förlikning fastställs.

I skiljedomen ska anges den dag då domen har meddelats och skiljeförfarandets säte enligt 23 § 1 mom. Det ska anses att skiljedomen meddelas där skiljeförfarandet har sitt säte.

Skiljenämnden ska lämna varje part ett i enlighet med 1 mom. undertecknat exemplar av skiljedomen.

Med samtycke av parterna kan skiljedomen meddelas i elektronisk form av vilken framgår skiljedomens innehåll och underskrifter och den dag då domen har meddelats. Skiljedomen uppfyller det krav på undertecknande som föreskrivs i 1 mom., om domen har undertecknats med minst sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG eller med någon annan motsvarande elektronisk underskrift om vars äkthet det inte råder några tvivel.

38 §

Avslutande av skiljeförfarande

Skiljeförfarandet slutförs när skiljenämnden meddelar den slutliga skiljedomen eller fattar ett beslut enligt 2 mom., 29 § 1 mom. eller 43 § 1 mom.

Skiljenämnden ska fatta beslut om att skiljeförfarandet avslutas, om

1) käranden återkallar sin talan, om inte svaranden motsätter sig att förfarandet avslutas och skiljenämnden anser att svaranden har godtagbara skäl för att få saken slutligt avgjord genom skiljedom,

2) parterna kommer överens om att förfarandet ska avslutas, eller

3) skiljenämnden anser att det av någon annan anledning har blivit onödigt eller omöjligt att fortsätta förfarandet.

Skiljenämnden har slutfört sitt uppdrag när skiljeförfarandet avslutas, om inte något annat följer av 18 § 4 mom., 39 § eller 44 § 5 mom.

39 §

Rättelse av, tolkning av och tilläggsdom till skiljedom

En part kan inom 30 dagar från delfäendet av skiljedomen be skiljenämnden att

1) rätta ett räkne- eller skrivfel eller något annat därmed jämförbart fel i skiljedomen,

2) tolka ett enskilt ställe eller avsnitt i skiljedomen, eller

3) meddela en tilläggsdom angående ett yrkande som har framställts i skiljeförfarandet men som inte har avgjorts i skiljedomen.

En begäran som avses i 1 mom. ska samtidigt eller utan obefogat dröjsmål lämnas till den andra parten.

Skiljenämnden ska fatta beslut om rättelse och tolkning inom 30 dagar och meddela tilläggsdom inom 60 dagar från det att begäran togs emot, om den anser att begäran är motiverad.

Skiljenämnden kan på eget initiativ rätta ett fel som avses i 1 mom. 1 punkten inom 30 dagar från den dag då skiljedomen meddelades.

Skiljenämnden kan av grundad anledning förlänga den tid inom vilken ett i 3 mom. avsett beslut om rättelse eller tolkning ska fattas eller en tilläggsdom ska meddelas.

Innan ett beslut enligt denna paragraf fattas ska parterna beredas tillfälle att bli hörda.

Vad som i 37 § föreskrivs om skiljedom tillämpas även på rättelse, tolkning och tilläggsdom enligt denna paragraf.

40 §

Arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden

Om inget annat har överenskommits eller annars på ett bindande sätt bestämts, får skiljenämnden i skiljedomen eller i beslutet om avslutande av skiljeförfarandet fastställa arvoden och kostnadsersättningen för varje medlem i skiljenämnden samt ålägga parterna betalningsskyldighet. De arvoden och kostnadsersättningar som parterna ålagts att betala ska betalas inom 30 dagar från den dag då skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet meddelades.

Arvodena till medlemmarna i skiljenämnden ska vara skäliga med beaktande av den tid uppdraget krävt, sakens svårighetsgrad och andra omständigheter som påverkar saken.

Om inte något annat har överenskommits eller bestämts är parterna solidariskt skyldiga att betala arvoden och kostnadsersättningar till medlemmarna i skiljenämnden, om inte skiljenämnden anser att det finns grundad anledning att avvika från det solidariska ansvaret.

41 §

Sökande av ändring i arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden

En part har rätt att inom 30 dagar från delfäendet av skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet söka ändring hos domstolen i beslutet om fastställande av arvoden och kostnadsersättningar till skiljenämnden.

Ändring söks genom att en skriftlig ansökan och en kopia av skiljedomen eller av beslutet om avslutande av skiljeförfarandet lämnas till domstolen.

Innan domstolen avgör en ändringsansökan ska den bereda de övriga parterna i skiljeförfarandet och de medlemmar i skiljenämnden vilkas arvoden eller kostnadsersättningar ändrings sökandet gäller tillfälle att bli hörda.

Domstolens beslut om att sänka arvodena eller kostnadsersättningarna kommer även en part som inte har sökt ändring till godo.

42 §

Kostnadsfördelning

Om parterna inte har kommit överens om något annat kan skiljenämnden i skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet på yrkande av en part ålägga motparten att helt eller delvis ersätta partens skäliga kostnader för skiljeförfarandet och fatta beslut om hur skiljenämndens kostnader fördelas mellan parterna. Skiljenämnden kan vid prövningen beakta slutresultatet i saken, försummelse av en parts skyldighet att bidra i enlighet med 22 § 3 mom. och andra omständigheter.

Om det har yrkats på dröjsmålsränta på ersättning som en part ålagts att betala, ska skiljenämnden bestämma att en årlig dröjsmålsränta ska betalas enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) från det att 30 dagar har förflutit från den dag då skiljedomen eller beslutet om avslutande av skiljeförfarandet meddelades.

43 §

Förskott eller säkerhet

Skiljenämnden har rätt att av parterna kräva förskott på arvoden och kostnadsersättningar till medlemmarna i skiljenämnden eller säkerhet för arvodena och kostnadsersättningarna. Om inget förskott betalas eller ingen säkerhet ställs, kan skiljenämnden fatta beslut om att helt eller delvis avsluta skiljeförfarandet.

Om en part inte betalar sin andel av förskottet eller ställer sin andel av säkerheten inom den tid som satts ut av skiljenämnden, kan motparten betala hela förskottet eller ställa hela säkerheten.

7 kap.

Upphävande av en skiljedom

44 §

Upphävande av en skiljedom

Ändring i en skiljedom får inte sökas, och en skiljedom kan upphävas endast med anledning av en talan enligt denna paragraf.

Domstolen kan upphäva en skiljedom helt eller delvis, endast om

1) en avtalspart i skiljeavtalet inte har varit behörig att ingå skiljeavtalet eller inte har varit företrädd på behörigt sätt när avtalet ingicks eller om skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som ska tillämpas på skiljeavtalet,

2) en part inte har fått vederbörlig information om tillsättandet av skiljenämnden eller skiljeförfarandet eller om en part utan att själv vara orsak till det annars inte har varit i stånd att föra sin talan,

3) skiljenämnden vid avgörandet av tvisten har överskridit sin behörighet,

4) skiljenämndens sammansättning inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med denna lag,

5) skiljeförfarandet inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med denna lag och det är sannolikt att detta har påverkat slutresultatet i saken,

6) tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande, eller

7) skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

Domstolen ska beakta de grunder som avses i 2 mom. 6 och 7 punkten på eget initiativ.

En part ska väcka talan om upphävande av en skiljedom i domstol inom 60 dagar från delfäendet av skiljedomen eller, om en begäran som avses i 39 § har framställts i saken, från delfäendet av skiljenämndens beslut med anledning av en sådan begäran.

Den domstol vid vilken talan om upphävande av en skiljedom har väckts kan på begäran av en part av grundad anledning skjuta upp behandlingen av ärendet och bereda skiljenämnden tillfälle att för undanröjande av grunden för upphävandet fortsätta skiljeförfarandet eller vidta någon annan åtgärd som behövs för detta.

8 kap.

Erkännande och verkställighet av skiljedomar

45 §

Erkännande och verkställighet av skiljedomar

Skiljedomen är bindande oberoende av var den meddelats, och den kan på ansökan verkställas genom beslut av domstol, om inte något annat följer av denna paragraf eller 46 §.

Till ansökan om erkännande eller verkställighet av skiljedomen ska skiljedomen i original eller en kopia av den fogas. Till en skiljedom som är avfattad på något annat språk än finska eller svenska ska dessutom fogas en bestyrkt översättning till någotdera av dessa språk, om inte domstolen medger undantag från detta.

Erkännande eller verkställighet av en skiljedom får inte avslås enbart på grund av att skiljedomen är i elektronisk form.

Innan en ansökan som avses i 2 mom. bifalls, ska motparten till den sökande beredas tillfälle att bli hörd, om inte det finns något särskilt hinder för detta. Ärendet behandlas i ett skriftligt förfarande, om inte domstolen bestämmer något annat.

I 40 och 42 § avsedda beslut i ett beslut om avslutande av skiljeförfarandet kan på ansökan verkställas på samma sätt som en skiljedom.

Vid verkställigheten av en skiljedom ska, efter att domstolen har meddelat ett förordnande om saken, bestämmelserna i 2 kap. 19 § i utsökningsbalken iakttas.

46 §

Grunder att förvägra erkännande och verkställighet av skiljedomar

Erkännande eller verkställighet av en skiljedom kan förvägras helt eller delvis, endast om

1) en avtalspart i skiljeavtalet inte har varit behörig att ingå skiljeavtalet eller inte har varit företräd på behörigt sätt när avtalet ingicks eller om skiljeavtalet inte är giltigt enligt den lag som ska tillämpas på skiljeavtalet,

2) en part inte har fått vederbörlig information om tillsättandet av skiljenämnden eller skiljeförfarandet eller om en part utan att själv vara orsak till det annars inte har varit i stånd att föra sin talan,

3) skiljenämnden vid avgörandet av tvisten har överskridit sin behörighet,

4) skiljenämndens sammansättning inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte,

5) skiljeförfarandet inte har överensstämt med vad parterna kommit överens om eller, om inget har överenskommit, med lagen i den stat där skiljeförfarandet har sitt säte och det är sannolikt att detta har påverkat slutresultatet i saken,

6) skiljedomen ännu inte har blivit bindande för parterna eller den har upphävts eller verkställigheten av den har skjutits upp i den stat där den har meddelats eller enligt vars lag den har meddelats,

7) tvistefrågan enligt finsk lag inte får avgöras genom skiljeförfarande, eller

8) skiljedomen strider mot grunderna för Finlands rättsordning.

Domstolen ska beakta de grunder som avses i 1 mom. 7 och 8 punkten på eget initiativ.

Erkännande eller verkställighet av en skiljedom som meddelats i Finland kan dock inte förvägras, om en i 44 § avsedd talan om upphävande av skiljedomen har förkastats genom ett lagakraftvunnet avgörande. Om ingen talan om upphävande av en skiljedom som meddelats i Finland har väckts inom den tid som föreskrivs i 44 § 4 mom., kan erkännande eller verkställighet av skiljedomen förvägras endast på de grunder som avses i 1 mom. 7 och 8 punkten i denna paragraf.

47 §

Uppskjutande av beslut om verkställighet

Om en begäran om upphävande av en skiljedom eller uppskjutande av verkställigheten av en skiljedom har framställts hos en behörig myndighet i den stat som avses i 46 § 1 mom. 6 punkten, kan domstolen skjuta upp beslutet om verkställighet, om den anser att det är motiverat. Domstolen kan samtidigt på begäran av den sökande bestämma att motparten ska ställa en lämplig säkerhet vid äventyr att beslutet om verkställighet annars kan meddelas.

9 kap.

Ikraftträdande

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om skiljeförfarande (967/1992).

49 §

Övergångsbestämmelser

På skiljeförfaranden som har blivit anhängiga före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På skiljeavtal som ingåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

50 §

Tidigare hänvisningsbestämmelser

En hänvisning till den upphävda lagen om skiljeförfarande i någon annan lag avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till denna lag.

2.

Lag

om ändring av 2 kap. 2 och 19 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten och 19 § 1 mom., av dem
2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 1161/2013, som följer:

2 kap.

Utsökningsgrunder

2 §

Förteckning över utsökningsgrunder

Följande handlingar utgör utsökningsgrunder:

3) en skiljedom som har meddelats vid skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande (/)
eller någon annan lag, och en förlikning som fastställts genom sådan skiljedom,

19 §

Skiljedom

En skiljedom som hovrätten har förordnat att ska verkställas verkställs som en domstols
lagakraftvunna dom. En domstol i vilken talan om upphävande av skiljedomen har väckts kan
av vägande skäl förbjuda verkställigheten eller förordna att den ska avbrytas, med iakttagande
i tillämpliga delar av 10 kap. 20–26 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om skiljeförfarandet har blivit anhängigt före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de
bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av 7 kap. 6 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 7 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1065/1991, som följer:

7 kap.

Om säkringsåtgärder

6 §

Om en skiljedom av skäl som är oberoende av sökanden inte har kunnat meddelas eller om skiljedomen är ogiltig eller upphävs, ska talan väckas eller ärendet anhängiggöras vid det äventyr som nämns i 1 mom. inom en månad efter att sökanden har fått vetskap om hindret för skiljeförfarandet eller om att en myndighet har konstaterat att skiljedomen är ogiltig eller, om skiljedomen upphävs, inom en månad efter att domstolens beslut har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 9 kap. i domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 9 kap. 5 § 1 mom., 6 § 2 mom. och 7 § 1 mom. som följer:

9 kap.

Domare som utövare av dömande makt och som tjänstemän

5 §

Bisyssla och tillstånd för bisyssla

En domare får inte ta emot eller inneha en i 18 § 4 mom. i statstjänstemannalagen avsedd bisyssla, om inte domstolen på ansökan beviljar tillstånd för den (*tillstånd för bisyssla*). En domare får inte beviljas tillstånd för bisyssla för att verka som en sådan medlem i en skiljenämnd som utsetts av bara en av parterna i ett tvistemål som behandlas i en skiljenämnd.

6 §

Ansökan om tillstånd för bisyssla

Trots bestämmelserna i 18 § 5 mom. i statstjänstemannalagen ska sökanden i tillståndsansökan till chefsdomaren vid den domstol som behandlar tillståndet lämna uppgift om parterna i en tvist som behandlas i en skiljenämnd.

7 §

Redogörelse för inkomst från bisyssla och anmälan om bisysslans upphörande

En domare ska årligen för domstolen redogöra för hur mycket han eller hon har fått i betalning för sina bisysslor, om den sammanlagda inkomsten från bisysslorna överstiger 10 000 euro. I redogörelsen ska det anges vilka bisysslor inkomsten hänför sig till. När det gäller andra bisysslor än uppdrag som medlem i en skiljenämnd ska det även uppges vem som har betalat arvodet. Trots bestämmelserna i 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är de uppgifter om inkomster från bisysslor som domare redogjort för offentliga. Domaren ska utan dröjsmål underrätta domstolen också om bisysslans upphörande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om rättegång i arbetsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974) 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 242/2023, som följer:

11 §

Twistemål som ankommer på arbetsdomstolen kan med stöd av en bestämmelse i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal lämnas till avgörande enligt lagen om skiljeförfarande (/), dock inte när det yrkas att ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal eller ett tjänstekollektivavtal enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli ska förklaras hävt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om internationell rättslig hjälp och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om internationell rättslig hjälp och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område (426/2015) 20 § 1 mom. som följer:

20 §

Bevisupptagning och hörande av parter i domstol

Om en framställning om rättslig hjälp som gjorts av en utländsk myndighet gäller hörande av vittnen eller sakkunniga, framläggande av handlingar, förrättande av syn eller inhämtande av andra bevis eller hörande av parter och den begärda åtgärden hör till domstolens behörighet, ska tingsrätten sköta hörandet och bevisupptagningen. Bevisupptagningen förutsätter att en rättegång som gäller saken är anhängig vid en domstol, i ett skiljeförfarande eller i något annat motsvarande tvistlösningsförfarande i den främmande stat som gjort framställningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 37 § i lagen om borgen och tredjemanspant

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) 37 § som följer:

37 §

Skiljeavtal

Ett villkor enligt vilket en tvist som gäller borgen ska avgöras i skiljeförfarande binder inte en enskild borgensman, om villkoret har avtalats före tvisten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/1931) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 556/2025, som följer:

7 §

Om frågan om rätten till deponeringen är föremål för prövning i domstol eller i skiljenämnd när tio år har förflutit från deponeringen, räknas tiden på ett år från det att saken har avgjorts med laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats (688/1988) 7 § som
följer:

7 §

Om en tvist som gäller grunden för näringsidkarens yrkande, beloppet av vad som yrkas eller villkoren för försäljning är anhängig vid domstol, i skiljeförfarande eller i konsumenttvistenämnden, får saken inte säljas förrän en skälig tid förflutit efter att ärendet har avgjorts, utom i det fall som avses i 3 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

10.

Lag

om ändring av 7 kap. 3 § i lagen om bostadsköp

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsköp (843/1994) 7 kap. 3 § som följer:

7 kap.

Särskilda stadganden

3 §

Villkor som gäller skiljeförfarande

Ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument ska behandlas genom skiljeförfarande binder inte konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

11.

Lag

om ändring av 84 § i jordlegolagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jordlegolagen (258/1966) 84 §, sådan den lyder i lag 1140/2010, som följer:

84 §

Det kan avtalas att tvistefrågor som beror på ett legoavtal ska avgöras i skiljenämnd på det sätt som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/).

Bestämmelser om bindande verkan för ett villkor om skiljeförfarande i ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare finns i 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aktiebolagslagen (624/2006) 16 kap. 13 § 3 mom. och 24 a § 2 och 4 mom., 17 kap. 13 § 3 mom. och 23 a § 2 och 4 mom., 17 a kap. 18 § 3 mom. och 19 § 2 mom., 18 kap. 3–5 §, 6 § 1 mom., 7 § 1 mom. och 8 och 9 § samt mellanrubriken före 24 kap. 3 § och 24 kap. 3, 4 och 6 §,
av dem 16 kap. 13 § 3 mom. och 24 a § 2 och 4 mom., 17 kap. 13 § 3 mom. och 23 a § 2 och 4 mom., 17 a kap. 18 § 3 mom. och 19 § 2 mom. samt 18 kap. 3 § och 7 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1337/2022 samt 18 kap. 4 och 5 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 726/2013, som följer:

16 kap.

Fusion

13 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas för avgörande i skiljenämnd. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Skiljenämnden kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

24 a §

Aktieägarens rätt att yrka på ytterligare penningvederlag

En meningsskiljaktighet som gäller ytterligare penningvederlag av ett överlåtande bolag ska överlämnas för avgörande i skiljenämnd med iakttagande av vad som i 13 § 4 mom. föreskrivs om fastställandet av lösenbeloppet och ränta och i 18 kap. 3, 4, 9 och 10 § om behandling av inlösentvister samt i 40, 41 och 43 § i lagen om skiljeförfarande (/) om de ersättningar som ska betalas till medlemmarna i skiljenämnden. På ersättning av kostnader som orsakas av förfarandet tillämpas till övriga delar bestämmelserna om rättegångskostnader i 21 kap. i

rättegångsbalken. Aktieägaren ska anhängiggöra ärendet senast inom en månad från den bolagstämma eller det styrelsemöte där ett beslut om fusionen fattas. Skiljenämnden kan besluta att krav på ytterligare penningvederlag som har anhängiggjorts av flera aktieägare ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Ett i 2 mom. avsett anhängigt skiljeförfarande hindrar inte registrering av en gränsöverskridande fusion.

17 kap.

Delning

13 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas för avgörande i skiljenämnd. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Skiljenämnden kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter att ärendet har inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

23 a §

Aktieägarens rätt att yrka på ytterligare penningvederlag

En meningsskiljaktighet som gäller ett ytterligare penningvederlag av det ursprungliga bolaget ska överlämnas för avgörande i skiljenämnd med iakttagande av vad som i 13 § 4 mom. föreskrivs om fastställandet av lösenbeloppet och räntan på ett delningsvederlag och i 18 kap. 3, 4, 9 och 10 § om behandling av inlösentvister samt i 40, 41 och 43 § i lagen om skiljeförfarande om de ersättningar som ska betalas till medlemmarna i skiljenämnden. På ersättning av kostnader som orsakas av förfarandet tillämpas till övriga delar bestämmelserna om rättegångskostnader i 21 kap. i rättegångsbalken. Aktieägaren ska anhängiggöra ett ärende senast inom en månad från den bolagsstämma som beslutar om en delning. Skiljenämnden kan besluta att krav på ytterligare penningvederlag som har anhängiggjorts av flera aktieägare ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Ett i 2 mom. avsett anhängigt skiljeförfarande hindrar inte registrering av en gränsöverskridande delning.

17 a kap.

Flyttning av hemorten

18 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas till avgörande i skiljenämnd. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Skiljenämnden kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till aktier eller andra särskilda rättigheter i det bolag som flyttat i enlighet med flyttningsplanen. Om flyttningen av hemorten förfaller, leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller. Ett anhängigt inlösenförfarande hindrar dock inte registreringen av flyttningen av hemorten.

19 §

Betalning av lösenbeloppet

En dom som har getts i ett i 18 § 3 mom. avsett skiljeförfarande binder det bolag som flyttar och det bolag som flyttat samt aktieägare eller innehavare av särskilda rättigheter vilka yrkat på inlösen. Lösenbeloppet ska i sin helhet betalas inom en månad från det att domen vunnit laga kraft, dock inte förrän verkställandet av flyttningen av hemorten har registrerats. Lösenbeloppet kan deponeras enligt vad som föreskrivs i 18 kap. 11 § 2 och 3 mom. Det bolag som flyttat svarar för betalningen av lösenbeloppet.

18 kap.

Inlösen av minoritetsaktier

3 §

Skiljeförfarande

Meningssskiljaktigheter som gäller inlösenrätt och lösenbelopp ska överlämnas för avgörande i skiljenämnd enligt vad som föreskrivs i detta kapitel. Skiljenämnden kan besluta att ärenden som gäller flera minoritetsaktieägare eller innehavare av särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel, ska lagen om skiljeförfarande iakttas i tillämpliga delar.

4 §

Inledande av förfarandet

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga skiljenämndsmedlemmar som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera medlemmar i skiljenämnden utses, förordna en ordförande för skiljenämnden. I ansökan ska sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras. Beslut om val av medlemmar i skiljenämnden får inte överklagas genom separata besvär.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten. Om delgivningen sker så som avses i 5 § 2 mom., inleds förfarandet när ett meddelande om ansökan publiceras i den officiella tidningen.

Förändringar som efter det att skiljeförfarandet inletts har skett i de förhållanden som avses i 1 § leder inte till att inlösenrätten eller inlösenkyldigheten förfaller.

En majoritetsaktieägare som avstår från sitt lösningsanspråk efter ansökan om val av medlemmar i skiljenämnden och före inledandet av skiljeförfarandet ska betala ersättning med ränta för de kostnader som den gode mannen och minoritetsaktieägaren har haft för valet av medlemmar i skiljenämnden.

5 §

God man

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska efter att ha fått en sådan ansökan som avses i 4 § 1 mom. hos domstolen ansöka om förordnande av en god man för bevakning av minoritetsaktieägarnas intressen vid skiljeförfarandet, om inte samtliga parter har meddelat att de anser att en god man inte behövs eller om inte förordnande av en god man ska anses obefogat med beaktande av minoritetsaktieägarnas rättsskydd och förutsättningarna för en rättvis rättegång samt av storleken på minoritetsaktieägarnas sammantagna fördel och andra omständigheter. Behörig i ärendet är tingsrätten på bolagets hemort. Ansökan kan avgöras utan att minoritetsaktieägarna hörs. Förordnande av en god man och ett beslut om att inte ansöka om förordnande av en god man ska antecknas i handelsregistret. Inlösningsnämndens beslut om att inte ansöka om förordnande av en god man får inte överklagas genom separata besvär.

Den gode mannen kan på minoritetsaktieägarnas vägnar ta emot en delgivning enligt 4 § 2 mom. Inlösaren ska då utan dröjsmål sända minoritetsaktieägarna ett meddelande om ansökans huvudsakliga innehåll och den gode mannens kontaktuppgifter på det sätt som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse och dessutom skriftligen sända meddelandet till de minoritetsaktieägare vars namn och adress är kända för bolaget. Inlösaren ska också utan dröjsmål publicera meddelandet i den officiella tidningen.

Den gode mannen har rätt och skyldighet att vid skiljeförfarandet på minoritetsaktieägarnas vägnar framföra omständigheter och bevis som stöder deras sak. Den gode mannen är inte behörig att på minoritetsaktieägarnas vägnar framställa eller godkänna lösningsanspråk eller vidta åtgärder som står i konflikt med en minoritetsaktieägares egna åtgärder.

Skiljenämnden bestämmer den gode mannens arvode och kostnadsersättning med iakttagande av vad som i 8 § föreskrivs om kostnaderna för skiljeförfarande. Efter det att skiljeförfarandet avslutats ska den gode mannen utan dröjsmål göra en registeranmälan om sin åtgärdsrapport, som genom registreringen anses ha kommit till minoritetsaktieägarnas kännedom. I fråga om den gode mannen gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) föreskrivs om intressebevakare.

6 §

Ställande av säkerhet

Om det genom ett avgörande som har vunnit laga kraft har konstaterats att inlösenrätt föreligger eller om skiljenämnden anser detta vara klart men något lösenbelopp inte har avtalats eller bestämts, övergår en aktie till inlösaren direkt då denne ställer en av skiljenämnden godkänd säkerhet för betalningen av lösenbeloppet. Den gode mannen ska vid behov förvara säkerheten för deras räkning som har rätt till lösenbeloppet.

7 §

Bestämmande av lösenbelopp

Lösenbeloppet för en aktie ska bestämmas enligt dess gängse pris före inledandet av skiljeförfarandet. När tre veckor förflutit från det att ansökan om förordnande av medlemmar i skiljenämnden gjordes ska på lösenbeloppet betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § i räntelagen avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga, med tillägg för tre procentenheter.

8 §

Kostnaderna för skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om skiljenämnden inte av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

9 §

Andra bestämmelser om skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet ska delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan under skiljeförfarandet eller annars i detta syfte anmält sig till skiljeförfarandet.

Skiljenämnden ska anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den givits. Till registeranmälan ska fogas en utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

24 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfaranden

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som anges i lagen om skiljeförfarande på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot,

verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 7 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

I 16 kap. 13 §, 17 kap. 13 § och 18 kap. 3–10 § föreskrivs om det lagstadgade skiljeförfarande som tillämpas vid vissa inlösentvister.

6 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller skiljenämnden utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om andelslag (421/2013) 3 kap. 3 § 5 och 6 mom., 20 kap. 14 § 2 mom., 21 kap. 14 § 3 mom., mellanrubriken före 26 kap. 3 § samt 26 kap. 3–7 §, rubriken för 26 kap. 8 § samt 26 kap. 11 § som följer:

3 kap.

Medlemmar

3 §

Uteslutning

Den som uteslutits får klandra andelsstämmans beslut om uteslutning vid domstol. Klander av ett beslut om uteslutning ska dock föras till avgörande i skiljenämnd, om det i andelslagets stadgar bestäms att tvister mellan andelslaget och medlemmarna ska lösas på det sätt som avses i 26 kap 3 §. På käromålet tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 1 och 2 §.

Om det i ett lagakraftvunnet beslut av en domstol eller ett beslut av en skiljenämnd konstateras att andelsstämmans beslut om uteslutning är ogiltigt, har den som olagligt uteslutits rätt att av andelslaget få ersättning för förlorade medlemsförmåner.

20 kap.

Fusion

14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med det övertagande andelslaget i fråga om aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs om behandling av inlösentvister i 26 kap. 4–8 § överlämnas för avgörande i skiljenämnd. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter andelsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

21 kap.

Delning

14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med det övertagande andelslaget i fråga om delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs om behandling av inlösentvister i 26 kap. 4–8 § överlämnas för avgörande i skiljenämnd. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter andelsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter det att ärendet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till andelar eller aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

26 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfaranden

3 §

Skiljeförfarande enligt stadgarna

En bestämmelse i stadgarna om behandling av tvister i skiljeförfarande är i enlighet med lagen om skiljeförfarande (/) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för andelslaget, en medlem, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören, en revisor och en verksamhetsgranskare. En bestämmelse i stadgarna om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 4 kap. 5 eller 6 § i denna lag är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i stadgarna som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

Meningsskiljaktigheter som gäller lösningsrätt och lösenbelopp enligt 20 kap. 14 §, 21 kap. 14 § och 22 kap. 4 § ska överlämnas för avgörande i skiljenämnd enligt vad som föreskrivs i 4–8 § i detta kapitel.

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel ska lagen om skiljeförfarande iakttas.

5 §

Inledande av lagstadgat skiljeförfarande

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga skiljenämndsmedlemmar som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera medlemmar i skiljenämnden utses, förordna en ordförande för skiljenämnden. I ansökan ska sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten.

6 §

Kostnaderna för det lagstadgade skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om inte skiljenämnden av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

7 §

Andra bestämmelser om det lagstadgade skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet ska delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan under skiljeförfarandet eller annars i detta syfte anmält sig till skiljeförfarandet.

Skiljenämnden ska anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den getts. Till registeranmälan ska fogas en utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering på behörigt sätt inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

8 §

Överklagande av skiljedom som baserar sig på det lagstadgade skiljeförfarandet

11 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller skiljenämnden utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av lagen om bostadsaktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) 14 kap. 3 § 1 mom. 7 punkten, 19 kap. 13 § 2 mom., 20 kap. 13 § 2 mom., mellanrubriken före 26 kap. 3 § samt 26 kap. 3 och 4 § som följer:

14 kap.

Optionsrätter och andra särskilda rättigheter

3 §

Beslutsinnehåll

I ett beslut om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § ska följande nämnas:

7) bestämmelser om vilken ställning de rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av rättigheter som avses i detta kapitel med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel enligt 11 kap. 1 § 1 mom., i samband med återförvärv av rättigheter som avses i detta kapitel till bolaget och i samband med ett bolags fusion med ett annat bolag eller delning samt bestämmelser om behandling av inlösentvister vid domstol eller skiljeförfarande i samband med fusion eller delning, om betalning av lösenbelopp och om övergång av rättigheter.

19 kap.

Fusion

13 §

Inlösen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet överlämnas till domstol eller skiljenämnd för avgörande på det sätt som anges i villkoren för optionsrätten. En rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Efter att ärendet inletts har rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att rättsinnehavaren inte har rätt till inlösen, har denne rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

20 kap.

Delning

13 §

Inlösen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet överlämnas till domstol eller skiljenämnd för avgörande på det sätt som anges i villkoren för optionsrätten. En rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter det att ärendet inletts rätt endast till inlösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

26 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfaranden

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, en styrelseledamot, disponenten, en revisor och en verksamhetsgranskare. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 2 kap. 5 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller skiljenämnden utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 12 kap. 1 d § 1 mom., sådant det lyder i lag
16/1994, som följer:

12 kap.

Särskilda stadganden

1 d §

Behandling av tvister

Ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument ska behandlas genom skiljeförfarande binder inte konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

16.

Lag

om ändring av 30 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 30 kap. 7 § 4 punkten, 8 § 4 punkten och 14 §, sådana de lyder
i lag 637/2011, som följer:

30 kap.

Om näringsbrott

7 §

Givande av muta i näringsverksamhet

Den som utlovar, erbjuder eller ger

4) någon som i egenskap av medlem i en skiljenämnd avgör en tvist mellan näringsidkare, mellan andra parter eller mellan en näringsidkare och en annan part
en otillbörlig förmån (*muta*) som är avsedd för den mutade själv eller någon annan, för att förmå den mutade att i sin anställning eller sitt uppdrag gynna den som har gett mutan eller någon annan, eller för att belöna den mutade för sådant gynnande, ska, om gärningen inte utgör brott enligt 16 kap. 13 eller 14 §, för *givande av muta i näringsverksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

8 §

Tagande av muta i näringsverksamhet

Den som medan han eller hon

4) i egenskap av medlem i en skiljenämnd avgör en tvist mellan näringsidkare, mellan andra parter eller mellan en näringsidkare och en annan part
för egen eller någon annans räkning begär eller på annat sätt tar initiativ för att få en muta, tar emot eller godkänner en muta för att i sin anställning eller sitt uppdrag gynna den som har gett mutan eller någon annan, eller som belöning för sådant gynnande, ska, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 1–3 §, för *tagande av muta i näringsverksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

14 §

Bestämmelser om tillämpningsområdet

Vid tillämpningen av 7, 7 a, 8 och 8 a § i detta kapitel jämställs med en medlem i en skiljenämnd en sådan finländsk eller utländsk medlem i en skiljenämnd som sköter sina uppgifter i enlighet med en annan stats lagstiftning om skiljeförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

17.

Lag

om ändring av 8 kap. 7 § i vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen (587/2011) 8 kap. 7 § 3 mom. som följer:

8 kap.

Tillgodogörande av vattenkraft

7 §

Bildande av aktiebolag för utnyttjande av samfälld vattenkraft

Om oenighet uppstår om aktiebolagets bolagsavtal eller upprättandet av bolagsordningen, har den som deltar i projektet rätt att hos tingsrätten anhålla om att två skiljenämndsmedlemmar och en ordförande för dem ska utses för att avgöra meningsskiljaktigheten med iakttagande i tillämpliga delar av det som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

18.

Lag

om ändring av 74 och 87 f § i sparbankslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sparbankslagen (1502/2001) 74 § 2 mom. och 87 f § 2 mom., sådana de lyder i lag 1423/2007, som följer:

74 §

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med den övertagande sparbanken, ska ärendet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 18 kap. 3–5 och 8–10 § i aktiebolagslagen föreskrivs om behandlingen av inlösentvister överlämnas för avgörande i skiljenämnd. En grundfundsandelsägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter principalmötet. Efter att ärendet inletts har grundfundsandelsägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

87 f §

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med den övertagande sparbanken, ska ärendet med iakttagande av vad som i 18 kap. 3–5 och 8–10 § i aktiebolagslagen föreskrivs om behandlingen av inlösentvister överlämnas för avgörande i skiljenämnd. En grundfundsandelsägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter principalmötet. Efter att ärendet inletts har grundfundsandelsägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av ett optionsbevis eller någon annan särskild rättighet som berättigar till grundfundsandel har efter att ärendet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en grundfundsandelsägare eller en innehavare av ett optionsbevis eller någon annan särskild rättighet som berättigar till grundfundsandelar inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

19.

Lag

om ändring av 18 § i statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 18 § 5 mom., sådant det lyder i lag 685/2016, som
följer:

18 §

De uppgifter som i samband med en anmälan om bisyssla eller ansökan om tillstånd för
bisyssla läggs fram om parterna i en tvist som behandlas i skiljenämnd ska hemlighållas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om Skatteförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 28/2018,
som följer:

29 §

Förande av talan i övriga fall

Utöver det som i denna lag och i lagen om skatteuppbörd (11/2018) föreskrivs om förande av talan ska Skatteförvaltningen kära och svara på statens vägnar samt bevaka statens rätt och fördel i ärenden som gäller Skatteförvaltningen hos domstol, vid skiljeförfarande, hos andra myndigheter och i förrättningar samt föra statens talan i fråga om avtal som gäller Skatteförvaltningen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

21.

Lag

om ändring av 12 och 16 § i lagen om förfarandet för att lösa internationella skattetvister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förfarandet för att lösa internationella skattetvister (530/2019) 12 § 3 mom.
och 16 § 5 mom. som följer:

12 §

Inrättande av en tvistlösningskommitté

Sådana yrkanden av den berörda personen som gäller försummelse i Finland av skyldigheten enligt 1 mom. att utse personer från förteckningen över oberoende och kompetenta personer ska behandlas i förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål i enlighet med de bestämmelser i lagen om skiljeförfarande (/) som gäller situationer där en domstol utser medlemmen i skiljenämnden. Yrkanden kan framställas tidigast när den i 2 mom. utsatta tiden för att inrätta en tvistlösningskommitté har gått ut och de ska framställas inom 30 dagar från det att den tiden har gått ut. Den berörda personen och den behöriga myndigheten ska underrättas om beslutet.

16 §

Slutligt beslut grundat på tvistlösningskommitténs yttrande

Den behöriga myndigheten får komma överens med de andra berörda behöriga myndigheterna om att offentliggöra det slutliga beslutet i sin helhet förutsatt att varje berörd person ger sitt samtycke till detta. Om de behöriga myndigheterna eller den berörda personen inte samtycker till att det slutliga beslutet offentliggörs i sin helhet, ska de behöriga myndigheterna offentliggöra en sammanfattning av det slutliga beslutet. Denna sammanfattning ska innehålla en beskrivning av frågan och sakinnehållet, datum, berörda beskattningsperioder, rättslig grund, bransch, en kort beskrivning av den slutliga utgången och en beskrivning av den skiljeförfarandemetod som använts. Innan informationen offentliggörs ska den behöriga myndigheten översända den information som avses bli offentliggjord till den berörda personen. Inom 60 dagar från att sådan information har mottagits får den berörda personen begära att de behöriga myndigheterna inte offentliggör information som rör handels-, affärs-, industri-, eller yrkeshemligheter eller handelsprocesser eller information som strider mot grunderna för rättsordningen. Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål lämna den information som ska offentliggöras till Europeiska kommissionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

22.

Lag

om ändring av 15 a och 21 § i lagen om överlåtelseskatt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) 15 a § 4 mom. 2 punkten och 21 § 4 mom.,
sådana de lyder i lag 1191/2023, som följer:

15 a §

*Överlåtelse av värdepapper som är föremål för handel på en reglerad marknad och på en
multilateral handelsplattform*

Skattefriheten gäller inte

2) en överlåtelse där vederlaget bestäms i ett skiljeförfarande i enlighet med bestämmelserna
om behandling av inlösentvister i 18 kap. i aktiebolagslagen,

21 §

Tidpunkten när skatten skall betalas

I de fall som avses i 15 a § 4 mom. 2 punkten ska skatten betalas inom två månader från
betalningen av lösenbeloppet eller från det att skiljenämndens beslut om lösenbeloppet har
vunnit laga kraft eller, om säkerhet har ställts för betalningen av lösenbeloppet, från det att
säkerheten ställdes.

Denna lag träder i kraft den 20 .

23.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om Tullens organisation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Tullens organisation (960/2012) 8 § 1 mom., sådant det lyder i lag
319/2016, som följer:

8 §

Förande av statens talan

Tullen ska kära och svara på statens vägnar samt bevaka statens rätt och fördel vid nationella domstolar, vid skiljeförfarande samt hos övriga myndigheter och vid förrättningar i alla ärenden som gäller Tullen. Tullen representeras av ett tullombud vid enheten för bevakning av statens intresse och rätt, som har en oberoende ställning i förhållande till Tullens övriga enheter.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

24.

Lag

om ändring av 50 c och 54 § i upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen (404/1961) 50 c § 2 mom. och 54 §,
sådana de lyder, 50 c § 2 mom. i lag 821/2005 och 54 § i lagarna 821/2005, 118/2013,
607/2015, 849/2018 och 263/2023, som följer:

50 c §

Användning av verk som skyddats med tekniska åtgärder

Upphovsmannen ska tillhandahålla en i 1 mom. avsedd användare av verket medel att använda verket i enlighet med de i det momentet nämnda lagrummen, om användaren på grund av tekniska åtgärder inte har möjlighet att använda verket. Om upphovsmannen inte på det sätt som anges ovan tillhandahåller medel att använda verket eller om användning av verket inte möjliggjorts genom frivilliga åtgärder såsom avtal mellan upphovsmännen och användare av verk eller genom andra arrangemang, avgörs ärendet genom skiljeförfarande enligt 54 §.

54 §

Skiljeförfaranden

Vid meningsskiljaktigheter avgörs saken genom skiljeförfarande när det gäller

- 1) ersättning som avses i 17 § 3 mom., 17 b § 7 mom., 18 § 2 mom., 19 § 4 mom. eller i 47 § 2 eller 3 mom.,
- 2) beviljande av i 26 § avsett tillstånd med stöd av 13 § och villkoren för detta, när saken gäller framställning av exemplar av verk för användning i undervisningsverksamhet,
- 3) beviljande av i 26 § avsett tillstånd med stöd av 14 § 1 mom. och villkoren för detta, när saken gäller framställning av exemplar av verk för användning i undervisningsverksamhet,
- 4) beviljande av i 26 § avsett tillstånd för samtidig och oförändrad vidareändring av radio- eller televisionsutsändning med stöd av 25 h § 1 mom. och villkoren för detta,
- 5) beviljande av i 26 § avsett tillstånd för samtidig och oförändrad vidareändring av radio- eller televisionsutsändning i enlighet med 25 h § 1 mom. samt villkoren för detta eller om beviljande av tillstånd med stöd av 48 § 1 mom. samt villkoren för detta; tillstånd kan beviljas om avtalslicensorganisationen eller sändarföretaget eller bägge utan grundad anledning förbjuder vidareändring eller ställer oskäliga villkor för sändandet,
- 6) avgörande av ett ärende mellan upphovsmannen och verkets användare i fall som avses i 50 c § 2 mom.

Bägge parter utser till skiljeförfarandet en skiljenämndsmedlem, varvid de sålunda utsedda kallar en tredje skiljenämndsmedlem till ordförande. Om den ena parten har föreslagit motparten skiljeförfarande och utsett en skiljenämndsmedlem, men motparten inte inom en månad efter att ha fått kännedom om det har utsett en skiljenämndsmedlem, anses motparten ha motsatt sig att ärendet avgörs genom skiljeförfarande.

Parterna kan även komma överens om att saken ska avgöras i skiljenämnd enligt lagen om skiljeförfarande (/).

Tillstånd med stöd av denna paragraf har samma verkan som beviljande av i 26 § avsett tillstånd i enlighet med 13 §, 14 § 1 mom., 25 h § 1 mom. eller 48 § 1 mom.

Om en part motsätter sig att ett ärende som avses i 1 mom. avgörs genom skiljeförfarande, kan ärendet på partens ansökan föras till domstol. Om domstolen har beviljat tillstånd i ett ärende som avses i 1 mom. 2–4 punkten och besvär anförs över beslutet, är tillståndet och villkoren för det giltiga tills ärendet har avgjorts slutligt eller en högre domstol bestämmer något annat när den handlägger besvären.

Denna lag träder i kraft den 20 .

25.

Lag

om ändring av 44 § i lagen om vägbefordringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vägbefordringsavtal (345/1979) 44 § som följer:

44 §

Skiljeförfarande

Villkor att tvister ska avgöras i skiljenämnd kan fogas till avtal om internationell befordran endast om det samtidigt bestäms att skiljenämnden ska tillämpa den i 1 § 1 mom. avsedda konventionen eller därmed överensstämmande lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av sjölagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjölagen (674/1994) 6 kap. 2 §, 13 kap. 60 § 3 mom. och 61 § 1 mom., 16 kap. 2 § 1 mom. och 13 §, 16 a kap. 4 § 2 mom. och 21 kap. 5 § 2 mom. och 15 §,
av dem 16 kap. 2 § 1 mom. och 13 § sådana de lyder i lag 1363/2006, 16 a kap. 4 § 2 mom. sådant det lyder i lag 480/2021 och 21 kap. 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag 249/2017, som följer:

6 kap.

Fartygs befälhavare

2 §

En redares rätt att verka som befälhavare

En redare som har större del i fartyget än hälften har rätt att verka som fartygets befälhavare, om denne innehar föreskriven behörighet för en sådan befattning. Om överenskommelse inte kan träffas om lönevillkoren, ska de bestämmas av skiljenämnd eller domstol.

13 kap.

Transport av stycke gods

60 §

Avtalsvillkor om behörig domstol

Om ett konossement har utfärdats enligt ett certeparti som innehåller bestämmelser om behörig domstol eller skiljeförfarande och om konossementet inte uttryckligen anger att dessa bestämmelser är bindande för innehavaren av konossementet, får transportören inte åberopa bestämmelserna mot en innehavare av konossementet som har förvärvat det i god tro.

61 §

Skiljeklausuler

Trots bestämmelserna i 60 § 1 mom. får parterna skriftligen komma överens om att tvister ska lämnas till avgörande i skiljenämnd. Som en del av skiljeavtalet gäller alltid att skiljeförfarandet efter karendens val ska försiggå i en av de stater där en ort som avses i 60 § 1 mom. är belägen samt att skiljenämnden ska tillämpa bestämmelserna i detta kapitel.

16 kap.

Bärgning

2 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när sådana tvistemål som gäller bärgning behandlas i en finsk domstol eller genom skiljeförfarande som äger rum i Finland.

13 §

Förskott

Den domstol eller skiljenämnd som är behörig att handlägga bärgarens krav får på begäran av bärgaren interimistiskt besluta att ett skäligt förskott på bärgarlönen eller den särskilda ersättningen ska betalas. Om sakens natur förutsätter det kan som villkor för ett sådant förskott ställas att bärgaren ställer säkerhet för det belopp som tas emot eller andra villkor som är skäliga med hänsyn till omständigheterna.

16 a kap.

Dispaschörens uppgifter, beslutsfattande och ersättningar

4 §

Förfarande med ersättningsutredning

Om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, upprättar dispaschören ersättningsutredningen med iakttagande av vad som i lagen om skiljeförfarande (/) föreskrivs om förfarandet vid skiljeförfarande.

21 kap.

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

5 §

Behörig domstol vid transport av passagerare

Trots bestämmelserna i 1 mom. får parterna efter det att en tvist har uppkommit avtala om behörig sjörättsdomstol eller om att tvisten ska avgöras i skiljenämnd.

15 §

Skiljeförfarande

Om en tvist enligt denna lag ska avgöras i skiljenämnd, ska utöver vad som föreskrivs i 13 kap. 61 § iaktas lagen om skiljeförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

27.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Meteorologiska institutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Meteorologiska institutet (212/2018) 6 § som följer:

6 §

Statens representation

Meteorologiska institutet ska kära och svara på statens vägnar samt bevaka statens rätt och fördel vid domstolar, hos andra myndigheter och vid skiljeförfaranden i alla mål och ärenden som gäller institutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

28.

Lag

om ändring av handelskamarlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelskamarlagen (878/2002) 2 § 3 mom. 2 punkten, 5 § 1 mom. och 6 § 2 mom.,
sådana de lyder, 2 § 3 mom. 2 punkten i lag 475/2007, 5 § 1 mom. i lag 638/2006 och 6 § 2
mom. i lag 727/2013, som följer:

2 §

Handelskamrarnas och Centralhandelskammarens offentliga uppgifter

Centralhandelskammaren har till uppgift att
2) välja skiljenämndsmedlemmarna och ansöka om förordnande av en god man för
skiljeförfarande i de inlösensituationer om vilka föreskrivs särskilt i aktiebolagslagen
(624/2006),

5 §

Inlösningsnämnd

Centralhandelskammarens delegation tillsätter för tre år i sänder en inlösningsnämnd som har
till uppgift att välja skiljenämndsmedlemmar och ansöka om förordnande av en god man enligt
vad som föreskrivs i 2 § 3 mom. 2 punkten.

6 §

Förfarandet i inlösningsnämnden samt kostnaderna

Centralhandelskammaren svarar för inlösningsnämndens kostnader och fastställer grunderna
för arvoden till nämndens ordförande och övriga medlemmar. Centralhandelskammaren har
rätt att hos inlösaren ta ut en avgift för kostnaderna för valet av skiljenämnd och för ansökan
om förordnande av en god man.

Denna lag träder i kraft den 20 .

29.

Lag

om ändring av 11 a § i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar (656/1967) 11 a § 2 och 3 mom., sådana
de lyder i lag 526/1988, som följer:

11 a §

Nämnden kan även vara skiljenämnd, om arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens
om detta. Då iakttas lagen om skiljeförfarande (/), om inte något annat följer av denna lag.

Kostnaderna för nämndens verksamhet betalas av statens medel. När nämnden är skiljenämnd
fastställer arbets- och näringsministeriet ordförandens, ledamöternas och sekreterarens arvoden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

30.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder (420/1962) 16 §, sådan den lyder i sin finska språkdräkt i lagarna 109/2023 och 247/2024 och i sin svenska språkdräkt i lag 247/2024, som följer:

16 §

Tvistemål

Denna lag tillämpas inte på en sådan tvist om arbets- eller tjänstekollektivavtal vars handläggning ankommer på arbetsdomstolen eller som enligt avtal ska avgöras i skiljenämnd, med undantag för tvister som är föremål för frivillig medling enligt 9 a §. En medlare som erhållit utredning om att denna lag enligt det som föreskrivs i denna paragraf inte tillämpas på tvisten ska underrätta parterna om detta.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

31.

Lag

om ändring av 9 b § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 9 b § 5 mom., sådant det lyder
i lag 213/2025, som följer:

9 b §

Förvaltningsråd

Vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet i avsaknad av behörig styrelse ska även tillämpas i fråga om förvaltningsrådet. På förvaltningsrådet och dess ledamöter ska dessutom tillämpas vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 3, 5 och 6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, sammanträde och protokoll, vad som i 6 kap. 11–13 och 22 § i den lagen föreskrivs om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande och om förvaltningsrådets rätt att få upplysningar och vad som i 24 kap. 3 § i den lagen föreskrivs om skiljeförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

32.

Lag

om ändring av 14 kap. 12 § och 16 kap. 4 § i lagen om försäkringsföreningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) 14 kap. 12 § 2 mom. och 16 kap. 4 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1231/2009, som följer:

14 kap.

Fusion

12 §

Om någon överenskommelse om inlösenrätten till garantiandelar eller om villkoren för inlösen inte nås med den övertagande föreningen, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 16 kap. 4 § om behandling av tvister i skiljeförfarande överlämnas för avgörande i skiljenämnd. Garantiandelsägarna ska inleda ärendet senast en månad efter föreningsstämman. Efter att ärendet inletts har garantiandelsägarna bara rätt till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

16 kap.

Särskilda stadganden

4 §

En bestämmelse i stadgarna om behandling av tvister i skiljeförfarande är enligt vad som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för föreningen, en garantiandelsägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelsemedlem, en förvaltningsrådsmedlem, verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i stadgarna om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 3 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

Om en tvist mellan föreningen och styrelsen hänskjuts till skiljenämnd ska vad som i 2 § 2 och 3 mom. föreskrivs om tillsättande av ombud och beräkning av viss tid tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

33.

Lag

om ändring av 17 kap. 2 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021) 17 kap. 2 § som följer:

17 kap.

Särskilda bestämmelser

2 §

Skiljeförfarande

Endast tvistemål om skadeståndsskyldighet i enlighet med 15 kap. kan avgöras i skiljeförfarande. I en pensionsanstalts stadgar kan det bestämmas att sådana tvistemål ska avgöras i skiljeförfarande. En sådan bestämmelse har samma verkan som ett skiljeavtal.

Skiljedomen ska anmälas till Finansinspektionen för anteckning i registret över pensionsstiftelser och försäkringskassor.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 25 juni 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Justitieminister Leena Meri

2.

Lag

om ändring av 2 kap. 2 och 19 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten och 19 § 1 mom., av dem
2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 1161/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 kap.

Utsökningsgrunder

Utsökningsgrunder

2 §

2 §

Förteckning över utsökningsgrunder

Förteckning över utsökningsgrunder

Följande handlingar utgör
utsökningsgrunder:

Följande handlingar utgör
utsökningsgrunder:

3) en skiljedom som har meddelats vid
skiljeförfarande enligt lagen om
skiljeförfarande (967/1992) eller någon annan
lag, och en förlikning som fastställts genom
sådan skiljedom,

3) en skiljedom som har meddelats vid
skiljeförfarande enligt lagen om
skiljeförfarande (/) eller någon annan lag,
och en förlikning som fastställts genom sådan
skiljedom,

19 §

19 §

Skiljedom

Skiljedom

En skiljedom som tingsrätten har förordnat
att skall verkställas verkställs som en
domstols lagakraftvunna dom. En *högre
myndighet eller domstol* i vilken talan om
upphävande *eller ogiltigförklarande* av
skiljedomen har väckts kan av vägande skäl
förbjuda verkställigheten eller förordna att

En skiljedom som *hovrätten* har förordnat
att ska verkställas verkställs som en domstols
lagakraftvunna dom. En domstol i vilken talan
om upphävande av skiljedomen har väckts
kan av vägande skäl förbjuda verkställigheten
eller förordna att den ska avbrytas, med

Gällande lydelse

den skall avbrytas, med iakttagande i
tillämpliga delar av 10 kap. 20–26 §.

Föreslagen lydelse

iakttagande i tillämpliga delar av 10 kap. 20–
26 §.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Om skiljeförfarandet har blivit anhängigt
före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas
de bestämmelser som gällde vid
ikraftträdandet.*

3.

Lag

om ändring av 7 kap. 6 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 7 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1065/1991, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 kap.

Om säkringsåtgärder

Om säkringsåtgärder

6 §

6 §

Om en skiljedom av skäl som är oberoende av sökanden inte har kunnat meddelas eller om skiljedomen är ogiltig eller upphävs, skall talan väckas eller ärendet anhängiggöras vid det äventyr som nämns i 1 mom. inom en månad efter att sökanden har fått vetskap om hindret för *skiljemannaförfarandet* eller om att en myndighet har konstaterat att skiljedomen är ogiltig eller, ifall skiljedomen upphävs, inom en månad efter att domstolens beslut har vunnit laga kraft.

Om en skiljedom av skäl som är oberoende av sökanden inte har kunnat meddelas eller om skiljedomen är ogiltig eller upphävs, *ska* talan väckas eller ärendet anhängiggöras vid det äventyr som nämns i 1 mom. inom en månad efter att sökanden har fått vetskap om hindret för skiljeförfarandet eller om att en myndighet har konstaterat att skiljedomen är ogiltig eller, *om* skiljedomen upphävs, inom en månad efter att domstolens beslut har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 9 kap. i domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 9 kap. 5 § 1 mom., 6 § 2 mom. och 7 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

9 kap.

**Domare som utövare av dömande makt
och som tjänstemän**

**Domare som utövare av dömande makt
och som tjänstemän**

5 §

5 §

Bisyssla och tillstånd för bisyssla

Bisyssla och tillstånd för bisyssla

En domare får inte ta emot eller inneha en i 18 § 4 mom. i statstjänstemannalagen avsedd bisyssla, om inte domstolen på ansökan beviljar tillstånd för den (*tillstånd för bisyssla*). En domare får inte beviljas tillstånd för bisyssla för att verka som skiljeman utsedd av bara en av parterna i ett tvistemål som behandlas i en skiljenämnd.

En domare får inte ta emot eller inneha en i 18 § 4 mom. i statstjänstemannalagen avsedd bisyssla, om inte domstolen på ansökan beviljar tillstånd för den (*tillstånd för bisyssla*). En domare får inte beviljas tillstånd för bisyssla för att verka som *en sådan medlem i en skiljenämnd som utsetts* av bara en av parterna i ett tvistemål som behandlas i en skiljenämnd.

6 §

6 §

Ansökan om tillstånd för bisyssla

Ansökan om tillstånd för bisyssla

Trots bestämmelserna i 18 § 5 mom. i statstjänstemannalagen ska sökanden i tillståndsansökan till chefsdomaren vid den domstol som behandlar tillståndet lämna uppgift om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän.

Trots bestämmelserna i 18 § 5 mom. i statstjänstemannalagen ska sökanden i tillståndsansökan till chefsdomaren vid den domstol som behandlar tillståndet lämna uppgift om parterna i en tvist som behandlas i *en skiljenämnd*.

7 §

7 §

*Redogörelse för inkomst från bisyssla och
anmälan om bisysslans upphörande*

*Redogörelse för inkomst från bisyssla och
anmälan om bisysslans upphörande*

Gällande lydelse

En domare ska årligen för domstolen redogöra för hur mycket han eller hon har fått i betalning för sina bisysslor, om den sammanlagda inkomsten från bisysslorna överstiger 10 000 euro. I redogörelsen ska det anges vilka bisysslor inkomsten hänför sig till. När det gäller andra bisysslor än skiljemannauppdrag ska det även uppges vem som har betalat arvodet. Trots bestämmelserna i 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är de uppgifter om inkomster från bisysslor som domare redogjort för offentliga. Domaren ska utan dröjsmål underrätta domstolen också om bisysslans upphörande.

Föreslagen lydelse

En domare ska årligen för domstolen redogöra för hur mycket han eller hon har fått i betalning för sina bisysslor, om den sammanlagda inkomsten från bisysslorna överstiger 10 000 euro. I redogörelsen ska det anges vilka bisysslor inkomsten hänför sig till. När det gäller andra bisysslor än *uppdrag som medlem i en skiljenämnd* ska det även uppges vem som har betalat arvodet. Trots bestämmelserna i 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) är de uppgifter om inkomster från bisysslor som domare redogjort för offentliga. Domaren ska utan dröjsmål underrätta domstolen också om bisysslans upphörande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om rättegång i arbetsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974) 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 242/2023, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Tvistemål som ankommer på arbetsdomstolen kan med stöd av en bestämmelse i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal lämnas till avgörande enligt lagen om skiljeförfarande (967/1992), dock inte när det yrkas att ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal eller ett tjänstekollektivavtal enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli ska förklaras hävt.

Föreslagen lydelse

11 §

Tvistemål som ankommer på arbetsdomstolen kan med stöd av en bestämmelse i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal lämnas till avgörande enligt lagen om skiljeförfarande (/), dock inte när det yrkas att ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal eller ett tjänstekollektivavtal enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli ska förklaras hävt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om internationell rättslig hjälp och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om internationell rättslig hjälp och om erkännande och verkställighet av domar på civil- och handelsrättens område (426/2015) 20 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

20 §

Bevisupptagning och hörande av parter i domstol

Om en framställning om rättslig hjälp som gjorts av en utländsk myndighet gäller hörande av vittnen eller sakkunniga, framläggande av handlingar, förrättande av syn eller inhämtande av andra bevis eller hörande av parter och den begärda åtgärden hör till domstolens behörighet, ska tingsrätten sköta hörandet och bevisupptagningen. Bevisupptagningen förutsätter att en rättegång som gäller saken är anhängig vid en domstol, i ett skiljeförfarande eller i något annat motsvarande tvistlösningsförfarande i den främmande stat som *har* gjort framställningen.

Föreslagen lydelse

20 §

Bevisupptagning och hörande av parter i domstol

Om en framställning om rättslig hjälp som gjorts av en utländsk myndighet gäller hörande av vittnen eller sakkunniga, framläggande av handlingar, förrättande av syn eller inhämtande av andra bevis eller hörande av parter och den begärda åtgärden hör till domstolens behörighet, ska tingsrätten sköta hörandet och bevisupptagningen. Bevisupptagningen förutsätter att en rättegång som gäller saken är anhängig vid en domstol, i ett skiljeförfarande eller i något annat motsvarande tvistlösningsförfarande i den främmande stat som gjort framställningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 37 § i lagen om borgen och tredjemanspant

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) 37 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

37 §

Skiljeavtal

Skiljeavtal

Ett villkor enligt vilket en tvist avgörs i skiljeförfarande binder inte en enskild borgensman, om villkoret har avtalats före tvisten.

Ett villkor enligt vilket en tvist *som gäller borgen ska avgöras* i skiljeförfarande binder inte en enskild borgensman, om villkoret har avtalats före tvisten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/1931) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 556/2025, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Om frågan om rätten till deponeringen är föremål för prövning i domstol eller hos skiljemän när tio år har förflutit från deponeringen, räknas tiden på ett år från det att saken har avgjorts med laga kraft.

Om frågan om rätten till deponeringen är föremål för prövning i domstol eller *i skiljenämnd* när tio år har förflutit från deponeringen, räknas tiden på ett år från det att saken har avgjorts med laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats (688/1988) 7 § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Är en tvist, som gäller grunden för näringsidkarens yrkande, beloppet av vad som yrkas eller villkoren för försäljning, anhängig vid domstol, i skiljemannaförfarande eller i konsumentklagonämnden, får saken inte säljas förrän en skälig tid förflutit efter att ärendet har avgjorts, utom i det fall som avses i 3 § 3 mom.

Föreslagen lydelse

7 §

Om en tvist som gäller grunden för näringsidkarens yrkande, beloppet av vad som yrkas eller villkoren för försäljning är anhängig vid domstol, i *skiljeförfarande* eller i *konsumenttvistenämnden*, får saken inte säljas förrän en skälig tid förflutit efter att ärendet har avgjorts, utom i det fall som avses i 3 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 7 kap. 3 § i lagen om bostadsköp

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsköp (843/1994) 7 kap. 3 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 kap.

Särskilda stadganden

Särskilda stadganden

3 §

3 §

Villkor som gäller skiljeförfarande

Villkor som gäller skiljeförfarande

Ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument skall behandlas genom skiljeförfarande binder inte konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått.

Ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument *ska* behandlas genom skiljeförfarande binder inte konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av 84 § i jordlegolagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i jordlegolagen (258/1966) 84 §, sådan den lyder i lag 1140/2010, som följer:

Gällande lydelse

84 §

Det kan avtalas att tvistefrågor som beror på ett legoavtal ska avgöras av skiljemän på det sätt som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (967/1992).

Bestämmelser om bindande verkan för ett villkor om skiljeförfarande i ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare finns i 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen.

Föreslagen lydelse

84 §

Det kan avtalas att tvistefrågor som beror på ett legoavtal ska avgöras *i skiljenämnd* på det sätt som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/).

Bestämmelser om bindande verkan för ett villkor om skiljeförfarande i ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare finns i 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aktiebolagslagen (624/2006) 16 kap. 13 § 3 mom. och 24 a § 2 och 4 mom., 17 kap. 13 § 3 mom. och 23 a § 2 och 4 mom., 17 a kap. 18 § 3 mom. och 19 § 2 mom., 18 kap. 3–5 §, 6 § 1 mom., 7 § 1 mom. och 8 och 9 § samt mellanrubriken före 24 kap. 3 § och 24 kap. 3, 4 och 6 §,
av dem 16 kap. 13 § 3 mom. och 24 a § 2 och 4 mom., 17 kap. 13 § 3 mom. och 23 a § 2 och 4 mom., 17 a kap. 18 § 3 mom. och 19 § 2 mom. samt 18 kap. 3 § och 7 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1337/2022 samt 18 kap. 4 och 5 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 726/2013, som följer:

Gällande lydelse

16 kap.

Fusion

13 §

Inlösenförfarande

Föreslagen lydelse

16 kap.

Fusion

13 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Skiljemännen kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inlett har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. *Skiljenämnden* kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inlett har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen

Gällande lydelse

förfaller leder detta till att också
inlösenförfarandet förfaller.

24 a §

*Aktieägarens rätt att yrka på ytterligare
penningvederlag*

En meningsskiljaktighet som gäller ytterligare penningvederlag av ett överlåtande bolag ska överlämnas för avgörande av skiljemän med iakttagande av vad som i 13 § 4 mom. föreskrivs om fastställandet av lösenbeloppet och ränta och i 18 kap. 3, 4, 9 och 10 § om behandling av inlösentvister samt i 46–48 § i lagen om skiljeförfarande (967/1992) om de ersättningar som ska betalas till skiljemän. På ersättning av kostnader som orsakas av förfarandet tillämpas till övriga delar bestämmelserna om rättegångskostnader i 21 kap. i rättegångsbalken. Aktieägaren ska anhängiggöra ärendet senast inom en månad från den bolagstämma eller det styrelsemöte där ett beslut om fusionen fattas. Skiljemännen kan besluta att krav på ytterligare penningvederlag som har anhängiggjorts av flera aktieägare ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Ett i 2 mom. avsett anhängigt skiljemannaförfarande hindrar inte registrering av en gränsöverskridande fusion.

17 kap.

Delning

13 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter

Föreslagen lydelse

förfaller leder detta till att också
inlösenförfarandet förfaller.

24 a §

*Aktieägarens rätt att yrka på ytterligare
penningvederlag*

En meningsskiljaktighet som gäller ytterligare penningvederlag av ett överlåtande bolag ska överlämnas för avgörande i *skiljenämnd* med iakttagande av vad som i 13 § 4 mom. föreskrivs om fastställandet av lösenbeloppet och ränta och i 18 kap. 3, 4, 9 och 10 § om behandling av inlösentvister samt i 40, 41 och 43 § i lagen om skiljeförfarande (/) om de ersättningar som ska betalas till *medlemmarna i skiljenämnden*. På ersättning av kostnader som orsakas av förfarandet tillämpas till övriga delar bestämmelserna om rättegångskostnader i 21 kap. i rättegångsbalken. Aktieägaren ska anhängiggöra ärendet senast inom en månad från den bolagstämma eller det styrelsemöte där ett beslut om fusionen fattas. *Skiljenämnden* kan besluta att krav på ytterligare penningvederlag som har anhängiggjorts av flera aktieägare ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Ett i 2 mom. avsett anhängigt *skiljeförfarande* hindrar inte registrering av en gränsöverskridande fusion.

17 kap.

Delning

13 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter

Gällande lydelse

som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Skiljemännen kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter att ärendet har inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

23 a §

Aktieägarens rätt att yrka på ytterligare penningvederlag

En meningsskiljaktighet som gäller ett ytterligare penningvederlag av det ursprungliga bolaget ska överlämnas för avgörande av skiljemän med iakttagande av vad som i 13 § 4 mom. föreskrivs om fastställandet av lösenbeloppet och räntan på ett delningsvederlag och i 18 kap. 3, 4, 9 och 10 § om behandling av inlösentvister samt i 46–48 § i lagen om skiljeförfarande om de ersättningar som ska betalas till skiljemän. På ersättning av kostnader som orsakas av förfarandet tillämpas till övriga delar bestämmelserna om rättegångskostnader i 21 kap. i rättegångsbalken. Aktieägaren ska anhängiggöra ett ärende senast inom en

Föreslagen lydelse

som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. *Skiljenämnden* kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter att ärendet har inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

23 a §

Aktieägarens rätt att yrka på ytterligare penningvederlag

En meningsskiljaktighet som gäller ett ytterligare penningvederlag av det ursprungliga bolaget ska överlämnas för avgörande *i skiljenämnd* med iakttagande av vad som i 13 § 4 mom. föreskrivs om fastställandet av lösenbeloppet och räntan på ett delningsvederlag och i 18 kap. 3, 4, 9 och 10 § om behandling av inlösentvister samt i 40, 41 och 43 § i lagen om skiljeförfarande om de ersättningar som ska betalas till *medlemmarna i skiljenämnden*. På ersättning av kostnader som orsakas av förfarandet tillämpas till övriga delar bestämmelserna om rättegångskostnader i 21 kap. i rättegångsbalken. Aktieägaren ska

Gällande lydelse

månad från den bolagsstämma som beslutar om en delning. Skiljemännen kan besluta att krav på ytterligare penningvederlag som har anhängiggjorts av flera aktieägare ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Ett i 2 mom. avsett anhängigt skiljemannaförfarande hindrar inte registrering av en gränsöverskridande delning.

17 a kap.

Flyttning av hemorten

18 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Skiljemännen kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till aktier eller andra särskilda rättigheter i det bolag som flyttat i enlighet med flyttningsplanen. Om flyttningen av hemorten förfaller, leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller. Ett

Föreslagen lydelse

anhängiggöra ett ärende senast inom en månad från den bolagsstämma som beslutar om en delning. *Skiljenämnden* kan besluta att krav på ytterligare penningvederlag som har anhängiggjorts av flera aktieägare ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Ett i 2 mom. avsett anhängigt *skiljeförfarande* hindrar inte registrering av en gränsöverskridande delning.

17 a kap.

Flyttning av hemorten

18 §

Inlösenförfarande

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med bolaget, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 18 kap. 3–5 och 8–10 § överlämnas till avgörande *i skiljenämnd*. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. *Skiljenämnden* kan besluta att inlösenärenden som har anhängiggjorts av flera aktieägare eller innehavare av optionsrätter eller andra särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till aktier eller andra särskilda rättigheter i det bolag som flyttat i enlighet med flyttningsplanen. Om flyttningen av hemorten förfaller, leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller. Ett

Gällande lydelse

anhängigt inlösenförfarande hindrar dock inte registreringen av flyttningen av hemorten.

19 §

Betalning av lösenbeloppet

En i 18 § 3 mom. avsedd dom som har getts i ett skiljemannaförfarande binder det bolag som flyttar och det bolag som flyttat samt aktieägare eller innehavare av särskilda rättigheter vilka yrkat på inlösen. Lösenbeloppet ska i sin helhet betalas inom en månad från det att domen vunnit laga kraft, dock inte förrän verkställandet av flyttningen av hemorten har registrerats. Lösenbeloppet kan deponeras enligt vad som föreskrivs i 18 kap. 11 § 2 och 3 mom. Det bolag som flyttat svarar för betalningen av lösenbeloppet.

18 kap.

Inlösen av minoritetsaktier

3 §

Skiljeförfarande

Meningsskiljaktigheter som gäller inlösenrätt och lösenbelopp ska överlämnas till skiljemän för avgörande enligt vad som föreskrivs i detta kapitel. Skiljemännen kan besluta att ärenden som gäller flera minoritetsaktieägare eller innehavare av särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel, ska lagen om skiljeförfarande iakttas i tillämpliga delar.

4 §

Inledande av förfarandet

Föreslagen lydelse

anhängigt inlösenförfarande hindrar dock inte registreringen av flyttningen av hemorten.

19 §

Betalning av lösenbeloppet

En dom som har getts i ett i 18 § 3 mom. avsett skiljeförfarande binder det bolag som flyttar och det bolag som flyttat samt aktieägare eller innehavare av särskilda rättigheter vilka yrkat på inlösen. Lösenbeloppet ska i sin helhet betalas inom en månad från det att domen vunnit laga kraft, dock inte förrän verkställandet av flyttningen av hemorten har registrerats. Lösenbeloppet kan deponeras enligt vad som föreskrivs i 18 kap. 11 § 2 och 3 mom. Det bolag som flyttat svarar för betalningen av lösenbeloppet.

18 kap.

Inlösen av minoritetsaktier

3 §

Skiljeförfarande

Meningsskiljaktigheter som gäller inlösenrätt och lösenbelopp ska överlämnas för avgörande *i skiljenämnd* enligt vad som föreskrivs i detta kapitel. *Skiljenämnden* kan besluta att ärenden som gäller flera minoritetsaktieägare eller innehavare av särskilda rättigheter ska behandlas i samma förfarande, om de stöder sig på väsentligen samma grund.

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel, ska lagen om skiljeförfarande iakttas i tillämpliga delar.

4 §

Inledande av förfarandet

Gällande lydelse

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga skiljemän som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera skiljemän utses, förordna en ordförande för dem. I ansökan ska sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras. Beslut om val av skiljemän får inte överklagas genom separata besvär.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten. Om delgivningen sker så som avses i 5 § 2 mom., inleds förfarandet när ett meddelande om ansökan publiceras i den officiella tidningen.

Förändringar som efter det att skiljeförfarandet inletts har skett i de förhållanden som avses i 1 § leder inte till att inlösenrätten eller inlösenskyldigheten förfaller.

En majoritetsaktieägare som avstår från sitt lösningsanspråk efter ansökan om val av skiljemän och före inledandet av skiljeförfarandet ska betala ersättning med ränta för de kostnader som den gode mannen och minoritetsaktieägaren har haft för valet av skiljeman.

5 §

God man

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska efter att ha fått en sådan ansökan som avses i 4 § 1 mom. hos domstolen ansöka om förordnande av en god man för bevakning av minoritetsaktieägarnas intressen vid skiljeförfarandet, om inte samtliga parter har meddelat att de anser att en god man inte behövs eller om inte förordnande av en god man ska anses obefogat med beaktande av minoritetsaktieägarnas rättsskydd och förutsättningarna för en rättvis rättegång samt av storleken på minoritetsaktieägarnas sammantagna fördel och andra omständigheter. Behörig i ärendet är tingsrätten på bolagets hemort. Ansökan kan

Föreslagen lydelse

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga *skiljenämndsmedlemmar* som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera *medlemmar i skiljenämnden* utses, förordna en ordförande för *skiljenämnden*. I ansökan ska sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras. Beslut om val av *medlemmar i skiljenämnden* får inte överklagas genom separata besvär.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten. Om delgivningen sker så som avses i 5 § 2 mom., inleds förfarandet när ett meddelande om ansökan publiceras i den officiella tidningen.

Förändringar som efter det att skiljeförfarandet inletts har skett i de förhållanden som avses i 1 § leder inte till att inlösenrätten eller inlösenskyldigheten förfaller.

En majoritetsaktieägare som avstår från sitt lösningsanspråk efter ansökan om val av *medlemmar i skiljenämnden* och före inledandet av skiljeförfarandet ska betala ersättning med ränta för de kostnader som den gode mannen och minoritetsaktieägaren har haft för valet av *medlemmar i skiljenämnden*.

5 §

God man

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska efter att ha fått en sådan ansökan som avses i 4 § 1 mom. hos domstolen ansöka om förordnande av en god man för bevakning av minoritetsaktieägarnas intressen vid skiljeförfarandet, om inte samtliga parter har meddelat att de anser att en god man inte behövs eller om inte förordnande av en god man ska anses obefogat med beaktande av minoritetsaktieägarnas rättsskydd och förutsättningarna för en rättvis rättegång samt av storleken på minoritetsaktieägarnas sammantagna fördel och andra omständigheter. Behörig i ärendet är tingsrätten på bolagets hemort. Ansökan kan

Gällande lydelse

avgöras utan att minoritetsaktieägarna hörs. Förordnande av en god man och ett beslut om att inte ansöka om förordnande av en god man ska antecknas i handelsregistret. Inlösningsnämndens beslut om att inte ansöka om förordnande av en god man får inte överklagas genom separata besvär.

Den gode mannen kan på minoritetsaktieägarnas vägnar ta emot en delgivning enligt 4 § 2 mom. Inlösaren ska då utan dröjsmål sända minoritetsaktieägarna ett meddelande om ansökans huvudsakliga innehåll och den gode mannens kontaktuppgifter på det sätt som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse och dessutom skriftligen sända meddelandet till de minoritetsaktieägare vars namn och adress är kända för bolaget. Inlösaren ska också utan dröjsmål publicera meddelandet i den officiella tidningen.

Den gode mannen har rätt och skyldighet att vid skiljeförfarandet på minoritetsaktieägarnas vägnar framföra omständigheter och bevis som stöder deras sak. Den gode mannen är inte behörig att på minoritetsaktieägarnas vägnar framställa eller godkänna lösningsanspråk eller vidta åtgärder som står i konflikt med en minoritetsaktieägars egna åtgärder.

Skiljemännen bestämmer den gode mannens arvode och kostnadsersättning med iakttagande av vad som i 8 § föreskrivs om kostnaderna för skiljeförfarande. Efter det att skiljeförfarandet avslutats skall den gode mannen utan dröjsmål göra en registeranmälan om sin åtgärdsrapport, som genom registreringen anses ha kommit till minoritetsaktieägarnas kännedom. I fråga om den gode mannen gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) föreskrivs om intressebevakare.

6 §

Ställande av säkerhet

Föreslagen lydelse

avgöras utan att minoritetsaktieägarna hörs. Förordnande av en god man och ett beslut om att inte ansöka om förordnande av en god man ska antecknas i handelsregistret. Inlösningsnämndens beslut om att inte ansöka om förordnande av en god man får inte överklagas genom separata besvär.

Den gode mannen kan på minoritetsaktieägarnas vägnar ta emot en delgivning enligt 4 § 2 mom. Inlösaren ska då utan dröjsmål sända minoritetsaktieägarna ett meddelande om ansökans huvudsakliga innehåll och den gode mannens kontaktuppgifter på det sätt som i bolagsordningen föreskrivs om stämmokallelse och dessutom skriftligen sända meddelandet till de minoritetsaktieägare vars namn och adress är kända för bolaget. Inlösaren ska också utan dröjsmål publicera meddelandet i den officiella tidningen.

Den gode mannen har rätt och skyldighet att vid skiljeförfarandet på minoritetsaktieägarnas vägnar framföra omständigheter och bevis som stöder deras sak. Den gode mannen är inte behörig att på minoritetsaktieägarnas vägnar framställa eller godkänna lösningsanspråk eller vidta åtgärder som står i konflikt med en minoritetsaktieägars egna åtgärder.

Skiljenämnden bestämmer den gode mannens arvode och kostnadsersättning med iakttagande av vad som i 8 § föreskrivs om kostnaderna för skiljeförfarande. Efter det att skiljeförfarandet avslutats ska den gode mannen utan dröjsmål göra en registeranmälan om sin åtgärdsrapport, som genom registreringen anses ha kommit till minoritetsaktieägarnas kännedom. I fråga om den gode mannen gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) föreskrivs om intressebevakare.

6 §

Ställande av säkerhet

Gällande lydelse

Om det genom ett avgörande som har vunnit laga kraft har konstaterats att inlösenrätt föreligger eller om skiljemännen anser detta vara klart men något lösenbelopp inte har avtalats eller bestämts, övergår en aktie till inlösaren direkt då denne ställer en av skiljemännen godkänd säkerhet för betalningen av lösenbeloppet. Den gode mannen skall vid behov förvara säkerheten för deras räkning som har rätt till lösenbeloppet.

7 §

Bestämmande av lösenbelopp

Lösenbeloppet för en aktie ska bestämmas enligt dess gängse pris före inledandet av skiljeförfarandet. När tre veckor förflutit från det att ansökan om förordnande av skiljemän gjordes ska på lösenbeloppet betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § i räntelagen avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga, med tillägg för tre procentenheter.

8 §

Kostnaderna för skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om skiljemännen inte av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

9 §

Andra bestämmelser om skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet skall delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan i skiljedomstolen eller annars i detta syfte anmält sig till skiljedomstolen.

Skiljemännen skall anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den givits. Till registeranmälan skall fogas en

Föreslagen lydelse

Om det genom ett avgörande som har vunnit laga kraft har konstaterats att inlösenrätt föreligger eller om *skiljenämnden* anser detta vara klart men något lösenbelopp inte har avtalats eller bestämts, övergår en aktie till inlösaren direkt då denne ställer en av *skiljenämnden* godkänd säkerhet för betalningen av lösenbeloppet. Den gode mannen ska vid behov förvara säkerheten för deras räkning som har rätt till lösenbeloppet.

7 §

Bestämmande av lösenbelopp

Lösenbeloppet för en aktie ska bestämmas enligt dess gängse pris före inledandet av skiljeförfarandet. När tre veckor förflutit från det att ansökan om förordnande av *medlemmar i skiljenämnden* gjordes ska på lösenbeloppet betalas en årlig ränta som svarar mot den i 12 § i räntelagen avsedda referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga, med tillägg för tre procentenheter.

8 §

Kostnaderna för skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om *skiljenämnden* inte av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

9 §

Andra bestämmelser om skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet *ska* delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan *under skiljeförfarandet* eller annars i detta syfte anmält sig till *skiljeförfarandet*.

Skiljenämnden ska anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den givits. Till registeranmälan *ska* fogas en

Gällande lydelse

utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

24 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfarande

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 7 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

I 16 kap. 13 §, 17 kap 13 § och 18 kap. 3–10 § föreskrivs om det lagstadgade skiljeförfarande som tillämpas vid vissa inlösentvister.

6 §

Underrättelse om avgöranden

Föreslagen lydelse

utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

24 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfaranden

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som *anges* i lagen om skiljeförfarande på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 7 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

I 16 kap. 13 §, 17 kap. 13 § och 18 kap. 3–10 § föreskrivs om det lagstadgade skiljeförfarande som tillämpas vid vissa inlösentvister.

6 §

Underrättelse om avgöranden

Gällande lydelse

Om ett avgörande gäller en omständighet som skall antecknas i handelsregistret, skall domstolen eller skiljedomstolen utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen skall göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Föreslagen lydelse

Om ett avgörande gäller en omständighet som *ska* antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller *skiljenämnden* utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om andelslag (421/2013) 3 kap. 3 § 5 och 6 mom., 20 kap. 14 § 2 mom., 21 kap. 14 § 3 mom., mellanrubriken före 26 kap. 3 § samt 26 kap. 3–7 §, rubriken för 26 kap. 8 § samt 26 kap. 11 § som följer:

Gällande lydelse

3 kap.
Medlemmar
3 §
Uteslutning

Den som uteslutits får klandra andelsstämmans beslut om uteslutning vid domstol. Klander av ett beslut om uteslutning ska dock föras till skiljemän för avgörande, om det i andelslagets stadgar sägs att tvister mellan andelslaget och medlemmarna ska lösas på det sätt som avses i 26 kap 3 §. På käromålet tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 1 och 2 §.

Om det i ett lagakraftvunnet beslut av en domstol eller ett beslut av en skiljedomstol konstateras att andelsstämmans beslut om uteslutning är ogiltigt, har den som olagligt uteslutits rätt att av andelslaget få ersättning för förlorade medlemsförmåner.

20 kap.
Fusion
14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Föreslagen lydelse

3 kap.
Medlemmar
3 §
Uteslutning

Den som uteslutits får klandra andelsstämmans beslut om uteslutning vid domstol. Klander av ett beslut om uteslutning ska dock föras till avgörande *i skiljenämnd*, om det i andelslagets stadgar *bestäms* att tvister mellan andelslaget och medlemmarna ska lösas på det sätt som avses i 26 kap 3 §. På käromålet tillämpas bestämmelserna i 24 kap. 1 och 2 §.

Om det i ett lagakraftvunnet beslut av en domstol eller ett beslut av en *skiljenämnd* konstateras att andelsstämmans beslut om uteslutning är ogiltigt, har den som olagligt uteslutits rätt att av andelslaget få ersättning för förlorade medlemsförmåner.

20 kap.
Fusion
14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Gällande lydelse

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med det övertagande andelslaget i fråga om aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs om behandling av inlösentvister i 26 kap. 4–8 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter andelsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

21 kap.

Delning

14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med det övertagande andelslaget i fråga om delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs om behandling av inlösentvister i 26 kap. 4–8 § överlämnas till skiljemän för avgörande. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter andelsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter det att ärendet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under

Föreslagen lydelse

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med det övertagande andelslaget i fråga om aktier, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs om behandling av inlösentvister i 26 kap. 4–8 § överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter andelsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

21 kap.

Delning

14 §

Inlösen av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med det övertagande andelslaget i fråga om delningsvederlag, optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till andelar eller aktier, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs om behandling av inlösentvister i 26 kap. 4–8 § överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. En aktieägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter andelsstämman. Efter att ärendet inletts har aktieägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter det att ärendet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under

Gällande lydelse

inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till andelar eller aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

26 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfarande

3 §

Skiljeförfarande enligt stadgarna

En bestämmelse i stadgarna om behandling av tvister i skiljeförfarande är i enlighet med lagen om skiljeförfarande (967/1992) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för andelslaget, en medlem, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören, en revisor och en verksamhetsgranskare. En bestämmelse i stadgarna om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 4 kap. 5 eller 6 § i denna lag är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i stadgarna som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

Meningsskiljaktigheter som gäller lösningsrätt och lösenbelopp enligt 20 kap. 14 §, 21 kap. 14 § och 22 kap. 4 § ska överlämnas till skiljemän för avgörande enligt vad som föreskrivs i 4–8 § i detta kapitel.

Föreslagen lydelse

inlösenförfarandet fastställs att en aktieägare eller innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till andelar eller aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

26 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfaranden

3 §

Skiljeförfarande enligt stadgarna

En bestämmelse i stadgarna om behandling av tvister i skiljeförfarande är i enlighet med lagen om skiljeförfarande (/) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för andelslaget, en medlem, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelseledamot, en förvaltningsrådsledamot, verkställande direktören, en revisor och en verksamhetsgranskare. En bestämmelse i stadgarna om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 4 kap. 5 eller 6 § i denna lag är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i stadgarna som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Lagstadgat skiljeförfarande

Meningsskiljaktigheter som gäller lösningsrätt och lösenbelopp enligt 20 kap. 14 §, 21 kap. 14 § och 22 kap. 4 § ska överlämnas för avgörande *i skiljenämnd* enligt vad som föreskrivs i 4–8 § i detta kapitel.

Gällande lydelse

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel ska lagen om skiljeförfarande iakttas.

5 §

Inledande av lagstadgat skiljeförfarande

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga skiljemän som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera skiljemän utses, förordna en ordförande för dem. I ansökan ska sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten.

6 §

Kostnaderna för det lagstadgade skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om inte skiljemännen av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

7 §

Andra bestämmelser om det lagstadgade skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet ska delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan i skiljedomstolen eller annars i detta syfte anmält sig till skiljedomstolen.

Skiljemännen ska anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den getts. Till registeranmälan ska fogas en utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering på behörigt sätt inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

Föreslagen lydelse

Till den del något annat inte följer av bestämmelserna i detta kapitel ska lagen om skiljeförfarande iakttas.

5 §

Inledande av lagstadgat skiljeförfarande

Centralhandelskammarens inlösningsnämnd ska på ansökan av en part utse ett tillräckligt antal opartiska och oavhängiga *skiljenämndsmedlemmar* som har den sakkunskap som uppdraget kräver och, i det fall att flera *medlemmar i skiljenämnden* utses, förordna en ordförande för *skiljenämnden*. I ansökan ska sökandens lösningsanspråk specificeras och motiveras.

Skiljeförfarandet inleds när ansökan eller en kopia av den delges motparten.

6 §

Kostnaderna för det lagstadgade skiljeförfarandet

Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarandet, om inte *skiljenämnden* av någon särskild anledning anser det skäligt att bestämma något annat.

7 §

Andra bestämmelser om det lagstadgade skiljeförfarandet

Under skiljeförfarandet ska delgivningar tillställas och exemplar av skiljedomen ges dem som har fört talan *under skiljeförfarandet* eller annars i detta syfte anmält sig till *skiljeförfarandet*.

Skiljenämnden ska anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter det att den getts. Till registeranmälan ska fogas en utredning om att exemplar av skiljedomen har lämnats ut i enlighet med 1 mom. Om skiljedomen inte anmäls för registrering på behörigt sätt inom den nämnda tiden kan anmälan göras också av en part.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

*Överklagande av skiljedom som baserar sig
på lagstadgat skiljeförfarande*

8 §

*Överklagande av skiljedom som baserar sig
på **det lagstadgade skiljeförfarandet***

11 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller skiljedomstolen utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

11 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller *skiljenämnden* utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av lagen om bostadsaktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) 14 kap. 3 § 1 mom. 7 punkten, 19 kap. 13 § 2 mom., 20 kap. 13 § 2 mom., mellanrubriken före 26 kap. 3 § samt 26 kap. 3 och 4 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

14 kap.

Optionsrätter och andra särskilda rättigheter

Optionsrätter och andra särskilda rättigheter

3 §

3 §

Beslutsinnehåll

Beslutsinnehåll

I ett beslut om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § ska följande nämnas:

I ett beslut om emission av optionsrätter och andra rättigheter som avses i 1 § ska följande nämnas:

7) bestämmelser om vilken ställning de rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av rättigheter som avses i detta kapitel med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel enligt 11 kap. 1 § 1 mom., i samband med återförvärv av rättigheter som avses i detta kapitel till bolaget och i samband med ett bolags fusion med ett annat bolag eller delning samt bestämmelser om behandling av inlösentvister vid domstol eller skiljeförfarande i samband med fusion eller delning, om betalning av lösenbelopp och övergång av rättigheter.

7) bestämmelser om vilken ställning de rättigheter som emitteras får vid en aktieemission, vid emission av rättigheter som avses i detta kapitel med stöd av något annat beslut, vid utbetalning av bolagets medel enligt 11 kap. 1 § 1 mom., i samband med återförvärv av rättigheter som avses i detta kapitel till bolaget och i samband med ett bolags fusion med ett annat bolag eller delning samt bestämmelser om behandling av inlösentvister vid domstol eller skiljeförfarande i samband med fusion eller delning, om betalning av lösenbelopp och *om* övergång av rättigheter.

19 kap.

19 kap.

Fusion

Fusion

Gällande lydelse

13 §

Inlösen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet överlämnas till domstol eller skiljemän för avgörande på det sätt som anges i villkoren för optionsrätten. En rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Efter att ärendet inletts har rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att rättsinnehavaren inte har rätt till inlösen, har denne rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

20 kap.

Delning

13 §

Inlösen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet överlämnas till domstol eller skiljemän för avgörande på det sätt som anges i villkoren för optionsrätten. En rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter det att ärendet inletts rätt endast till inlösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till

Föreslagen lydelse

13 §

Inlösen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller optionsrätter eller andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet överlämnas till domstol eller *skiljenämnd* för avgörande på det sätt som anges i villkoren för optionsrätten. En rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. Efter att ärendet inletts har rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att rättsinnehavaren inte har rätt till inlösen, har denne rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

20 kap.

Delning

13 §

Inlösen

Om någon överenskommelse om inlösenrätten när det gäller optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier eller om inlösenvillkoren inte nås med det övertagande bolaget, ska ärendet överlämnas till domstol eller *skiljenämnd* för avgörande på det sätt som anges i villkoren för optionsrätten. En rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter bolagsstämman. En innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier har efter det att ärendet inletts rätt endast till inlösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en innehavare av en optionsrätt eller någon annan särskild rättighet som berättigar till aktier inte har rätt till inlösen, har denne rätt till

Gällande lydelse

delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

Föreslagen lydelse

delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

26 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfarande

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (967/1992) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, en styrelseledamot, disponenten, en revisor och en verksamhetsgranskare. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 2 kap. 5 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller skiljedomstolen utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

26 kap.

Avgörande av tvister

Skiljeförfaranden

3 §

Skiljeförfarande enligt bolagsordningen

En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av tvister i skiljeförfarande är så som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för bolaget, en aktieägare, styrelsen, en styrelseledamot, disponenten, en revisor och en verksamhetsgranskare. En bestämmelse i bolagsordningen om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 2 kap. 5 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

En sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 1 mom. tillämpas dock endast när grunden för talan har uppkommit efter registreringen av bestämmelsen.

4 §

Underrättelse om avgöranden

Om ett avgörande gäller en omständighet som ska antecknas i handelsregistret, ska domstolen eller *skiljenämnden* utan ogrundat dröjsmål underrätta registermyndigheten om sitt avgörande. Domstolen ska göra registeranmälan också om att dess avgörande har vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15.

Lag

om ändring av 12 kap. 1 d § i konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 12 kap. 1 d § 1 mom., sådant det lyder i lag
16/1994, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

12 kap.

Särskilda stadganden

Särskilda stadganden

1 d §

1 d §

Behandling av tvister

Behandling av tvister

Ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument skall behandlas genom skiljeförfarande binder inte konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått.

Ett villkor enligt vilket en tvist mellan en näringsidkare och en konsument *ska* behandlas genom skiljeförfarande binder inte konsumenten, om villkoret är en del av ett avtal som ingåtts innan tvisten uppstått.

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 30 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 30 kap. 7 § 4 punkten, 8 § 4 punkten och 14 §, sådana de lyder
i lag 637/2011, som följer:

Gällande lydelse

30 kap.

Om näringsbrott

7 §

Givande av muta i näringsverksamhet

Den som utlovar, erbjuder eller ger

4) någon som såsom skiljeman avgör en tvist mellan näringsidkare, mellan andra parter eller mellan en näringsidkare och en annan part

en otillbörlig förmån (*muta*) som är avsedd för den mutade själv eller någon annan, för att förmå den mutade att i sin anställning eller sitt uppdrag gynna den som har gett mutan eller någon annan, eller för att belöna den mutade för sådant gynnande, ska, om gärningen inte utgör brott enligt 16 kap. 13 eller 14 §, för givande av muta i näringsverksamhet dömas till böter eller fängelse i högst två år.

8 §

Tagande av muta i näringsverksamhet

Den som medan han eller hon

4) såsom skiljeman avgör en tvist mellan näringsidkare, mellan andra parter eller mellan en näringsidkare och en annan part

för egen eller någon annans räkning begär eller på annat sätt tar initiativ för att få en

Föreslagen lydelse

30 kap.

Om näringsbrott

7 §

Givande av muta i näringsverksamhet

Den som utlovar, erbjuder eller ger

4) någon som *i egenskap av medlem i en skiljenämnd* avgör en tvist mellan näringsidkare, mellan andra parter eller mellan en näringsidkare och en annan part

en otillbörlig förmån (*muta*) som är avsedd för den mutade själv eller någon annan, för att förmå den mutade att i sin anställning eller sitt uppdrag gynna den som har gett mutan eller någon annan, eller för att belöna den mutade för sådant gynnande, ska, om gärningen inte utgör brott enligt 16 kap. 13 eller 14 §, för *givande av muta i näringsverksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

8 §

Tagande av muta i näringsverksamhet

Den som medan han eller hon

4) *i egenskap av medlem i en skiljenämnd* avgör en tvist mellan näringsidkare, mellan andra parter eller mellan en näringsidkare och en annan part

Gällande lydelse

muta, tar emot eller godkänner en muta för att i sin anställning eller sitt uppdrag gynna den som har gett mutan eller någon annan, eller som belöning för sådant gynnande, ska, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 1–3 §, för *tagande av muta i näringsverksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

14 §

Bestämmelser om tillämpningsområdet

Vid tillämpningen av 7, 7 a, 8 och 8 a § i detta kapitel jämföras med skiljeman en finländsk eller utländsk skiljeman som sköter sina uppgifter i enlighet med en annan stats lagstiftning om skiljeförfarande.

Föreslagen lydelse

för egen eller någon annans räkning begär eller på annat sätt tar initiativ för att få en muta, tar emot eller godkänner en muta för att i sin anställning eller sitt uppdrag gynna den som har gett mutan eller någon annan, eller som belöning för sådant gynnande, ska, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 1–3 §, för *tagande av muta i näringsverksamhet* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

14 §

Bestämmelser om tillämpningsområdet

Vid tillämpningen av 7, 7 a, 8 och 8 a § i detta kapitel jämföras med *en medlem i en skiljenämnd* en sådan finländsk eller utländsk *medlem i en skiljenämnd* som sköter sina uppgifter i enlighet med en annan stats lagstiftning om skiljeförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

17.

Lag

om ändring av 8 kap. 7 § i vattenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i vattenlagen (587/2011) 8 kap. 7 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

8 kap.

Tillgodogörande av vattenkraft

Tillgodogörande av vattenkraft

7 §

7 §

*Bildande av aktiebolag för utnyttjande av
samfäll vattenkraft*

*Bildande av aktiebolag för utnyttjande av
samfäll vattenkraft*

Om oenighet uppstår om aktiebolagets bolagsavtal eller upprättandet av bolagsordningen, har den som deltar i projektet rätt att hos tingsrätten anhålla om att två skiljemän och en ordförande för dem ska utses för att avgöra meningsskiljaktigheten med iakttagande i tillämpliga delar av det som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (967/1992).

Om oenighet uppstår om aktiebolagets bolagsavtal eller upprättandet av bolagsordningen, har den som deltar i projektet rätt att hos tingsrätten anhålla om att två *skiljenämndsmedlemmar* och en ordförande för dem ska utses för att avgöra meningsskiljaktigheten med iakttagande i tillämpliga delar av det som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av 74 och 87 f § i sparbankslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sparbankslagen (1502/2001) 74 § 2 mom. och 87 f § 2 mom., sådana de lyder i lag 1423/2007, som följer:

Gällande lydelse

74 §

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med den övertagande sparbanken, ska ärendet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 18 kap. 3–5 och 8–10 § i aktiebolagslagen föreskrivs om behandlingen av inlösentvister överlämnas till skiljemän för avgörande. En grundfundsandelsägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter principalmötet. Efter att ärendet inletts har grundfundsandelsägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

87 f §

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med den övertagande sparbanken, ska ärendet med iakttagande av vad som i 18 kap. 3–5 och 8–10 § i aktiebolagslagen föreskrivs om behandlingen av inlösentvister överlämnas till skiljemän för avgörande. En grundfundsandelsägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter principalmötet. Efter att ärendet inletts har grundfundsandelsägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av ett optionsbevis eller någon

Föreslagen lydelse

74 §

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med den övertagande sparbanken, ska ärendet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 18 kap. 3–5 och 8–10 § i aktiebolagslagen föreskrivs om behandlingen av inlösentvister överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. En grundfundsandelsägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter principalmötet. Efter att ärendet inletts har grundfundsandelsägaren och rättsinnehavaren rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

87 f §

Om någon överenskommelse om lösningsrätten eller inlösenvillkoren inte nås med den övertagande sparbanken, ska ärendet med iakttagande av vad som i 18 kap. 3–5 och 8–10 § i aktiebolagslagen föreskrivs om behandlingen av inlösentvister överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. En grundfundsandelsägare eller rättsinnehavare ska inleda ärendet senast en månad efter principalmötet. Efter att ärendet inletts har grundfundsandelsägaren rätt till lösenbeloppet i stället för delningsvederlaget. En innehavare av ett optionsbevis eller någon

Gällande lydelse

annan särskild rättighet som berättigar till grundfundsandel har efter att ärendet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en grundfundsandelsägare eller en innehavare av ett optionsbevis eller någon annan särskild rättighet som berättigar till grundfundsandelar inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

Föreslagen lydelse

annan särskild rättighet som berättigar till grundfundsandel har efter att ärendet inletts rätt endast till lösenbeloppet. Om det senare under inlösenförfarandet fastställs att en grundfundsandelsägare eller en innehavare av ett optionsbevis eller någon annan särskild rättighet som berättigar till grundfundsandelar inte har rätt till inlösen, har denne rätt till delningsvederlag i enlighet med delningsplanen. Om delningen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

Denna lag träder i kraft den 20 .

19.

Lag

om ändring av 18 § i statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 18 § 5 mom., sådant det lyder i lag 685/2016, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

De uppgifter som i samband med en anmälan om bisyssla eller ansökan om tillstånd för bisyssla läggs fram om parterna i en tvist som behandlas av skiljemän ska hemlighållas.

18 §

De uppgifter som i samband med en anmälan om bisyssla eller ansökan om tillstånd för bisyssla läggs fram om parterna i en tvist som behandlas *i skiljenämnd* ska hemlighållas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om Skatteförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 28/2018,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

29 §

Förande av talan i övriga fall

Förande av talan i övriga fall

Utöver det som i denna lag och i lagen om
skatteuppbörd (11/2018) föreskrivs om
förande av talan, kärar och svarar
Skatteförvaltningen på statens vägnar samt
bevakar statens rätt och fördel i ärenden som
gäller Skatteförvaltningen hos domstol, vid
skiljeförfarande, hos andra myndigheter och i
förrättningar, samt för statens talan i fråga om
avtal som gäller Skatteförvaltningen.

Utöver det som i denna lag och i lagen om
skatteuppbörd (11/2018) föreskrivs om
förande av talan *ska* Skatteförvaltningen *kära*
och svara på statens vägnar samt bevaka
statens rätt och fördel i ärenden som gäller
Skatteförvaltningen hos domstol, vid
skiljeförfarande, hos andra myndigheter och i
förrättningar samt föra statens talan i fråga om
avtal som gäller Skatteförvaltningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

21.

Lag

om ändring av 12 och 16 § i lagen om förfarandet för att lösa internationella skattetvister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förfarandet för att lösa internationella skattetvister (530/2019) 12 § 3 mom. och 16 § 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

12 §

Inrättande av en tvistlösningskommitté

Sådana yrkanden av den berörda personen som gäller försummelse i Finland av skyldigheten enligt 1 mom. att utse personer från förteckningen över oberoende och kompetenta personer ska behandlas i förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål i enlighet med de bestämmelser i lagen om skiljeförfarande (967/1992) som gäller situationer där en domstol utser skiljemannen. Yrkanden kan framställas tidigast när den i 2 mom. utsatta tiden för att inrätta en tvistlösningskommitté har gått ut och det ska framställas inom 30 dagar från det att den tiden har gått ut. Den berörda personen och den behöriga myndigheten ska underrättas om beslutet.

16 §

Slutligt beslut grundat på tvistlösningskommitténs yttrande

Den behöriga myndigheten får komma överens med de andra berörda behöriga myndigheterna om att offentliggöra det slutliga beslut i sin helhet förutsatt att varje berörd person ger sitt samtycke till detta. Om de behöriga myndigheterna eller den berörda personen inte samtycker till att det slutliga beslutet offentliggörs i sin helhet, ska de behöriga myndigheterna offentliggöra en

Föreslagen lydelse

12 §

Inrättande av en tvistlösningskommitté

Sådana yrkanden av den berörda personen som gäller försummelse i Finland av skyldigheten enligt 1 mom. att utse personer från förteckningen över oberoende och kompetenta personer ska behandlas i förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål i enlighet med de bestämmelser i lagen om skiljeförfarande (/) som gäller situationer där en domstol utser *medlemmen i skiljenämnden*. Yrkanden kan framställas tidigast när den i 2 mom. utsatta tiden för att inrätta en tvistlösningskommitté har gått ut och *de* ska framställas inom 30 dagar från det att den tiden har gått ut. Den berörda personen och den behöriga myndigheten ska underrättas om beslutet.

16 §

Slutligt beslut grundat på tvistlösningskommitténs yttrande

Den behöriga myndigheten får komma överens med de andra berörda behöriga myndigheterna om att offentliggöra det slutliga beslutet i sin helhet förutsatt att varje berörd person ger sitt samtycke till detta. Om de behöriga myndigheterna eller den berörda personen inte samtycker till att det slutliga beslutet offentliggörs i sin helhet, ska de behöriga myndigheterna offentliggöra en

Gällande lydelse

sammanfattning av det slutliga beslutet. Denna sammanfattning ska innehålla en beskrivning av frågan och sakinnehållet, datum, berörda beskattningsperioder, rättslig grund, bransch, en kort beskrivning av den slutliga utgången och en beskrivning av den skiljedomsmetod som använts. Innan informationen offentliggörs ska den behöriga myndigheten översända den information som avses bli offentliggjord till den berörda personen. Inom 60 dagar från att sådan information har mottagits får den berörda personen begära att de behöriga myndigheterna inte offentliggör information som rör handels-, affärs-, industri-, eller yrkeshemligheter eller handelsprocesser eller information som strider mot grunderna för rättsordningen. Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål lämna den information som ska offentliggöras till Europeiska kommissionen.

Föreslagen lydelse

sammanfattning av det slutliga beslutet. Denna sammanfattning ska innehålla en beskrivning av frågan och sakinnehållet, datum, berörda beskattningsperioder, rättslig grund, bransch, en kort beskrivning av den slutliga utgången och en beskrivning av den *skiljeförfarandemetod* som använts. Innan informationen offentliggörs ska den behöriga myndigheten översända den information som avses bli offentliggjord till den berörda personen. Inom 60 dagar från att sådan information har mottagits får den berörda personen begära att de behöriga myndigheterna inte offentliggör information som rör handels-, affärs-, industri-, eller yrkeshemligheter eller handelsprocesser eller information som strider mot grunderna för rättsordningen. Den behöriga myndigheten ska utan dröjsmål lämna den information som ska offentliggöras till Europeiska kommissionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

22.

Lag

om ändring av 15 a och 21 § i lagen om överlåtelseskatt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om överlåtelseskatt (931/1996) 15 a § 4 mom. 2 punkten och 21 § 4 mom.,
sådana de lyder i lag 1191/2023, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 a §

15 a §

*Överlåtelse av värdepapper som är föremål
för handel på en reglerad marknad och på en
multilateral handelsplattform*

*Överlåtelse av värdepapper som är föremål
för handel på en reglerad marknad och på en
multilateral handelsplattform*

Skattefriheten gäller inte

Skattefriheten gäller inte

2) en överlåtelse där vederlaget bestäms i ett
skiljeförfarande enligt bestämmelserna om
behandling av inlösentvister i 18 kap. i
aktiebolagslagen,

2) en överlåtelse där vederlaget bestäms i ett
skiljeförfarande *i enlighet med*
bestämmelserna om behandling av
inlösentvister i 18 kap. i aktiebolagslagen,

21 §

21 §

Tidpunkten när skatten skall betalas

Tidpunkten när skatten skall betalas

I de fall som avses i 15 a § 4 mom. 2 punkten
ska skatten betalas inom två månader från
betalningen av lösenbeloppet eller från det att
skiljedomstolens beslut om lösenbeloppet har
vunnit laga kraft eller, om säkerhet har ställts
för betalningen av lösenbeloppet, från det att
säkerheten ställdes.

I de fall som avses i 15 a § 4 mom. 2 punkten
ska skatten betalas inom två månader från
betalningen av lösenbeloppet eller från det att
skiljenämndens beslut om lösenbeloppet har
vunnit laga kraft eller, om säkerhet har ställts
för betalningen av lösenbeloppet, från det att
säkerheten ställdes.

Denna lag träder i kraft den 20 .

23.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om Tullens organisation

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Tullens organisation (960/2012) 8 § 1 mom., sådant det lyder i lag 319/2016, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

8 §

Förande av statens talan

Förande av statens talan

Tullen kårar och svarar på statens vägnar samt bevakar statens rätt och fördel vid nationella domstolar, vid skiljeförfarande, hos övriga myndigheter och vid förrättningar i alla ärenden som gäller Tullen. Tullen representeras av ett tullombud vid enheten för bevakning av statens intresse och rätt, som har en oberoende ställning i förhållande till Tullens övriga enheter.

Tullen *ska kåra och svara* på statens vägnar samt *bevaka* statens rätt och fördel vid nationella domstolar, vid skiljeförfarande *samt* hos övriga myndigheter och vid förrättningar i alla ärenden som gäller Tullen. Tullen representeras av ett tullombud vid enheten för bevakning av statens intresse och rätt, som har en oberoende ställning i förhållande till Tullens övriga enheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 50 c och 54 § i upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen (404/1961) 50 c § 2 mom. och 54 §,
sådana de lyder, 50 c § 2 mom. i lag 821/2005 och 54 § i lagarna 821/2005, 118/2013,
607/2015, 849/2018 och 263/2023, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

50 c §

50 c §

*Användning av verk som skyddats med
tekniska åtgärder*

*Användning av verk som skyddats med
tekniska åtgärder*

Upphovsmannen skall tillhandahålla en i 1 mom. avsedd användare av verket medel att använda verket i enlighet med de i momentet nämnda lagrummen, om användaren på grund av tekniska åtgärder inte har möjlighet att använda verket. Om upphovsmannen inte på det sätt som anges ovan tillhandahåller medel att använda verket eller om användning av verket inte möjliggjorts genom frivilliga åtgärder såsom avtal mellan upphovsmännen och användare av verk eller genom andra arrangemang, avgörs ärendet genom skiljeförfarande enligt 54 §.

Upphovsmannen ska tillhandahålla en i 1 mom. avsedd användare av verket medel att använda verket i enlighet med de i *det* momentet nämnda lagrummen, om användaren på grund av tekniska åtgärder inte har möjlighet att använda verket. Om upphovsmannen inte på det sätt som anges ovan tillhandahåller medel att använda verket eller om användning av verket inte möjliggjorts genom frivilliga åtgärder såsom avtal mellan upphovsmännen och användare av verk eller genom andra arrangemang, avgörs ärendet genom skiljeförfarande enligt 54 §.

54 §

54 §

Skiljeförfaranden

Skiljeförfaranden

Vid meningsskiljaktigheter avgörs saken genom skiljeförfarande när det är fråga om

1) ersättning som avses i 17 § 3 mom., 17 b § 7 mom., 18 § 2 mom., 19 § 4 mom. eller i 47 § 2 eller 3 mom.,

2) beviljande av i 26 § avsett tillstånd med stöd av 13 § och villkoren för detta, när saken gäller framställning av exemplar av verk för användning i undervisningsverksamhet,

Vid meningsskiljaktigheter avgörs saken genom skiljeförfarande när det *gäller*

1) ersättning som avses i 17 § 3 mom., 17 b § 7 mom., 18 § 2 mom., 19 § 4 mom. eller i 47 § 2 eller 3 mom.,

2) beviljande av i 26 § avsett tillstånd med stöd av 13 § och villkoren för detta, när saken gäller framställning av exemplar av verk för användning i undervisningsverksamhet,

Gällande lydelse

3) beviljande av i 26 § avsett tillstånd med stöd av 14 § 1 mom. och villkoren för detta, när saken gäller framställning av exemplar av verk för användning i undervisningsverksamhet,

4) beviljande av i 26 § avsett tillstånd för samtidig och oförändrad vidareändring av radio- eller televisionsutsändning med stöd av 25 h § 1 mom. och villkoren för detta,

5) beviljande av i 26 § avsett tillstånd för samtidig och oförändrad vidareändring av radio- eller televisionsutsändning i enlighet med 25 h § 1 mom. samt villkoren för detta eller om beviljande av tillstånd med stöd av 48 § 1 mom. samt villkoren för detta; tillstånd kan beviljas om avtalslicensorganisationen eller sändarföretaget eller bägge utan grundad anledning förbjuder vidareändring eller ställer oskäligen villkor för sändandet,

6) avgörande av ett ärende mellan upphovsmannen och verkets användare i fall som avses i 50 c § 2 mom.

Bägge parter utser till skiljeförfarandet en skiljeman, varvid de sålunda utsedda kallar en tredje skiljeman till ordförande. Om den ena parten har föreslagit motparten skiljeförfarande och utsett en skiljeman, men motparten inte inom en månad efter att ha fått kännedom om det har utsett en skiljeman, anses motparten ha motsatt sig att ärendet avgörs genom skiljeförfarande.

Parterna kan även komma överens om att saken skall avgöras av skiljemän enligt lagen om skiljeförfarande (967/1992).

Tillstånd med stöd av denna paragraf har samma verkan som beviljande av i 26 § avsett tillstånd i enlighet med 13 §, 14 § 1 mom., 25 h § 1 mom. eller 48 § 1 mom.

Om en part motsätter sig att ett ärende som avses i 1 mom. avgörs genom skiljeförfarande, kan ärendet på partens ansökan föras till domstol. Om domstolen har beviljat tillstånd i ett ärende som avses i 1 mom. 2–4 punkten och besvär anförs över beslutet, är tillståndet och villkoren för det giltiga tills ärendet har avgjorts slutligt eller en högre domstol bestämmer något annat när den handlägger besvären.

Föreslagen lydelse

3) beviljande av i 26 § avsett tillstånd med stöd av 14 § 1 mom. och villkoren för detta, när saken gäller framställning av exemplar av verk för användning i undervisningsverksamhet,

4) beviljande av i 26 § avsett tillstånd för samtidig och oförändrad vidareändring av radio- eller televisionsutsändning med stöd av 25 h § 1 mom. och villkoren för detta,

5) beviljande av i 26 § avsett tillstånd för samtidig och oförändrad vidareändring av radio- eller televisionsutsändning i enlighet med 25 h § 1 mom. samt villkoren för detta eller om beviljande av tillstånd med stöd av 48 § 1 mom. samt villkoren för detta; tillstånd kan beviljas om avtalslicensorganisationen eller sändarföretaget eller bägge utan grundad anledning förbjuder vidareändring eller ställer oskäligen villkor för sändandet,

6) avgörande av ett ärende mellan upphovsmannen och verkets användare i fall som avses i 50 c § 2 mom.

Bägge parter utser till skiljeförfarandet en *skiljenämndsmedlem*, varvid de sålunda utsedda kallar en tredje *skiljenämndsmedlem* till ordförande. Om den ena parten har föreslagit motparten skiljeförfarande och utsett en *skiljenämndsmedlem*, men motparten inte inom en månad efter att ha fått kännedom om det har utsett en *skiljenämndsmedlem*, anses motparten ha motsatt sig att ärendet avgörs genom skiljeförfarande.

Parterna kan även komma överens om att saken ska avgöras *i skiljenämnd* enligt lagen om skiljeförfarande (/).

Tillstånd med stöd av denna paragraf har samma verkan som beviljande av i 26 § avsett tillstånd i enlighet med 13 §, 14 § 1 mom., 25 h § 1 mom. eller 48 § 1 mom.

Om en part motsätter sig att ett ärende som avses i 1 mom. avgörs genom skiljeförfarande, kan ärendet på partens ansökan föras till domstol. Om domstolen har beviljat tillstånd i ett ärende som avses i 1 mom. 2–4 punkten och besvär anförs över beslutet, är tillståndet och villkoren för det giltiga tills ärendet har avgjorts slutligt eller en högre domstol bestämmer något annat när den handlägger besvären.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20.

25.

Lag

om ändring av 44 § i lagen om vägbefordringsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vägbefordringsavtal (345/1979) 44 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

44 §

44 §

Skiljemannaförfarande

Skiljeförfarande

Villkor att tvister skall avgöras av skiljemän kan fogas till avtal om internationell befordran endast om det samtidigt bestämmes, att skiljemännen skall tillämpa den i 1 § 1 mom. avsedda konventionen eller med denna överensstämmande lag.

Villkor att tvister ska avgöras *i skiljenämnd* kan fogas till avtal om internationell befordran endast om det samtidigt *bestäms* att *skiljenämnden* ska tillämpa den i 1 § 1 mom. avsedda konventionen eller därmed överensstämmande lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av sjölagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjölagen (674/1994) 6 kap. 2 §, 13 kap. 60 § 3 mom. och 61 § 1 mom., 16 kap. 2 § 1 mom. och 13 §, 16 a kap. 4 § 2 mom. och 21 kap. 5 § 2 mom. och 15 §,
av dem 16 kap. 2 § 1 mom. och 13 § sådana de lyder i lag 1363/2006, 16 a kap. 4 § 2 mom. sådant det lyder i lag 480/2021 och 21 kap. 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag 249/2017, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 kap.

Fartygs befälhavare

Fartygs befälhavare

2 §

2 §

En redares rätt att verka som befälhavare

En redares rätt att verka som befälhavare

En redare som har större del i fartyget än hälften har rätt att verka som fartygets befälhavare, om han innehar föreskriven behörighet för en sådan befattning. Om överenskommelse inte kan träffas om lönevillkoren, skall de bestämmas av skiljemän eller domstol.

En redare som har större del i fartyget än hälften har rätt att verka som fartygets befälhavare, om *denna* innehar föreskriven behörighet för en sådan befattning. Om överenskommelse inte kan träffas om lönevillkoren, *ska* de bestämmas av *skiljenämnd* eller domstol.

13 kap.

13 kap.

Transport av styckegods

Transport av styckegods

60 §

60 §

Avtalsvillkor om behörig domstol

Avtalsvillkor om behörig domstol

Om ett konossement har utfärdats enligt ett certeparti som innehåller bestämmelser om behörig domstol eller skiljemannaförfarande utan att konossementet uttryckligen anger att dessa bestämmelser är bindande för innehavaren av konossementet, får transportören inte åberopa bestämmelserna

Om ett konossement har utfärdats enligt ett certeparti som innehåller bestämmelser om behörig domstol eller *skiljeförfarande och om konossementet inte* uttryckligen anger att dessa bestämmelser är bindande för innehavaren av konossementet, får transportören inte åberopa bestämmelserna

Gällande lydelse

mot en innehavare av konossementet som har förvärvat det i god tro.

61 §

Skiljeklausuler

Utan hinder av vad som stadgas i 60 § 1 mom. får parterna skriftligen överenskomma att tvister skall lämnas till *slutligt* avgörande av skiljemän. Som en del av skiljeavtalet gäller alltid att skiljeförfarandet efter kärandens val skall försiggå i en av de stater där en ort som avses i 60 § 1 mom. är belägen samt att skiljemännen skall tillämpa stadgandena i detta kapitel.

16 kap.

Bärgning

2 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när tvistemål som gäller bärgning behandlas i en finsk domstol eller genom skiljeförfarande som äger rum i Finland.

13 §

Förskott

Den domstol eller skiljedomstol som är behörig att handlägga bärgarens krav får på begäran av bärgaren interimistiskt besluta att ett skäligt förskott på bärgarlönen eller den särskilda ersättningen skall betalas. Om sakens natur det förutsätter kan som villkor för ett sådant förskott ställas att bärgaren ställer säkerhet för det belopp som mottas eller andra villkor som är skäliga med hänsyn till omständigheterna.

Föreslagen lydelse

mot en innehavare av konossementet som har förvärvat det i god tro.

61 §

Skiljeklausuler

Trots bestämmelserna i 60 § 1 mom. får parterna skriftligen *komma överens om* att tvister *ska* lämnas till avgörande *i skiljenämnd*. Som en del av skiljeavtalet gäller alltid att skiljeförfarandet efter kärandens val *ska* försiggå i en av de stater där en ort som avses i 60 § 1 mom. är belägen samt att skiljenämnden *ska* tillämpa *bestämmelserna* i detta kapitel.

16 kap.

Bärgning

2 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas när *sådana* tvistemål som gäller bärgning behandlas i en finsk domstol eller genom skiljeförfarande som äger rum i Finland.

13 §

Förskott

Den domstol eller *skiljenämnd* som är behörig att handlägga bärgarens krav får på begäran av bärgaren interimistiskt besluta att ett skäligt förskott på bärgarlönen eller den särskilda ersättningen *ska* betalas. Om sakens natur *förutsätter det* kan som villkor för ett sådant förskott ställas att bärgaren ställer säkerhet för det belopp som *tas emot* eller andra villkor som är skäliga med hänsyn till omständigheterna.

Gällande lydelse

16 a kap.

**Dispaschörens uppgifter, beslutsfattande
och ersättningar**

4 §

Förfarande med ersättningsutredning

Om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, upprättar dispaschören ersättningsutredningen med iakttagande av vad som i lagen om skiljeförfarande (967/1992) föreskrivs om förfarandet vid skiljeförfarande.

21 kap.

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

5 §

*Behörig domstol vid transport av
passagerare*

Trots bestämmelserna i 1 mom. får parterna efter det att en tvist har uppkommit avtala om behörig sjörättsdomstol eller om att tvisten ska avgöras av skiljemän.

15 §

Skiljeförfarande

Skall en tvist enligt denna lag avgöras av skiljemän, skall utöver vad som stadgas i 13 kap. 61 § iakttas lagen om skiljeförfarande (967/92).

Föreslagen lydelse

16 a kap.

**Dispaschörens uppgifter, beslutsfattande
och ersättningar**

4 §

Förfarande med ersättningsutredning

Om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, upprättar dispaschören ersättningsutredningen med iakttagande av vad som i lagen om skiljeförfarande (/) föreskrivs om förfarandet vid skiljeförfarande.

21 kap.

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

5 §

*Behörig domstol vid transport av
passagerare*

Trots bestämmelserna i 1 mom. får parterna efter det att en tvist har uppkommit avtala om behörig sjörättsdomstol eller om att tvisten ska avgöras *i skiljenämnd*.

15 §

Skiljeförfarande

Om en tvist enligt denna lag ska avgöras *i skiljenämnd*, ska utöver vad som föreskrivs i 13 kap. 61 § iakttas lagen om skiljeförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Meteorologiska institutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Meteorologiska institutet (212/2018) 6 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

6 §

Statens representation

Statens representation

Meteorologiska institutet *kä*rar och svarar på statens vägnar samt bevakar statens rätt och fördel vid domstolar, hos andra myndigheter och vid skiljeförfaranden i alla mål och ärenden som gäller institutet.

Meteorologiska institutet *ska kä*ra och *svara* på statens vägnar samt *be*vaka statens rätt och fördel vid domstolar, hos andra myndigheter och vid skiljeförfaranden i alla mål och ärenden som gäller institutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

28.

Lag

om ändring av handelskamarlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelskamarlagen (878/2002) 2 § 3 mom. 2 punkten, 5 § 1 mom. och 6 § 2 mom.,
sådana de lyder, 2 § 3 mom. 2 punkten i lag 475/2007, 5 § 1 mom. i lag 638/2006 och 6 § 2
mom. i lag 727/2013, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

*Handelskamrarnas och
Centralhandelskammarens offentliga
uppgifter*

Centralhandelskammaren har till uppgift att

2) välja skiljemännen och ansöka om
förordnande av en god man för
skiljeförfarande i de inlösensituationer om
vilka föreskrivs särskilt i aktiebolagslagen
(624/2006),

2 §

*Handelskamrarnas och
Centralhandelskammarens offentliga
uppgifter*

Centralhandelskammaren har till uppgift att

2) välja *skiljenämndsmedlemmarna* och
ansöka om förordnande av en god man för
skiljeförfarande i de inlösensituationer om
vilka föreskrivs särskilt i aktiebolagslagen
(624/2006),

5 §

Inlösningsnämnd

Centralhandelskammarens delegation
tillsätter för tre år i sänder en inlösningsnämnd
som har till uppgift att välja skiljemän och
ansöka om förordnande av en god man enligt
vad som föreskrivs i 2 § 2 mom. 2 punkten.

5 §

Inlösningsnämnd

Centralhandelskammarens delegation
tillsätter för tre år i sänder en inlösningsnämnd
som har till uppgift att välja
skiljenämndsmedlemmar och ansöka om
förordnande av en god man enligt vad som
föreskrivs i 2 § 3 mom. 2 punkten.

6 §

*Förfarandet i inlösningsnämnden samt
kostnaderna*

6 §

*Förfarandet i inlösningsnämnden samt
kostnaderna*

Gällande lydelse

Centralhandelskammaren svarar för inlösningsnämndens kostnader och fastställer grunderna för arvoden till nämndens ordförande och övriga medlemmar. Centralhandelskammaren har rätt att hos inlösaren ta ut en avgift för kostnaderna för valet av skiljemän och för ansökan om förordnande av en god man.

Föreslagen lydelse

Centralhandelskammaren svarar för inlösningsnämndens kostnader och fastställer grunderna för arvoden till nämndens ordförande och övriga medlemmar. Centralhandelskammaren har rätt att hos inlösaren ta ut en avgift för kostnaderna för valet av *skiljenämnd* och för ansökan om förordnande av en god man.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
—————

29.

Lag

om ändring av 11 a § i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rätt till arbetstagares uppfinningar (656/1967) 11 a § 2 och 3 mom., sådana
de lyder i lag 526/1988, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 a §

11 a §

Nämnden kan även vara skiljedomstol, om arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens om detta. Härvid iaktas lagen om skiljemannaförfarande (46/28), om inte något annat följer av denna lag.

Kostnaderna för nämndens verksamhet betalas av statens medel. Då nämnden är skiljedomstol, fastställer handels- och industriministeriet ordförandens, ledamöternas och sekreterarens arvoden.

Nämnden kan även vara *skiljenämnd*, om arbetsgivaren och arbetstagaren har kommit överens om detta. Då iaktas lagen om *skiljeförfarande* (/), om inte något annat följer av denna lag.

Kostnaderna för nämndens verksamhet betalas av statens medel. *När* nämnden är *skiljenämnd* fastställer *arbets- och näringsministeriet* ordförandens, ledamöternas och sekreterarens arvoden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

30.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder (420/1962) 16 §, sådan den lyder i sin finska språkdräkt i lagarna 109/2023 och 247/2024 och i sin svenska språkdräkt i lag 247/2024, som följer:

Gällande lydelse

16 §

Tvistemål

Denna lag tillämpas inte på en sådan tvist om arbets- eller tjänstekollektivavtal vars handläggning ankommer på arbetsdomstolen eller som enligt avtal ska avgöras av skiljemän, med undantag för tvister som är föremål för frivillig medling enligt 9 a §. En medlare som erhållit utredning om att denna lag enligt det som föreskrivs *ovan* i denna paragraf inte tillämpas på tvisten ska underrätta parterna om detta.

Föreslagen lydelse

16 §

Tvistemål

Denna lag tillämpas inte på en sådan tvist om arbets- eller tjänstekollektivavtal vars handläggning ankommer på arbetsdomstolen eller som enligt avtal ska avgöras *i skiljenämnd*, med undantag för tvister som är föremål för frivillig medling enligt 9 a §. En medlare som erhållit utredning om att denna lag enligt det som föreskrivs i denna paragraf inte tillämpas på tvisten ska underrätta parterna om detta.

Denna lag träder i kraft den 20 .

31.

Lag

om ändring av 9 b § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 9 b § 5 mom., sådant det lyder
i lag 213/2025, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 b §

9 b §

Förvaltningsråd

Förvaltningsråd

Vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet i avsaknad av behörig styrelse tillämpas även i fråga om förvaltningsrådet. På förvaltningsrådet och dess ledamöter ska dessutom tillämpas vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 3, 5 och 6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, sammanträde och protokoll, vad som i 6 kap. 11–13 och 22 § i den lagen föreskrivs om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande och om förvaltningsrådets rätt att få upplysningar och vad som i 24 kap. 3 § i den lagen föreskrivs om skiljeförfarande.

Vad som i 6 kap. 6 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om förfarandet i avsaknad av behörig styrelse *ska* även *tillämpas* i fråga om förvaltningsrådet. På förvaltningsrådet och dess ledamöter ska dessutom tillämpas vad som i 10 a § i denna lag föreskrivs om jäv samt vad som i 6 kap. 3, 5 och 6 § i aktiebolagslagen föreskrivs om styrelsens beslutsfattande, sammanträde och protokoll, vad som i 6 kap. 11–13 och 22 § i den lagen föreskrivs om styrelseledamöters mandattid, avgång och entledigande och om förvaltningsrådets rätt att få upplysningar och vad som i 24 kap. 3 § i den lagen föreskrivs om skiljeförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

32.

Lag

om ändring av 14 kap. 12 § och 16 kap. 4 § i lagen om försäkringsföreningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försäkringsföreningar (1250/1987) 14 kap. 12 § 2 mom. och 16 kap. 4 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1231/2009, som följer:

Gällande lydelse

14 kap.

Fusion

12 §

Om någon överenskommelse om inlösenrätten till garantiandelar eller om villkoren för inlösen inte nås med den övertagande föreningen, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 16 kap. 4 § om behandling i skiljeförfarande överlämnas till skiljemän för avgörande. Garantiandelsägarna ska inleda ärendet senast en månad efter föreningsstämman. Efter att ärendet inletts har garantiandelsägarna bara rätt till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

16 kap.

Särskilda stadganden

4 §

En bestämmelse i stadgarna om behandling av tvister i skiljeförfarande är enligt vad som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för föreningen, en garantiandelsägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelsemedlem, en

Föreslagen lydelse

14 kap.

Fusion

12 §

Om någon överenskommelse om inlösenrätten till garantiandelar eller om villkoren för inlösen inte nås med den övertagande föreningen, ska ärendet med iakttagande av vad som föreskrivs i 16 kap. 4 § om behandling *av tvister* i skiljeförfarande överlämnas för avgörande *i skiljenämnd*. Garantiandelsägarna ska inleda ärendet senast en månad efter föreningsstämman. Efter att ärendet inletts har garantiandelsägarna bara rätt till lösenbeloppet. Om det senare under förfarandet fastställs att de inte har rätt till inlösen, har de rätt till fusionsvederlag i enlighet med fusionsplanen. Om fusionen förfaller leder detta till att också inlösenförfarandet förfaller.

16 kap.

Särskilda stadganden

4 §

En bestämmelse i stadgarna om behandling av tvister i skiljeförfarande är enligt vad som föreskrivs i lagen om skiljeförfarande (/) på samma sätt som ett skiljeavtal bindande för föreningen, en garantiandelsägare, styrelsen, förvaltningsrådet, en styrelsemedlem, en

Gällande lydelse

förvaltningsrådsmedlem, verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i stadgarna om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 3 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

Om en tvist mellan föreningen och styrelsen hänskjuts till skiljemän ska vad som i 2 § 2 och 3 mom. sägs om tillsättande av ombud och beräkning av viss tid tillämpas.

Föreslagen lydelse

förvaltningsrådsmedlem, verkställande direktören och en revisor. En bestämmelse i stadgarna om behandling av sådana tvistemål i skiljeförfarande som gäller lösningsrätt eller lösenbelopp till följd av en sådan inlösenklausul som avses i 3 kap. 3 § är på motsvarande sätt bindande för parterna i tvistemålet.

Om en tvist mellan föreningen och styrelsen hänskjuts till *skiljenämnd* ska vad som i 2 § 2 och 3 mom. *föreskrivs* om tillsättande av ombud och beräkning av viss tid tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

33.

Lag

om ändring av 17 kap. 2 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021) 17 kap. 2 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

17 kap.

Särskilda bestämmelser

Särskilda bestämmelser

2 §

2 §

Skiljeförfarande

Skiljeförfarande

Endast tvistemål om skadeståndsskyldighet i enlighet med 15 kap. kan avgöras i skiljeförfarande. I en pensionsanstalts stadgar kan det föreskrivas att sådana tvistemål ska avgöras i skiljeförfarande. En sådan bestämmelse har samma verkan som ett skiljeavtal.

Skiljedomen ska anmälas till Finansinspektionen för anteckning i registret över pensionsstiftelser och försäkringskassor.

Endast tvistemål om skadeståndsskyldighet i enlighet med 15 kap. kan avgöras i skiljeförfarande. I en pensionsanstalts stadgar kan det *bestämmas* att sådana tvistemål ska avgöras i skiljeförfarande. En sådan bestämmelse har samma verkan som ett skiljeavtal.

Skiljedomen ska anmälas till Finansinspektionen för anteckning i registret över pensionsstiftelser och försäkringskassor.

Denna lag träder i kraft den 20 .
